

ZADARSKA ŽUPANIJA

OPĆINA POVLJANA

Program ukupnog razvoja

2015. g. - 2020. g.

Povljana, 2015

Naziv projekta: Program ukupnog razvoja Općine POVLJANA

Datum: Svibanj, 2015.godine

Naručitelj: Općina POVLJANA

Organizator i koordinator: Dekleva consulting d.o.o. Zagreb

Nositelj projekta: Adria Bonus d.o.o. Poreč

Suradnja: Visoka poslovna škola Višnjan
Institut za poljoprivredu i turizam Poreč

Voditelj projekta: prof.dr.sc. Zdenko Tomčić

Suradnici na projektu: Dr.sc. Anita Ilak Peršurić
Dr.sc. Mladen Rajko
Dr.sc. Zoran Jeremić
doc.dr.sc. Linda Juraković
Mr.sc. Nikolina Šergo-Chivalon
Krešimir Alihodžić, oecc.
Enko Malec, dipl.oecc
Miro Kasipović , dipl,oecc

Savjet projekta: Stevo Žufić, dipl.oecc.
dr.sc. Milan Oplanić
doc.dr.sc. Sandra Šokčević

Partnerski odbor: Ivo Pogorilić
Sanja Pogorilić
Dubravko Pogorilić
Neven Tičić
Branko Vučković

Lektura: doc.dr.sc. Linda Juraković

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Sustav planiranja razvoja	1
1.2. Program ukupnog razvoja (PUR)	1
1.3. Sadržaj Programa ukupnog razvoja	3
1.4. Financiranje razvoja	4
1.5. Implementacija aktivnosti	4
2. OPĆI PODACI	5
2.1. Geografski položaj Zadarske županije i Općine Poveljana	5
2.2. Opći podaci i položaj Općine Poveljana	7
2.3. Prirodna svojstva krajolika	11
3. PRIRODNI RESURSI	16
3.1. Reljef i zemljište	16
3.2. Klimatska obilježja	16
3.3. Vegetacija	17
3.4. Poljoprivredne površine	17
3.5. Vodno bogatstvo	18
3.6. Zaštita prostora	18
3.7. Swot analiza - prirodni resursi i prostor	20
4. INFRASTRUKTURA	21
4.1. Promet	21
4.2. Vodoopskrba	22
4.3. Elektroopskrba	22
4.4. Pošta i telekomunikacije	23
4.5. Swot analiza - infrastruktura	23
5. KOMUNALNA DJELATNOST	24
5.1. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	24
5.2. Odlaganje čvrstog otpada	25
5.3. Swot analiza komunalne djelatnosti	26
6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	27

6.1. Obrazovanje.....	28
6.2.1. Kulturno društvene djelatnosti.....	30
6.3. Zdravstvo	31
6.4. Socijalna skrb	32
6.5 Sport	34
6.6. Swot analiza - Društvene djelatnosti	34
7. GOSPODARSTVO	35
7.1. Društveno-ekonomski razvoj Općine.....	35
7.1.1. Gospodarstvo.....	35
8. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA.....	41
8. 1. Proračun općine Povljana	41
8.2. Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU Fondova (programa)	51
8.2.1. Programi predpristupnih fondova:.....	51
8.2.2. Programsko razdoblje 2014. – 2020.g.	53
8.2.3. Programi Unije	53
8.2.4. Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI FONDOVI).....	55
8.2.5. Operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014. – 2020.....	60
8.2.6. Teritorijalna suradnja za razdoblje 2014.-2020.....	68
8.3. Partnerstvo privatnog i javnog sektora	68
9. RAZVOJNE POLITIKE I DOKUMENTI SVIH STRUKTURA.....	73
9.1. Regionalna politika RH.....	73
9.2. Regionalna razvojna politika u Zadarskoj županiji.....	74
9.4. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja Zadarske županije.....	85
10. DRUŠTVENO- EKONOMSKA KRETANJA U RH.....	95
10.1. Ekonomska aktivnost.....	95
10.2. Tržište rada	97
10.3. Financijsko tržište i inflacija	97
10.4. Vanjska trgovina i svijet	98
11. STRATEGIJA RAZVOJA	100
11.1. Elementi vizije i razvojni ciljevi Zadarske županije	100

11.2. Ekonomski potencijal i kočnice razvoja Općine.....	101
11.3. Globalna društveno-ekonomska kretanja	102
11.4. Vizija razvoja Općine i najvažniji ciljevi.....	103
11.5. Strateški ciljevi, prioriteta i mjere.....	104
11.6. PUR u budućnosti	111
12. PLAN PROVEDBE PUR-a	113
12.1. Uvod.....	113
12.2. Institucije i mehanizmi provedbe	113
12.3. Pribavljanje sredstava i financiranje.....	115
12.4. Praćenje (monitoring) i evaluacija	117
12.5. SLIJEDEĆI KORACI: PROVEDBA PUR-A	127
13. IZVORI	128

1. UVOD

1.1. Sustav planiranja razvoja

Programom ukupnog razvoja donosi se vizija razvoja jedinica lokalne samouprave koja odražava najbolju moguću budućnost koja se može predvidjeti, što se želi postići i kako će grad ili općina izgledati kad postigne svoj cilj. Nakon provedbe svakog plana, on mora biti ponovno procijenjen, tako da se proces može ponovno započeti. Dakle, strateško planiranje je proces koji se ponavlja periodički kako bi se strateški razvoj mogao planski i usmjerenom voditi ka zacrtanim ciljevima.

Planiranjem se postavlja jasna vizija i cilj, koji će predstavljati smjernice u načinu djelovanja. Ukoliko se razvoj ne bi planirao on bi se odvijao stihijski i kao takav za posljedicu može imati različite negativne efekte.

Sustavnom pristupu planiranja razvoja nužno je i poštivati piramidu strategija, odnosno planova na području Republike Hrvatske koja se sastoji od tri razine djelovanja: *državne, regionalne i lokalne razine*. Država izrađuje strategiju razvoja, dokumente koji daju okvire državi u kojem smjeru treba graditi svoju budućnost, koje su joj glavne grane gospodarstva, te područja od nacionalnog interesa. Sukladno tome, planiranje razvoja se spušta na niže razine: regija i jedinica lokalne samouprave.

U Hrvatskoj taj sustav planiranja ima slijedeće elemente: strategije Republike Hrvatske koju donosi Vlada i Sabor Republike Hrvatske, Strategiju ukupnog razvoja kojeg donosi Županija, a koja mora biti sukladan s prije spomenutim strategijama, te Program ukupnog razvoja (PUR), dokument kojeg donose općine i gradovi u Republici Hrvatskoj.

Važnost lokalnog razvoja je institucionalna sposobnost za promicanje društveno – ekonomskog razvoja, a upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske obvezala se da će promicati *regionalni razvoj*. S tim u cilju, a u skladu s načelom supsidijarnosti, jedan broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran je na županije.

Prije svega, sposobnost za učinkovito i djelotvorno promicanje i upravljanje razvojem na razini lokalne uprave od bitne je važnosti, budući da je Hrvatska članica Europske unije. Do 01.7.2013.g. Hrvatska je koristila predpristupne fondove od kojih se veći dio daje na regionalnoj razini i preko lokalne uprave. Ulaskom u Europsku uniju, osigurani su strukturni i kohezijski fondovi EU-e. Ta se sredstva koriste za financijsko podupiranje projekata strateške naravi u područjima države članice radi povećanja konkurentnosti u tim područjima, te radi društveno – ekonomskog blagostanja građana. Strukturni fondovi EU-a daju se na regionalnoj razini. Stoga je od bitne važnosti da lokalna uprava, koja djeluje na regionalnoj razini, bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje tih sredstava.

1.2. Program ukupnog razvoja (PUR)

Zbog neravnomjernog razvoja pojedinih regija Republika Hrvatska je prepoznala potrebu da se definira regionalna politika, koja ima utjecaj na uravnotežen održiv razvoj, ali i na konkurentnost zemlje na europskom tržištu. Ovakva politika provodi se na razini zemalja Europske unije (EU), kako bi se smanjile socijalne i gospodarske razlike između pojedinih regija, ali i omogućila lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. Na

taj način EU odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih zemalja članica u one manje razvijene zemlje/regije. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje regija različitih država (koje imaju iste ili slične interese) te njihov zajednički nastup i razvoj na tržištu. Takvom politikom unutar Unije može se prenijeti i više od 35% proračuna EU-a. Zahvaljujući strukturnim i kohezijskim fondovima utječe se na povećanje konkurentnosti regije i pridonosi boljem standardu njenih građana.

Poseban značaj za održivi razvoj zemlje i njenu konkurentnost na europskom tržištu sačinjava upravo regionalna politika. Na taj način izjednačava se gospodarska razvijenost pojedinih regija unutar države, te lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. U prilog tome govori i praksa Europske unije, u kojoj ne samo da regije unutar država razvijaju politiku svojeg razvoja, već se često regije različitih država (koje imaju iste ili slične interese) povezuju te zajednički nastupaju i razvijaju na tržištu.

Kao što je potrebno da strategija i poticanje na inicijativu dolazi od strane viših instanci, isto tako je potrebno da različite razvojne projekte planiraju i provode lokalne vlasti. To dolazi iz činjenice da se svi projekti međusobno razlikuju u većoj ili manjoj mjeri. Na taj način programi kreirani na nacionalnoj razini često ne mogu polučiti priželjkivane rezultate, barem ne u onoj mjeri u kojoj je to moguće postići kada se sama lokalna zajednica aktivno uključi u razvoj područja na kojem djeluje. Svako područje, regija, općina ili grad ima svoje specifičnosti i kao takve najbolje ih poznaju upravo lokalne vlasti. Stoga je lokalne vlasti potrebno educirati o načinu planiranja razvoja i njegovu provođenju, kako bi mogli biti nosioci razvoja jedinice lokalne samouprave.

Zbog svega navedenog potpuno, se logičnim nameće potreba da i Općina Poveljana kao jedna od jedinica lokalne samouprave, unutar Zadarske županije izradi Program ukupnog razvoja. Budući je Zadarska županija već izradila Strategiju razvoja, tim je potreba i mogućnost za izradu PUR-a još više bila izražena.

Program ukupnog razvoja omogućit će da Općina Poveljana odgovori na pitanje u kojem smjeru razvoj treba ići i na koji ga način ostvariti, te na taj način dati realnu sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu. PUR je dokument po kojem će Općinsko vijeće moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte za Općinu Poveljana. Takav plan je i podloga za izradu proračuna i raspodjele novca unutar Općine.

Također, specifična namjena PUR-a je odrediti i gdje Općina Poveljana želi i može biti u ekonomskom, gospodarskom i kulturnom pogledu u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Program ukupnog razvoja utvrđuje strateške prioritete razvoja i pomaže usmjeriti resurse kako bi se oni što efikasnije upotrijebili. PUR može pomoći pri rješavanju problema s kojima se Jedinica lokalne samouprave susreće, a koji se mogu odnositi na: zapošljavanje, prihode, privlačenje investicija, pristup kapitalu, komunalne usluge prometnu infrastrukturu te na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim gospodarskim rastom i napretkom.

Bitno je da se takva strategija razvoja usredotoči na one projekte i zadatke koji će imati pozitivnih učinaka na jedinice lokalne samouprave i koje je moguće ostvariti. Prema tome, Program ukupnog razvoja Općine Poveljana treba razumjeti kao strateško-plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem svih područja unutar Općine.

1.3. Sadržaj Programa ukupnog razvoja

Program ukupnog razvoja Općine Poveljana rađen je na bazi metodologije izrade županijskih razvojnih strategija, odnosno prema odredbama Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija.

Dokumentacija, podaci, te stavovi mještana i drugih struktura sakupljeni su kroz radionice, razgovore, okrugle stolove, ankete i delfi metodu.

Izvođački tim je sastavljen od stručnjaka tvrtke nosioca posla, te od stručnjaka Instituta za poljoprivredu i turizam iz Poreča, profesora Visoke poslovne škole za turistički management iz Višnjana, i Dekleva consulting d.o.o iz Zagreba.

Svoj doprinos pri koncipiranju strateških postavki dao je Savjet projekta u čijem sastavu su bili predstavnici Općine Poveljana te pojedinci Izvođačkog tima. Svakako, najznačajniji i najpraktičniji doprinos je dao Partnerski odbor.

Sadržajno je Program ukupnog razvoja tako koncipiran da najbolje odgovori na pitanja i da pruži ocjenu dosadašnjeg razvoja i stanja, što je poslužilo, između ostalog, za koncipiranje budućeg razvoja. U tom kontekstu tretirani su:

- Opći podaci s ciljem sagledavanja položaja Općine te jedan dio demografskih podataka.
- Prirodni resursi, klima, vegetacija, zemljišna površina, vodno bogatstvo, zaštita prostora.
- Infrastruktura, kao kočnica razvoja ili poticaj.
- Komunalna djelatnost koja svakako ima značajno mjesto u tekućem funkcioniranju lokalne zajednice.
- Društvene djelatnosti, kao pretpostavke da bi uopće moglo biti govora o razvoju.
- Stanje razvijenosti gospodarstva, kao najznačajniji dio, jer ovaj dio daje mogućnost razvoju, može i kočiti, a zapravo jedino se tu stvara novostvorena vrijednost kao podloga razvoja.
- Financiranje javnih potreba, je kao najčešće kočnica razvoja ne samo ovog dijela već i ukupnog razvoja.
- Razvojne politike države, županije i općine koje odlučujuće djeluju na razvoj.
- Društvena kretanja (uže i šire) i tržišni trendovi koji značajno određuju razvoj lokalne zajednice.
- Strategija razvoja mora sublimirati sve sagledano i sva znanja s ciljem određivanja strateških ciljeva pa sve do pojedinih projekata kroz koja se realiziraju strateške postavke.
- Praćenje provedbe zacrtane strategije po dinamici, zaduženjima i odgovornosti je važan dio Programa ukupnog razvoja.

1.4. Financiranje razvoja

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne uprave i samouprave snose gradovi i općine. Tako da projekti poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, vodovodne i kanalizacijske infrastrukture ali i svi drugi projekti, njihova izgradnja i održavanje, predstavljaju izniman financijski trošak. Zbog pritiska, lokalne samouprave su prisiljene potražiti alternativne mehanizme financiranja i upravljanja za poslove vezane uz infrastrukturu, svjesne da će učinkovito pružanje usluga biti ključno u premošćivanju budućih nedostataka u financiranju infrastrukture.

Postoji mogućnost financiranja takvih projekta i putem kreditiranja lokalnih samouprava u Republici Hrvatskoj. Stanjem tržišta koje je rezultat globalne recesije smanjeni su plasmani komercijalnih kredita, a kapitalno financiranje sve je manje dostupno iz državnih i međunarodnih financijskih institucija u visokim iznosima. Danas vodstvo lokalne samouprave ima mogućnosti za financiranje na raspolaganju kroz:

- Kredite poslovnih banaka
- Izdavanje obveznica (moguće samo za određene jedinice lokalne samouprave koji zadovolje postavljene uvjete)
- Kredite i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske vode i Ministarstva Vlade RH)
- Kredite i potpore međunarodnih financijskih institucija (Svjetska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Programi financiranja EU-fondovi, Veleposlanstva stranih zemalja i strane udruge)

1.5. Implementacija aktivnosti

Kako bi se postigla adekvatna efikasnost PUR-a potrebno je što prije započeti s njegovom provedbom, odnosno s provođenjem aktivnosti koje su predložene Programom. U trenutku kada se Program ukupnog razvoja izradi, treba ga usvojiti Općinsko vijeće. Njegova provedba treba započeti što je prije moguće kako ne bi došlo do razilaženja Programa ukupnog razvoja od trenutka kada je izrađen do trenutka kada ga se počne primjenjivati tj. njegove implementacije.

Realizacija Programa zahtjeva stoga strogo vezivanje planiranja projekta s godišnjim ili višegodišnjim proračunskim planiranjem u lokalnoj zajednici.

Proračun lokalnih zajednica mora biti zasnovan na Operativnom planu koji proizlazi iz Programa ukupnog razvoja. Kako bi se srednjoročni operativni plan, koji pokriva razdoblje od nekoliko godina proveo, plan aktivnosti treba podijeliti na godišnje planove aktivnosti, koji sadrže projekte ili specifične korake projekta u slijedećoj godini.

Proračun za slijedeću fiskalnu godinu mora biti povezan s izradom godišnjih planova aktivnosti. Povezanost između Programa ukupnog razvoja i proračuna je ključan preduvjet kako bi se počelo upravljati razvojem neke općine ili grada na kvalitetan način.

2.2 Opći podaci i položaj Općine Poveljana

Općina Poveljana nalazi se u Zadarskoj županiji, na južnom dijelu otoka Paga, smještena na uzvisini, odnosno na dodiru vapnenačkog kamenjara i plodnog polja. Proteže se na 38,57 kvadratnih kilometara. Poveljana je u prošlosti bila poljoprivredno područje koje je prehranjivalo veći dio otoka Paga.

Novim teritorijalnim ustrojstvom Republike Hrvatske formirana je u okvirima bivše Općine Pag nova jedinica lokalne samouprave - Općina Poveljana (kao jedna od tri novonastale jedinice lokalne samouprave unutar područja otoka Paga i bivše općine Pag), a sve u okvirima Zadarske županije. Po svom prostornom položaju unutar Županije, Općina Poveljana zauzima sjevero-zapadni dio županije.

Općina Poveljana ima kopnenu granicu s Gradom Pagom, a morsku granicu ostvaruje s Gradom Ninom te Općinama Privlakom i Virom.

U odnosu na prostor Županije s veličinom od 3641,91 km², Općina Poveljana sa površinom od 38,24 km² čini tek 1,1 % površine Županije. Općina Poveljana jedna je od čak 8 jedinica sa samo jednim naseljem, a u odnosu na veličinu površine drugih jedinica lokalne samouprave jedanaesta je po redoslijedu veličine.

Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Općina Poveljana imala je 713 stanovnika. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine Općina Poveljana ima 785 stanovnika.

Općina- Grad	Površina km ²	Broj naselja	Broj kućanstava	Broj stanovnika	Gustoća stanovnika na km ²
Općina POVLJANA	38.57		304	785	20

Izvor: Dzs popis stanovništva 2011 god.

STAMBENE JEDINICE PREMA BROJU KUĆANSTAVA I ČLANOVA KUĆANSTAVA, POPIS 2011.

	Ukupno stambene jedinice				Nastanjeni stanovni			Ostale stambene jedinice			Kolektivni stanovni			
	broj stambenih jedinica	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupan broj	broj kućanstava	broj članova kućanstava	broj članova kućanstava	ukupan broj	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupan broj	broj institucijskih kućanstava	broj privatnih kućanstava	broj članova kućanstava
Zadarska županija	60.031	60.547	170.011	59.954	60.436	168.482	35	35	48	42	76		1.481	
Gradovi														
Benkovac	3.596	3.626	11.026	3.590	3.620	11.017	6	6	9	-	-	-	-	
Biograd na Moru	1.925	1.943	5.569	1.924	1.942	5.557	-	-	-	1	1	-	12	
Nin	920	931	2.744	920	931	2.744	-	-	-	-	-	-	-	
Obrovac	1.653	1.669	4.323	1.650	1.666	4.319	3	3	4	-	-	-	-	
Pag	1.523	1.534	3.846	1.521	1.532	3.835	-	-	-	2	2	-	11	
Zadar	27.189	27.483	75.060	27.153	27.413	74.376	12	12	18	24	58	-	666	
Općine														
Bibinje	1.236	1.237	3.985	1.233	1.234	3.971	1	1	1	2	2	-	13	
Galovac	368	374	1.234	368	374	1.234	-	-	-	-	-	-	-	
Gračac	1.810	1.817	4.690	1.806	1.813	4.682	3	3	5	1	1	-	3	
Jasenice	483	483	1.398	483	483	1.398	-	-	-	-	-	-	-	
Kali	638	640	1.638	638	640	1.638	-	-	-	-	-	-	-	
Kolan	301	301	790	301	301	790	-	-	-	-	-	-	-	
Kukljica	283	290	714	283	290	714	-	-	-	-	-	-	-	
Lišane	234	238	698	234	238	698	-	-	-	-	-	-	-	
Ostrovičke														
Novigrad	807	809	2.375	807	809	2.375	-	-	-	-	-	-	-	

Pakoštane	1.312	1.322	4.123	1.312	1.322	4.123	1.312	1.322	4.123	-	-	-	-	-	-	-
Pašman	798	799	2.082	796	797	2.080	2	2	2	2	2	-	-	-	-	-
Polača	478	482	1.468	478	482	1.468	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poličnik	1.351	1.353	4.468	1.350	1.352	4.467	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Posedarje	1.206	1.214	3.607	1.205	1.213	3.606	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Povljana	297	298	759	297	298	759	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko	1.420	1.431	3.804	1.415	1.426	3.364	-	-	-	-	5	5	5	5	440	440
Privlaka	813	824	2.253	812	823	2.236	-	-	-	-	1	1	1	1	17	17
Ražanac	1.022	1.030	2.940	1.022	1.030	2.940	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sali	730	731	1.698	729	730	1.678	-	-	-	-	1	1	1	1	20	20
Stankovci	612	620	2.003	611	619	2.002	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Starigrad	685	685	1.876	684	684	1.875	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Sukošan	1.455	1.460	4.583	1.454	1.459	4.556	-	-	-	-	1	1	1	1	27	27
Sveti Filip i Jakov	1.497	1.518	4.606	1.494	1.515	4.484	1	1	1	1	2	2	2	2	120	120
Škabrnja	499	500	1.776	499	500	1.776	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tkon	249	250	763	248	249	756	-	-	-	-	1	1	1	1	7	7
Vir	1.308	1.319	2.999	1.307	1.318	2.998	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Vrsi	692	694	2.053	691	693	2.052	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Zemunik Donji	641	642	2.060	639	640	1.914	1	1	1	1	1	1	1	1	145	145

Izvor: Dzs popis stanovništva 2011 g.

STANOVNIŠTVO PREMA GLAVNIM IZVORIMA SREDSTAVA ZA ŽIVOT I SPOLU, POPIS 2011															
S p o l i	Ukupno	Prihodi od stalnog rada		Prihodi od povremenog rada		Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora		Bez prihoda	Nepoznato
		rada	rada	rada	drugih										
Zadarska županija	s	170.017	48.973	5.895	1.535	25.720	17.312	1.303	6.717	3.992	4.067	58.936	501		
	m	83.504	26.861	3.527	1.026	13.296	8.125	724	2.756	1.825	1.984	25.735	362		
	ž	86.513	22.112	2.368	509	12.424	9.187	579	3.961	2.167	2.083	33.201	13		
Povljana	s	759	213	25	48	124	104	43	25	22	24	218	-		
	m	380	130	15	28	78	43	20	10	14	9	83	-		
	ž	379	83	10	20	46	61	23	15	8	15	135	-		

Izvor: Dzs popis stanovništva 2011 g.

Što se zaposlenosti u Općini Povljana tiče, prema podacima iz 2011 g. zaposleno je ukupno 308 stanovnika s prihodima od stalnih izvora sredstava, od čega 187 muškaraca i 121 žena.

2.3. Prirodna svojstva krajolika

Prostor Zadarske županije karakterizira izrazit kontrast geomorfološki različitih cjelina od kojih jednu zasebnu cjelinu čine otoci. Zajedno s otokom Maunom, otok Pag obilježava izrazita dinarska morfostruktura koja odgovara morfostrukturi Ravnih kotara s kojima je činio jedinstveni kopneni sustav do prije 5-6 tisuća godina. Pravilni nizovi vapnenačkih bila i zaravni presječeni su flišnim udolinama s lapornim pješčenjacima. Flišne udoline dijelom su potopljene, a cijela morfostruktura nastavak je ravnokotarske. Novom teritorijalnom podjelom državnog prostora, istočni dio otoka Paga pripao je Zadarskoj županiji. To je prostor kojeg čine tri jedinice lokalne samouprave: Grad Pag, Općina Poveljana i Općina Kolan.

No i do sada je taj dio otoka gravitirao Zadru kao svom prirodnom gospodarskom, kulturnom, pa dijelom i administrativnom centru. Povezivanje otoka Paga mostom s prostorom zadarske regije skrenuo je znatan dio gospodarskih, prometnih i drugih veza prema Zadru.

Iako je otok Pag desetljećima gravitirao Rijeci kao nedvojbeno velikom gospodarskom, prometnom, kulturnom i administrativnom centru Sjevernog Jadrana, dugogodišnja funkcija Paškog mosta (otvoren 1968 god.) temeljito je preusmjerila ove tokove.

Prirodna svojstva otoka Paga su vrlo raznolika. Na nižim područjima zaštićenima od bure, od Šimuna do Tovarnela, bogat je biljni svijet. Tu raste bor, smreka, jela, murva (dud), a na rtu Luna su i brojni stari maslinici. Visoko je raslinje na otoku rijetko. Dominiraju manje biljke otporne na jake udare bure.

Podneblje je uvjetovano geografskim položajem i reljefom. Blizina mora uz nizak reljef, imaju veliki utjecaj na održavanje klimatske osobitosti, cijelog područja otoka Paga. Ljeta su vruća, a najhladniji je mjesec siječanj. Otok je poznat po slaboj pokrivenosti vegetacijom nekih svojih dijelova, koje se često uspoređuje s Mjesečevom površinom. Kamenit pejzaž s tek pokojom vlati aromatičnog bilja koje pasu ovce stvara jedinstveni dojam. Zbog položaja otoka pod Velebitom s kojeg cijele godine (osobito zimi) pušu jake bure, otok Pag je gotovo čitav prekriven posolicom iz Velebitskog kanala. Promatrajući cjelinu, otok Pag se nalazi u okviru povoljnih klimatskih prilika koje pružaju potrebne uvjete za život stanovništva i većim dijelom godine za boravak. Poveljana je smještena na jugu otoka Paga, u prekrasnoj prirodnoj uvali. Okrenuta zapadu zaštitila se od jakih vjetrova bure i juga. Zaštitu i utočište pruža i putniku s mora i onom na kopnu, zaljubljeniku u otočki krš i bilje okupano suncem i začinjeno solju. Tradicionalno, Poveljana je bila poljoprivredno područje koje je stoljećima prehranjivalo veći dio otoka. Uz poljoprivredu, stanovništvo Poveljane bavi se ribarstvom i stočarstvom.

Do velikih promjena dolazi sredinom 20-og st. kada se u Poveljani počinje razvijati turizam. Prvi zapis o dolasku većeg broja turista datira iz 1954 god. U Poveljani se kao prvom mjestu na otoku razvio lovački turizam. Danas tome svjedoče ostaci kuće na području Velikog blata koja je pripadala obitelji Koščina, a u koju su na poziv paških plemića dolazili lovci iz cijele Europe.

Od nekadašnjeg ruralnog područja Poveljana je postala razvijeni općinski centar čiji današnji izgled svjedoči svekolikom ulaganju i brizi stanovništva u daljnjoj afirmaciji Poveljane kao prepoznatljivog turističkog odredišta. Poveljana ima mnoge pješčane i šljunčane plaže s postepenim pristupom moru. Lokacija je vrlo pogodna za malu djecu i neplivače. Izrazito čisto more obiluje mnogim ribljim i drugim morskim vrstama, pa se u obližnjim uvalama mogu naći dagnje, posebno u Starom zaljevu. Poveljana ima vrlo razvedenu obalu s brojnim valama i plažama. Poveljana je prije svega mirno dalmatinsko mjesto, ali je u srcu turističke sezone, lokalna turistička zajednica organizira bogat kulturni i društveni program.

Mogu se pogledati koncerti zabavne glazbe u izvedbi lokalnih skupina ili predstave tradicionalnih plesova paških narodnih nošnji, kao i druge kulturno umjetničke manifestacije.

2.4. Razvojne značajke i resursi

Posebnim vrijednosnim resursima smatraju se:

- turistička valorizacija
- plodno poljoprivredno zemljište i šume
- zaštićena područja prirode
- spomenici graditeljske baštine
- resursi: prirodne šume, nezagađena tla, očuvani kultivirani krajobraz i veliki dio prirodne obale mora

Cilj turističke valorizacije trebala bi biti kvantitativna i kvalitativna procjena vrijednosti svih prethodno popisanih prirodnih ili kulturnih resursa, kako bi se na osnovi te ocjene utvrdila njihova potencijalna vrijednost za turizam.

Valorizacijom sadašnje turističke ponude otoka dolazimo do zaključka da je otok Pag i Općina Poveljana tipični primjer nedovoljno iskorištenih nevjerojatno kontradiktornih prirodnih i kulturnih resursa. S obzirom na svoje karakteristike i povoljni geografski položaj koji mu omogućava blizinu europskog tržišta, otok bi mogao biti cjelogodišnja turistička destinacija koja bi turistimarazličitih profila i interesa omogućavala aktivnosti tokom cijele godine.

Najznačajnije prednosti koje hrvatski otoci, pa tako i otok Pag mogu iskoristiti u promociji svojih turističkih destinacija i turističkih proizvoda na inozemnom turističkom tržištu su: očuvana prirodna bogatstva i okoliš, kulturno i povijesno naslijeđe, blaga mediteranska klima, kao i blizina europskih tržišta te duga turistička tradicija. U skladu s trendovima kretanja inozemne turističke potražnje, hrvatski turistički proizvod treba se, uz poštovanje regionalnih specifičnosti, nastaviti razvijati kroz različite oblike selektivnog turizma.

Bogata gastronomska ponuda kojom Otok obiluje, nije niti približno iskoristila sve svoje potencijale, a paški arhipelag zasigurno može pružiti brojne mogućnosti za razvoj nautičkog turizma, a samim tim i proširenje i produženje turističke ponude. Njegovo čisto more, očuvane i netaknute obale mogu zadovoljiti potrebe i najvećih zaljubljenika u more i podmorje.

Kulturni turizam na otoku Pagu i u Općini Poveljana ima veliki potencijal za napredak kao jedan od oblika selektivnog turizma, s obzirom na njegovu bogatu kulturno – povijesnu baštinu i sve veći interes turista za izvornošću i autentičnim proizvodima. No, kulturna ponuda je nedovoljno kvalitetno prezentirana, pogotovo što se tiče: označavanja kulturnih atrakcija, raznolikosti kulturne ponude, promocije kulturnih resursa, te razine svijesti o vrijednosti kulturnih dobara.

Poboljšanje označavanja spomenika, postavljanje informativnih tabela, prilagođavanje radnog vremena muzeja i atraktivna prezentacija i promocija kulturne ponude, samo su neki od elemenata koji bi mogli povećati kvalitetu kulturne turističke ponude.

Nautički turizam je specifični oblik turizma obilježen kretanjem turista plovilima po moru uključujući njihovo pristajanje u lukama i marinama obuhvaća svu infrastrukturu u lukama i

- f) "Livadine" (zemljište braće Rukavina)(nekropola) - arheološki lokalitet (srednji vijek),
- g) Današnje groblje Poveljane - arheološki lokalitet (srednji vijek),
- h) Ostaci vile Murovljana - arheološki lokalitet (antika).

Posebniosti i značaj Općine Poveljana proizlaze iz njenog otočkog položaja. Budući da otoci kao hrvatsko prirodno bogatstvo predstavljaju i imaju poseban značaj za Republiku Hrvatsku, pa su radi toga sve posebniosti područja Općine Poveljana vezane uz povijesno, gospodarsko i ekološko značenje značajni za Republiku Hrvatsku. Takav značaj evidentan je i kroz obvezu izrade Programa održivog razvitka Otoka koji nakon svoje izrade predstavljaju osnovu za daljnju izradu dokumenata prostornog uređenja pojedine otočke jedinice lokalne samouprave.

Govoreći o značaju Općine Poveljana važno je istaknuti njezine prirodno-spomeničke kvalitete i vrijednosti, očuvanost visoke kvalitete prirodnog okoliša, kako u odnosu na prirodni prostor kopna, tako i u odnosu na akvatorij, što s skupa predstavlja značajnu osnovu za budući gospodarski razvitak Otoka, ali i Županije. Potencijali razvoja Općine prvenstveno leže u korištenju prirodnih ljepota i ugodnih klimatskih uvjeta u svrhu turizma. Turistička ponuda obuhvatila bi i lječilišni turizam zbog ljekovitog blata kojeg nalazimo u zoni Bas. Na uzorku blata laboratorijskom obradom je utvrđena njegova ljekovitost. Općina Poveljana ima znatne površine plodnog tla koje se može još intenzivnije koristiti u poljoprivredne svrhe. Osim toga, zbog većih nenastanjenih površina Općine postoji, pogodnost lokalnog, uzgoja ovaca koje bi bile i stanovita turistička atrakcija.

3. PRIRODNI RESURSI

U ovom poglavlju opisati će se prirodna svojstva krajolika kao temelj razvoja civilizacije na svakom pojedinom području. Kako bi se pobliže analizirala prirodna svojstva krajolika ukratko će se opisati reljef i zemljište koje je karakteristično za Općinu Poveljana, klimatska obilježja, vegetacija, poljoprivredne površine, vodno bogatstvo te zaštita prostora. Na samom kraju definirana je SWOT analiza i definirane su razvojne potrebe i potencijali.

3.1. Reljef i zemljište

Tla otoka Paga, a tako i svih mjesta na Otoku se s obzirom na genezu, mogu podijeliti na:

- Tla kamenjara;
- Suha tla polja;
- Vlažna tla polja;
- Tla blata.

Tla kamenjara obuhvaćaju 86% površine otoka, a mogu jedino služiti sitnoj stoci za ispašu (ovce).

Suha tla polja su iluvijalno-eluvijalne tvorevine koje su podložne ispiranju pod utjecajem oborinske vode.

Vlažna tla polja nalaze se pod snažnim utjecajem morske vode, bilo poplavljanjem u plimno doba dana bilo kontaktom s donjim horizontima tla. Bogata su solima lako topivim u vodi i svrstavamo ih u skupinu alkalijsko-kalcijskih solončaka.

Tla blata prolaze kroz dva glavna procesa razvoja: proces zabarivanja i proces salinizacije.

3.2 Klimatska obilježja

Kao posljedicu velike reljefne raznolikosti te morskog utjecaja modificiranog brdsko planinskim barijerama, na području Zadarske županije nalazimo više tipova klime: mediteransku, submediteransku, kontinentalnu i planinsku.

Primorsku mediteransku klimu obilježavaju topla, suha ljeta i blage, kišovite zime. Hladnije zime i veća temperaturna kolebanja obilježja su submediteranske klime na području Bukovice, Zagore i Ravnih kotara, a oštre snježne zime i ugodna ljeta s toplim danima i hladnim noćima te znatna temperaturna kolebanja, opisuju kontinentalnu, odnosno planinsku klimu Like i planinskog područja.

Tipični vjetrovi u županiji su bura (posebno na području otoka Paga, Poveljane, Velebitskog kanala, Virskog mora) i jugo. Često puše i levant, neugodan, hladan istočni vjetar. Srednja godišnja temperatura iznosi približno 15°C. U siječnju prosjek je oko 7°C (6,9°C) dok se u srpnju penje na 24,7°C. Najviše sati insolacije (broj sunčanih sati) ostvaruje se u srpnju (do 360) a najmanje u razdoblju od prosinca do veljače. Najveće srednje temperature zraka izmjerene su u srpnju (24,4°C) i kolovozu (24,3°C). Najviše kiše padne u studenom (u prosjeku 160mm). Padaline su relativno obilne (815 mm/god), ali je problem njihova neravnomjerna raspoređenost po godišnjim dobima.

Ove mjere podrazumijevaju:

- a) Stvaranje javnoga mnijenja u korist zaštite krajolika, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenje onečišćenja te gradnju stambenih zgrada na zasadama tradicijskoga graditeljstva;
- b) U svaki urbanistički i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Na građevinskom području ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem, ili upotrebom neposredno, ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju, ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati, ili koristiti na način, koji bi izazvao takve posljedice.

Važno je navesti slijedeće:

- a) Planom je određeno da će konačna lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije.
- b) Ako se na dijelu građevnog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju.
- c) Ako na dijelu građevnog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine se moraju priključiti na nju.
- d) Otpadne vode iz domaćinstva bez kanalizacije moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičnim jamama.
- e) Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročistiti do stupnja na kojem se nalazi recipijent, odnosno, do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća.

3.7. Swot analiza - prirodni resursi i prostor

Tablica 1.

SWOT ANALIZA Prirodni resursi i prostor	
<p>> <u>SNAGE</u></p> <ul style="list-style-type: none">> Zadovoljavajući povoljan geoprometni položaj> Povoljno reljefno i klimatsko obilježje prostora> Očuvan i nezagađen prirodni okoliš (turizam, poljoprivreda)> Doneseni prostorni planovi> Tradicionalno radišno i poslovno stanovništvo	<p>> <u>SLABOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none">> Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa i prostora> Nedostatno cijeloživotno obrazovanje> Nedovoljna osviještenost stanovništva o potrebi zaštite okoliša
<p>> <u>MOGUĆNOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none">> Uravnotežen i održiv razvoj, planski vođen i dinamičnije, moguće je ostvariti viši standard stanovništva> Više korištenje sredstva EU fondova u razvoju> Sustavna edukacija stanovništva	<p>> <u>PRIJETNJE</u></p> <ul style="list-style-type: none">> Nelegalna odlagališta> Odлив obrazovane radne snage> Neprikladna zakonska regulativa

Izvor: Vlastita obrada, 2015 g.

4. INFRASTRUKTURA

U ovom poglavlju analizira se osnovna infrastruktura kao što su promet te pošta i telekomunikacija, vodoopskrba, elektroopskrba. Kod analize prometa uglavnom se daje pregled postojećih cesta na području Općine. Na samom kraju provedena je SWOT analiza te su definirane razvojne potrebe i potencijali same Općine.

4.1. *Promet*

Cestovna infrastruktura.

Na području Općine Poveljana postoji mreža javnih cesta koje su, na temelju Zakona o javnim cestama (NN 100/96) i Odluke o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 25/98), razvrstane u:

- državna cesta D108 (Gorica D106 - Poveljana) u duljini 2,77 km,
- županijska cesta Ž6005 (D106 - Vlašići) u duljini od 3,99 km,
- lokalna cesta L63019 (Poveljana D108 - Ž6005) u duljini od 4,51 km.

Prolaz državnih cesta D-106 i D-107 uz daljnju trajektnu vezu Žigljen (Stara Novalja)

– Prizna osigurava relativno visoko standardnu cestovno-pomorsku vezu prema makro regionalnim središtima, autocesti i županijskom središtu. Određena ograničenja u povezanosti javljaju se povremeno tijekom zimskog perioda za vrijeme jačih udara bure. Međutim, unatoč navedenom ograničenju, glavna okosnica prometne mreže ovog dijela županije (D-106 i D-107) uz postojeću županijsku cestu Ž 5150 na dijelu Luna, omogućava približavanje područja Grada (preko drugih državnih cesta na kopnu) okolnim makro regionalnim središtima (Rijeka, Zadar, Split), te središtu Županije Gradu Gospiću.

Pomorski promet

Osim preko trajektne veze povezanost s kopnenim dijelom Županije i ostalim državnim cestama postiže se i zaobilazno putem državne ceste D-106 - preko Paškog mosta.

Uz navedene prometnice veza sa Rijekom uspostavljena je i katamaranskom vezom Novalja – Rab – Rijeka.

Kad je 1969. godine nad Ljubačkim vratima izgrađen most, otok Pag je zapravo postao poluotok. Dugačak 301 metar Paški most spaja Otok s kopnom, odnosno autocestom Zagreb-Split. Zato do Otoka nije teško doći, jer most omogućava siguran dolazak automobilom ili autobusom. Ujedno je otok Pag važan alternativni prometni pravac od kontinentalnog dijela Hrvatske prema Dalmaciji i obrnuto. Osim preko mosta, do Paga se lako dolazi i trajektnom vezom Žigljen -Prizna. Od otočne luke Žigljen do kontinentalne luke Prizna trajekti prometuju tek petnaestak minuta. Postoji i redovita brodska veza Novalja -Rijeka, kao i redovne autobusne veze Paga, Novalje, Kolana i Poveljane s Rijekom, Zadrom, Splitom i Zagrebom.

Pag je na južnoj strani povezan sa kopnom preko paškog mosta. Taj pravac dolaska na otok koristi se za vezu sa autoputom ZAGREB – SPLIT, popularno nazvanim DALMATINA. Na istom pravcu, uz sam autoput, udaljen svega 70 km od novalje, nalazi se aerodrom ZADAR.

4.2. Vodoopskrba

Vodovod Poveljana je javni isporučitelj vodne usluge kao i svih vodnih građevina u Općini Poveljana

Javna vodoopskrba

Djelatnost javne vodoopskrbe na uslužnom području Općine Poveljana obuhvaća:

- zahvaćanje podzemnih i površinskih voda iz izvorišta na području vodocrpilišta "Dole" namijenjenih ljudskoj potrošnji,
- njihovo kondicioniranje
- isporuku do krajnjih korisnika na području Općine Poveljana
- upravljanje građevina za javnu vodoopskrbu.

Djelatnošću javne vodoopskrbe smatra se i :

- preuzimanje vode od drugih javnih isporučitelja
- transport

Razvojni projekti:

Dovod vode iz pravca Zadra – na taj način povećala bi se opskrba vodom za 22 l/sek

Rekonstrukcija prekidne komore Vrčići od 60 na 500 m³ - rekonstrukcija je potrebna kako zbog prihvata vode iz Zadra i snabdijevanja Poveljane tako i zbog samih korisnika iz Vrčića i Stare vase.

4.3. Elektroopskrba

Elektroenergetika

Pokrivenost električnom energijom je 99% a broj priključaka na području premašuje broj stalno nastanjenih kućanstava i što ukazuje na velik broj kuća za odmor.

Područje Otoka napaja se električnom energijom dalekovodom 110 kV na trasi Nin-Pag- Novalja-Rab-Krk-Omišalj-Melina i poprečnom vezom Novalja-Karlobag-Lički Osik. U Novalji je instalirana Trafostanica Novalja snage 110/10 (20). Lokalnu distribuciju pokriva 10(20) kV mreža. U svim naseljima na području otoka Paga distribucijska mreža je podzemna.

Električnu energiju osigurava HEP d.o.o. Zagreb. Postojeći elektroenergetski sustav dalekovodima 110 kV i trafostanicom 110/20 kV predstavlja dio regionalnog sustava šireg županijskog značaja.

Neizostavan dio otoka Paga a time i Općine Poveljana i njegove klime je i bura, hladan i suh, sjeveroistočni vjetar koji puše s kopna na more. Kada bura zapuše svom svojom silinom nerijetko je zatvoren Paški most za promet, a naleti bure mogu dosegnut brzinu i do 200 km/h. Posljednjih nekoliko godina ta golema snaga vjetra iskorištava se za proizvodnju električne energije. Na predjelu Ravne, nedaleko Grada Paga nalazi se sedam vjetroelektrana. Unatoč početnoj bojazni da će one vizualno devastirati jedinstven paški krajolik oni su se savršeno

sjedinili te svojim izgledom pridonose doživljaju Paga kao otoka gdje se susreću vještina ljudskih ruku i uma sa surovim i ostrim prirodnim silama.

4.4. Pošta i telekomunikacije

Područje Općine gotovo je potpuno pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom. Time je omogućeno i spajanje računala na brzu internetsku mrežu, što je važno za razvoj gospodarstva, posebno turizma, ali i kvalitete života stanovnika. Internetska mreža je dostupna na većem području, no ona je nedovoljne kvalitete i brzina. Važno je istaknuti kako je potreba za razvojem brzog i bežičnog internet preduvjet razvoja općine. Naselje Poveljana uključeno je u poštanski sustav otoka Paga jedinicom poštanske mreže u kojoj se pružaju poštanske usluge stanovnicima naselja. Otok Pag danas ima izuzetno razvijenu i kvalitetnu telekomunikacijsku mrežu i sustav osnovan na digitalnoj komutaciji uz primjenu dislociranih stupnjeva (RSS) kao dijelova digitalnih centrala AXE 10 instalirana u Pagu s vrlo visokim postotkom broja instaliranih telefona. Izgradnjom nove digitalne AXE centrale u gradu Pagu te polaganjem svjetlosnog kablenskog sustava prijenosa duž cijelog otoka Paga - koji je položen na trasi: Punta Deda - Stara Novalja - Novalja - Bošana - Pag - Gorica - Vrčići - Stara Vas - odvojak Vlašići - Poveljana - poluotok Prutna (Uvala Babe) - otok Vir (Rt Prčinac) bitno se kvalitetno poboljšava postojeća transmisijaska podloga otoka Paga.

4.5. Swot analiza - infrastruktura

Tablica 2.

SWOT ANALIZA Infrastruktura	
<p>> SNAGE</p> <ul style="list-style-type: none">> Blizina najznačajnijih prometnica> Zadovoljavajuće rješenje vodoopskrbe, elektro-opskrbe, i PTT	<p>> SLABOSTI</p> <ul style="list-style-type: none">> Nedefinirano i neriješeno pitanje prometne infrastrukture
<p>> MOGUĆNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none">> Poticanje korištenja alternativnih izvora energije (sunce i vjetar)> Stvaranje uvjeta za plinifikaciju> Kvalitetnije održavanje prometnica i rješenje parkirnog prostora	<p>> PRIJETNJE</p> <ul style="list-style-type: none">> Neodgovarajuća izgrađenost prometnica> Mogućnost narušavanja okoliša (rješenje građevinskog i kućnog otpada)> Nepoštivanje standarda održivog razvoja i ekologije

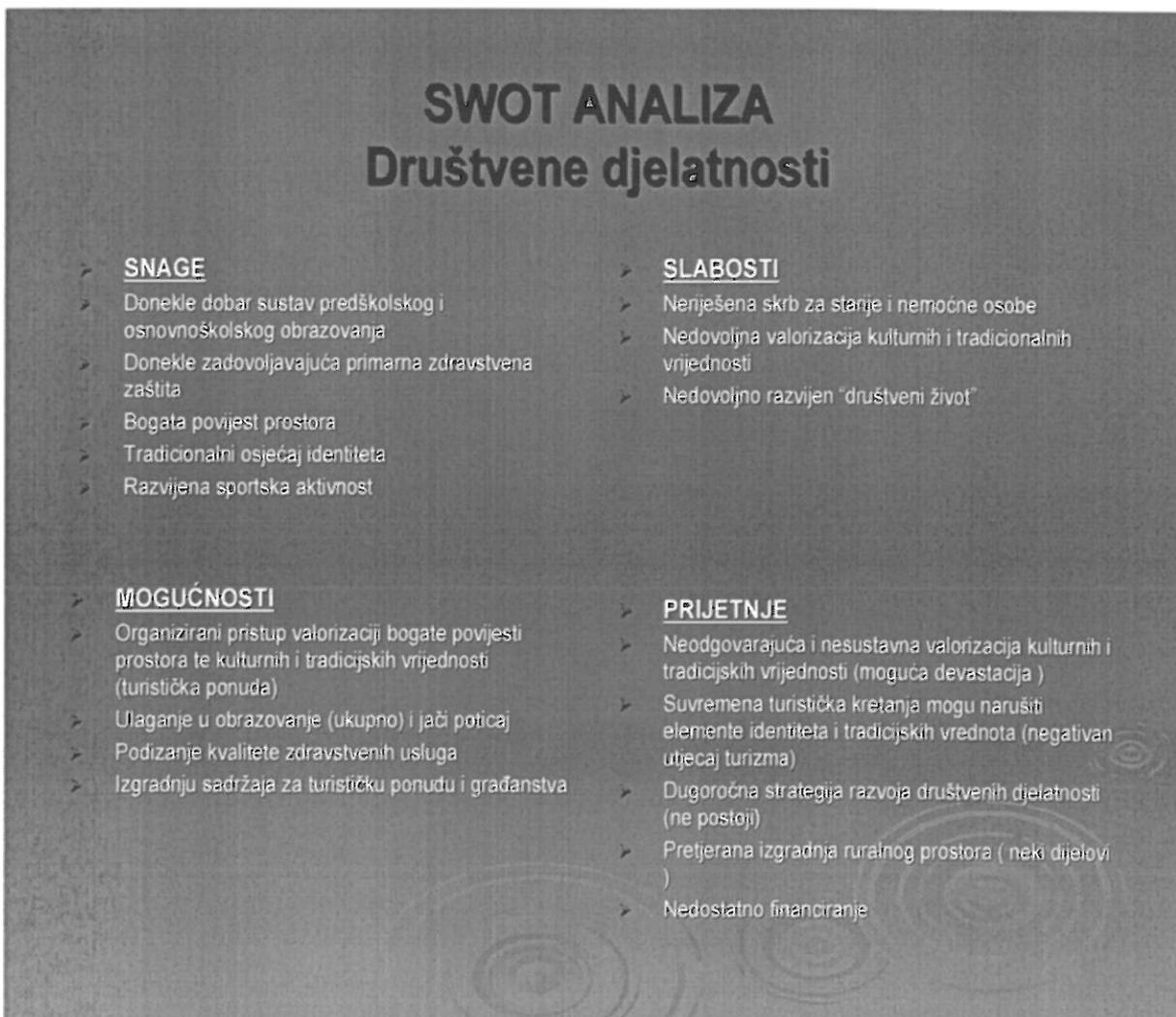
Izvor: Vlastita obrada 2015 g.

6.5 Sport

Sportske aktivnosti su također vrlo razvijene. Novalja, Pag i Povljana imaju dobro uređena nogometna igrališta na kojima se održavaju pripreme sportaša, odigravaju velike utakmice, a na kojima se može i rekreativno baviti sportom. U Povljani postoje 2 boćarska kluba (klub BAS i klub Povljana) te nogometni klub „Povljana „

6.6. Swot analiza - društvene djelatnosti

Tablica 4.

The image shows a SWOT analysis for social activities. The title is 'SWOT ANALIZA Društvene djelatnosti'. The analysis is presented in a 2x2 grid of bullet points. The top-left quadrant lists 'SNAGE' (Strengths), the top-right 'SLABOSTI' (Weaknesses), the bottom-left 'MOGUĆNOSTI' (Opportunities), and the bottom-right 'PRIJETNJE' (Threats). The background of the slide features a faint, circular graphic resembling ripples in water.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">➤ Donekle dobar sustav predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja➤ Donekle zadovoljavajuća primarna zdravstvena zaštita➤ Bogata povijest prostora➤ Tradicionalni osjećaj identiteta➤ Razvijena sportska aktivnost	<ul style="list-style-type: none">➤ Neriješena skrb za starije i nemoćne osobe➤ Nedovoljna valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti➤ Nedovoljno razvijen "društveni život"
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none">➤ Organizirani pristup valorizaciji bogate povijesti prostora te kulturnih i tradicijskih vrijednosti (turistička ponuda)➤ Ulaganje u obrazovanje (ukupno) i jači poticaj➤ Podizanje kvalitete zdravstvenih usluga➤ Izgradnju sadržaja za turističku ponudu i građanstva	<ul style="list-style-type: none">➤ Neodgovarajuća i nesustavna valorizacija kulturnih i tradicijskih vrijednosti (moguća devastacija)➤ Suvremena turistička kretanja mogu narušiti elemente identiteta i tradicijskih vrednota (negativan utjecaj turizma)➤ Dugoročna strategija razvoja društvenih djelatnosti (ne postoji)➤ Pretjerana izgradnja ruralnog prostora (neki dijelovi)➤ Nedostatno financiranje

Izvor: Vlastita obrada 2015 g.

7. GOSPODARSTVO

U slijedećem poglavlju prikazana je osnovna analiza gospodarstva i općenito ekonomije na području Općine Poveljana. Gospodarstvo (engl. economics, njem. Wirtschaft), ekonomija ili vrlo često kao politička ekonomija je znanost koja izučava načine organiziranog ljudskog djelovanja u području proizvodnje, razmjene i potrošnje dobara s ciljem zadovoljenja ljudskih potreba i neprestanog poboljšavanja kvalitete života. U samome tekstu analizirao se opći društveno-ekonomski razvoj Općine Poveljana koji je dao osnovni pregled u smislu glavnih djelatnosti koje se odvijaju na tome području, a to su: poljoprivreda, ugostiteljstvo i turizam.

7.1. Društveno-ekonomski razvoj Općine

Općina Poveljana ima značajne razvojne mogućnosti, iako je malobrojno stanovništvo najveća prepreka njihovom boljem korištenju. Potencijali razvoja općine prvenstveno leže u korištenju prirodnih ljepota i ugodnih klimatskih uvjeta u svrhu turizma. Turistička ponuda obuhvatila bi i lječilišni turizam zbog ljekovitog blata kojeg nalazimo u zoni Bas. Na uzorku blata laboratorijskom obradom je utvrđena njegova ljekovitost. Općina Poveljana ima znatne površine plodnog tla koje se može još intenzivnije koristiti u poljoprivredne svrhe. Osim toga zbog većih nenastanjenih površina, postoji pogodnost lokalnog, manjeg opsega, uzgoj ovaca koje bi bile i stanovita turistička atrakcija.

Prirodni resursi su jedan od temelja za napredak gospodarstva. Njihov geografski raspored, broj lokacija i izdašnost određuju mogućnosti nacionalnog razvoja. Iskorištavanje prirodnih bogatstava te njihovo racionalno korištenje, čuvanje i zaštita je od presudne važnosti, kako za državu, tako i za svakog pojedinca. Oni mogu biti važna uporišta u gospodarskoj orijentaciji zemlje jer često omogućuju takve komparativne prednosti koje mogu rezultirati jeftinijom proizvodnjom i povećavanjem konkurentnosti.

7.1.1. Gospodarstvo

Posebnosti i značaj Općine Poveljana proizlaze iz njenog otočkog položaja. Budući da otoci kao hrvatsko prirodno bogatstvo predstavljaju i imaju poseban značaj za Republiku Hrvatsku, pa su radi toga sve posebnosti područja Općine Poveljana vezane uz povijesno, gospodarsko i ekološko značenje značajni za Republiku Hrvatsku. Takav značaj evidentan je i kroz obvezu izrade Programa održivog razvitka otoka koji nakon svoje izrade predstavlja osnovu za daljnju izradu dokumenata prostornog uređenja pojedine otočke jedinice lokalne samouprave. Govoreći o značaju Općine Poveljana važno je istaknuti njezine prirodno-spomeničke kvalitete i vrijednosti, očuvanosti visoke kvalitete prirodnog okoliša, kako u odnosu na prirodni prostor kopna tako i u odnosu na akvatorij, što sve skupa predstavlja značajnu osnovu za budući gospodarski razvitak Otoka, ali i Županije. Kod toga veliki značaj sada sačuvana i neizgrađena obala koja treba poslužiti kao važan gospodarski resurs za profiliranje specifične turističke izgradnje unutar kvalitetnog prirodnog okoliša, te na takav način postati značajan dio ukupne turističke ponude Zadarske županije. Radi toga se posebno naglašavaju vrijednosti poluotoka Prutne kojeg je kao osobito vrijedan prirodni predjel-prirodni krajobraz potrebno zaštititi, kao i područje ornitološkog rezervata. Ovi dijelovi razmatranog prostora jedinice lokalne samouprave - Općine Poveljana po svom značaju prelaze okvire njegovih granica, te predstavljaju dio ukupnih prirodnih vrijednosti Zadarske županije.

Tijekom posljednjeg desetgodišnjeg perioda došlo je na području Republike Hrvatske do značajnih promjena (vezano uz društveno-političke odnose, teritorijalnu podjelu na nove

jedinice lokalne samouprave i uprave, izmijenjene odnose u okviru gospodarstva - pretvorba poduzeća, privatizacija vlasništva i dr.).

Ove promjene rezultirale su realnom potrebom da se priđe izradi novog prostorno-planskog dokumenta kojim će se osigurati prostor za kvalitetan i efikasan razvitak temeljen na poštivanju prostorno prirodnih vrijednosti i resursa na razmatranom području Općine Poveljana. Taj prostorno-planski dokument treba osigurati nova područja gospodarskog razvitka i koridore – prostore za trase i objekte bazne infrastrukture samo u okvirima održivog razvitka na ovom povijesno i prirodno vrijednom području. Znači, da prostorno-planskim ciljevima i smjernicama treba postojeće resurse iskoristiti za budući razvitak, pri čemu je nužno njihovo maksimalno očuvanje od svih mogućih posljedica intenzivnog i eventualno nekontroliranog korištenja i izgradnje. Stoga je donesen novi Prostorni plan uređenja Općine Poveljana koji je utvrdio uvjete za uređenje općinskog područja, odredio svrhovito korištenje i namjenu građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša te zaštitu spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode na području Općine. Nakon stupanja na snagu Uredbe o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora, bilo je potrebno uskladiti taj najvažniji prostorno - planski dokument s navedenom Uredbom, što je i učinjeno 2005. god.

Kapacitet održivosti okoliša, kojim se određuje dopušteni opseg razvoja, odnosno korištenje resursa, a da se ne dogode neprihvatljivi ekološki i društveni utjecaji, postaje značajna ekološki-ekonomska norma upravljanja prirodnim resursima. Zalihe prirodnog kapitala na globalnom, regionalnom i lokalnom planu treba zaštititi i njima upravljati na način da kvaliteta i količina resursa bude osigurana i u budućnosti. Kako su prirodni resursi u pravilu javna dobra, pitanja upravljanja resursima i utvrđivanja optimalne cijene resursa ključna su pitanja kojima se treba baviti međunarodna zajednica i pojedine države, te vlasnici i korisnici prirodnih resursa.

Prostornim planom Zadarske županije dane su smjernice i ciljevi razvoja i gospodarenja prostorom Općine Poveljana kao dijelom prostorno-razvojne cjeline užeg priobalnog prostora. Priobalni urbani teritorij definiran je kao nositelj glavnih razvojnih potencijala Županije, te je kod definiranja detaljne namjene prostora osnovni kriterij poštivanje svih bitnih vrijednosti zaštite i očuvanja okoliša. Neizgrađeni obalni prostor je definiran kao nositelj karakteristika autohtonog pejzaža, te po svojim prirodnim karakteristikama nema preduvjete korištenja za lociranje bilo kakvih urbanih funkcija.

Poljodjelstvo je Prostornim planom županije označeno kao jedan od primarnih i strateških pravaca razvoja Zadarske županije, te zajedno s turizmom mora odigrati presudnu ulogu u budućem razvoju. Poljoprivreda se na otočkom dijelu bazira na maslinarskoj proizvodnji, povrtlarstvu i vinogradarstvu, te na stočarstvu, osobito ovčarstvu i kozarstvu. Zbog toga se mora voditi računa o zaštiti od nenamjenskog korištenja svih poljodjelskih površina koje su putem Prostornog plana Zadarske županije identificirane, te unesene u grafičke prikaze.

Prirodni fenomeni koji stoje u osnovi turističke ponude zadarskog obalnog područja su brojne plaže podobne za sve vidove turizma, ali izgradnja većih objekata na otocima mora biti uvjetovana odgovarajućom ekološkom studijom. Postojeću praksu širenja naselja uz more treba ograničiti, te izgradnju usmjeriti prema interpolacijama unutar naselja ili, ako to nije moguće, uz obalu, ali s odgovarajućom dubinom fronte građenja od barem 100 metara.

Turistička ponuda otoka razlikuje se od otoka do otoka. Kvarnerski i sjevernodalmatinski otoci raspolažu s gotovo 75% smještajnih kapaciteta hrvatskih otoka ali im je struktura nepovoljnija od one na srednjodalmatinskim i južnodalmatinskim otocima. Na sjevernojadranskim otocima natprosječno su zastupljeni kampovi, sobe i apartmani za iznajmljivanje, dok je udio osnovnog smještaja niži od otočnog prosjeka. Takve razlike posljedica su drukčijih povijesno-razvojnih činitelja. Na prostorno raštrkanim i slabo prometno povezanim zadarskim otocima, na primjer, turizam se gotovo isključivo svodi na ponudu nekadašnjeg tzv. privatnog sektora, zbog čega turističku ponudu na tim otocima gotovo u pravilu čine komplementarni kapaciteti.

Poljoprivreda i vinogradarstvo

U prijašnja vremena stanovnici Otoka bavili su se stočarstvom, vinogradarstvom, ratarstvom, ribarstvom, radili u solani, bili pomorci ili obrtnici. Cijelo područje otoka Paga i Općine Poveljana je danas u gospodarskom smislu prvenstveno okrenuto turizmu. Osim turizmom veliki dio stanovništva bavi se i poljoprivredom. Stanovništvo otoka Paga, pretežno se bavi stočarstvom, a zanimljivo je da ono malo vinograda što je preostalo u paškom polju ima najraznolikiji sortiment. Osim Torbijana, Gegića i Topola kojih ima i u drugim dijelovima Otoka, samo tu nailazimo na: Cipar, Petovku, Silbijanac, Muškatel, Muškat mali bijeli...

Najrasprostranjenija grana poljoprivrede je ovčarstvo, što je i logično. S obzirom da 85% površine otoka prekriva kamen. Ono je razvijeno na cijelom otoku. Potražnja za nadaleko poznatim i priznatim «Paškim sirom» stavila je u drugi plan ostalu poljoprivredu. Veća zarada od sira je razlog da su pašnjaci zauzeli površinu koja je tradicionalno pripadala ostalim kulturama. Uz sir, skutu, janjeće meso s otoka izuzetne je kvalitete. Ipak i pored takva stanja i ostale poljoprivredne kulture uspjele su se očuvati na otoku. Najsjeverniji dio otoka, točnije Lun bavi se maslinarstvom. Blaga klima tog dijela Otoka pogoduje stablima maslina od kojih neke imaju i više od 1000 godina. Na cijelom Otoku ima oko 30.000 stabala maslina.

Od ostale poljoprivredne proizvodnje kao dopunskom djelatnosti, stanovništvo se bavi i pčelarstvom, ribolovom, vrtlarstvom i proizvodnjom travarice - aromatiziranog vinskog destilata. Tradicija i dostignut nivo razvoja, klimatske prilike i svojstvena kvaliteta tla utječu i na mogućnosti razvoja poljodjelstva, osobito maslinarstva, vinogradarskih i povrtlarskih kultura.

Upravo u smjeru razvoja vinogradarstva i proizvodnje vinskih proizvoda, te maslinarstva i proizvodnje maslinovog ulja u okviru obiteljskih gospodarstva, ali i velikih proizvođača planiran je daljnji razvoj u proizvodnji osnovnih poljoprivrednih proizvoda i njihovu prerađivanje u kvalitetne tržišno prepoznatljive proizvode. Naime, proizvodnja kvalitetnog vina i kvalitetnog maslinovog ulja s tržišno prihvatljivim brendom tih proizvoda, omogućiti će profitabilno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom, što će povoljno utjecati na ukupan razvoj.

Tradicionalno, Poveljana je bila poljoprivredno područje koje je stoljećima prehranjivalo veći dio Otoka. Uz poljoprivredu, stanovništvo Poveljane bavi se ribarstvom i stočarstvom. Do velikih promjena dolazi sredinom 20-og st. kada se u Poveljani počinje razvijati turizam. Prvi zapis o dolasku većeg broja turista datira iz 1954. god. Od nekadašnjeg ruralnog područja Poveljana je postala razvijeni općinski centar čiji današnji izgled svjedoči svekolikom ulaganju i brizi stanovništva u daljnjoj afirmaciji Poveljane kao prepoznatljivog turističkog odredišta.

Općina je stvorila sve uvjete kako bi se projekt navodnjavanja realizirao. Voda do polja išla bi s Velikog blata, a s tog prirodnog izvora već postoje cjevovodi do Poveljane. U ovom trenutku potrebno je iskopati trasu i postaviti cijevi u dužini oko jedan kilometar U općini Poveljana osim unapređenja turizma i ovčarstva, poduzete su mjere za oživljavanje poljoprivrede. Od 200 hektara obradivih površina na području poveljanskog polja planira se sustav navodnjavanja. Takva sudbina zadesila je i Općinu Poveljana. Činjenica je kako su 90-tih godina prošloga stoljeća, velike površine polja ostale zapuštene. Jednostavno stariji poljoprivrednici zbog godina i zdravlja više nisu mogli održavati polja, a mladi u poljoprivredi nisu vidjeli interes. Općina Poveljana je 2002. godine pokrenula akciju oživljavanja poljoprivrede te je svake godine izdvajala proračunska sredstva za kupnju sadnica vinove loze, maslina, raznih voćki.

U posljednjih osam godina mještanima je darovano oko 50.000 sadnica vinove loze te još nekoliko tisuća sadnica maslina i sadnica raznih voćki. Prije nekoliko godina realiziran je projekt kompletnog uređenja puta u dužini od 2 kilometara kroz povljsko polje, a tijekom prošle godine probijen je još kilometar puta.

Turizam u Općini Poveljana

Poveljana se nalazi na južnome dijelu otoka Paga. To je tradicionalno poljoprivredno područje koje je stoljećima prehranjivalo gotovo cijeli otok Pag. Do velikog zaokreta dolazi sredinom 20. stoljeća kada se u Poveljani počinje razvijati turizam. Poveljana se urbano širi, mijenja svoj izgled i od nekadašnjeg ruralnog otočnog središta, postaje sve značajnije turističko središte. Poveljana ima lijepe plaže, čisto more, od čega posebno treba spomenuti uvalu Stare Poveljane koja je bogata školjkama. Stanovnici Poveljane poznati su kao vrlo ljubazni i gostoljubivi. U Poveljani se, kao prvom mjestu na otoku Pagu razvio i zimski turizam. Najveća zgrada u središtu Poveljane bila je lovački dom u kojem su, na poziv paških plemićkih obitelji, dolazili lovci iz raznih dijelova Europe. Prvi zapis o dolasku većeg broja turista u Poveljanu datira iz 1954. godine. Poveljana se može pohvaliti i spomenikom proglašenim baštinom čovječanstva pod okriljem UNESCO-a. Radi se o suhozidima koji svjedoče o stoljećima napornog rada generacija poljoprivrednika u zemlji teškoj za obrađivanje. Poveljana ima mnoge pješčane i šljunčane plaže s postepenim pristupom vodi. Lokacija je vrlo pogodna za malu djecu i neplivače. Izrazito čisto more obiluje mnogim ribljim i drugim morskim vrstama, pa se u obližnjim uvalama mogu naći dagnje, posebno u Starom zaljevu. Poveljana ima vrlo razvedenu obalu s brojnim valama i plažama, kao što su:

- u centru mjesta plaže šljunčane i kamenite
- pješčana plaža Perilo na putu sv. Nikole s tuševima i kafićom
- plaža mali Dubrovnik i Dubrovnik - uvala sa šljunčanom plažom na kojoj se nalaze dva kafića, klupe i tuševi, igralište za odbojku na pijesku, a na oko 350 m od plaže nalazi se i područje s ljekovitim blato
- plaže Livade i Obatnice - nalaze se iza plaže Perilo, u pješčanoj uvali i što je najvažnije manje su posjećene
- plaža Stara Poveljana - do uvale se dolazi asfaltiranom cestom kroz mjesno polje, s južne strane su stijene, a na sjevernoj strani su mnoge skrivene i manje pješčane uvalice.

Pokazatelji dolazaka i noćenja turista za razdoblje 01.01.2013 – 31.12.2013 01.01-31.12.2014 g. za Općinu Poveljana

Poduzeća i obrtnici 10 i više				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	2.056	1.698	14.658	12.339
Ukupno domaći	159	78	1.161	441
Sveukupno	2.215	1.776	15.846	12.780

Registrirani iznajmljivači; do 9 postelja

	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	3.887	4.452	31.714	37.658
Ukupno domaći	736	874	5.775	6.482
Sveukupno	4.623	5.362	37.489	44.140

Kamp PORAT				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	2.729	3.134	16.434	19.008
Ukupno domaći	102	198	500	1.401
Sveukupno	2.831	3.332	16.934	20.409

Turistički ured				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	73	78	723	700
Ukupno domaći	46	47	292	326
Sveukupno	119	125	1.015	1.026

Mali Dubrovnik - Kamp				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	245	249	2.977	2.806
Ukupno domaći	10	1	111	10
Sveukupno	255	250	3.088	2.816

Neregistrirani				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	811	609	5.780	4.139
Ukupno domaći	638	553	4.236	3.444
Sveukupno	1.449	1.162	10.016	7.583

Pansion komfor Villa Kaštel				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	770	868	4.064	4.385
Ukupno domaći	16	20	41	92
Sveukupno	786	888	4.105	4.477

Registrirani; 10 i više postelja				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	3.854	3.901	28.815	31.017
Ukupno domaći	258	313	1.760	2.196

Sveukupno	4.112	4.214	30.575	33.213
------------------	--------------	--------------	---------------	---------------

Tomi sobe				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	377	348	2.616	2.436
Ukupno domaći	0	0	0	0
Sveukupno	377	348	2.616	2.436

Poduzeća i obrtnici do 9				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	222	248	1.732	1.971
Ukupno domaći	3	14	23	84
Sveukupno	225	262	1.755	2.055

Sveukupno Općina Poveljana 01.01.2013 -31.12.2013 01.01.2014 - 31.12.2014				
	Dolazaka 2013	Dolazaka 2014	Noćenja 2013	Noćenja 2014
Ukupno strani	15.024	15.585	109.513	116.459
Ukupno domaći	1.968	2.098	13.899	14.476
Sveukupno	16.992	17.683	123.412	130.935

Izvor : TZ Poveljana , 2015 g.

7.1.2. swot analiza- gospodarstvo

Tablica 5.

SWOT ANALIZA Gospodarstvo	
<ul style="list-style-type: none"> > SNAGE > Mogućnost razvoja turizma i selektivnih vidova turizma > Razvoj poljoprivrednih proizvoda (vino,ulje,povrće) i ribarstvo > Stanovništvo sa iskustvom i tradicijom poljoprivredne proizvodnje > Institucionalna potpora razvoju gospodarstva 	<ul style="list-style-type: none"> > SLABOSTI > Turistička djelatnost sezonskih karakteristika > Usitnjenost posjeda > Nedovoljna educiranost stanovništva i poduzetnika (cijeloživotno učenje) > Otežan plasman poljoprivrednih proizvoda > Nedostatak manjih prerađivačkih kapaciteta
<ul style="list-style-type: none"> > MOGUĆNOSTI > Mogućnost razvoja turizma, poljoprivrede i ribarstva > Mogućnost razvoja malog i srednjeg poduzetništva > Povezivanje poljoprivrednika (posebno marketing) > Povezivanje turizma, poljoprivrede i ribarstva (plasman proizvoda i kvaliteta) > Korištenje poticaja (EU fondovi i ostalo) > Sustavni pristup edukaciji (cijeloživotno) > Produženje korištenja ugost-turističkih kapaciteta > Privatno-javna partnerstva > Poticati ambicioznije i veće razvojne projekte 	<ul style="list-style-type: none"> > PRIJETNJE > Gospodarska i financijska kriza > Zanemarivanje edukacije (cijeloživotno) > Neiskorištenost poljoprivrednog zemljišta

Izvor:Vlastita obrada, 2015 g.

8. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA

U slijedećem poglavlju analizirane su mogućnosti financiranja razvojnih projekata. Kako bi se razvojni projekti mogli financirati, za početak se daje analiza proračuna Grada. U samoj analizi uzete su dvije glavne stavke: prihodi i rashodi kako bi se dao kompletan uvid u trenutno financijsko stanje. Nadalje, izvršena analiza financiranja razvoja kroz financiranje iz EU fondova. Pri tome su analizirani: programi predpristupnih fondova, novo programsko razdoblje od 2014.g. – 2020.g., europski strukturni i investicijski fondovi, operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014.g.-2020.g. Na samom kraju izvršena je analiza partnerstva privatnog i javnog sektora

8. 1. Proračun Općine Poveljana

Prihodi Općine Poveljana

Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, od zajedničkih poreza i dotacija iz državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave i kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08).

Sustav prihoda općina obuhvaća vlastite prihode (izvore) općine kao i zajedničke prihode od kojih dio pripada općinama.

Vlastiti izvori općine i grada jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi,
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s ovim Zakonom,
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina,
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti ove poreze:

1. prirez porezu na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor,
4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište,
5. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine,
6. porez na tvrtku ili naziv,
7. porez na korištenje javnih površina.

Zajednički prihodi su porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak i poreza na promet nekretnina dijele se između države, općine, grada i županije, dok se prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje između države, općine i grada. Zajednički prihodi, države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema Zakonu o koncesijama (»Narodne novine«, br. 89/92.), i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda,
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu.

Prihodi i rashodi Općine Poveljana za 2015 godinu.

Na temelju članka 39. Zakona o proračunu ("Narodne novine" broj 87/08 i 136/12) i članka 30. Statuta općine Poveljana (Sl.glasnik Zadarske županije br. 17/09,23/09,07/10, Općinsko vijeće Općine Poveljana na svojoj 14. sjednici od 19.12.2014. donosi

PLAN PRORAČUNA OPĆINE POVLJANA

ZA 2015.

Članak 1.

Proračun Općine Poveljana (u daljnjem tekstu "Proračun") sastoji se od:

RAČUN PRIHODA I RASHODA

		PLAN PRORAČUNA
PRIHODI POSLOVANJA		10.350.000
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE		570.000
PRIMICI UKUPNO		10.920.000
Rashodi poslovanja		4.045.000
Rashodi za nefinancijsku imovinu		4.100.000
Otplata kredita i danih jamstava		1.855.000
RASHODI UKUPNO		10.000.000
Izdaci za obveze iz prijašnjih godina		700.000
Pričuva		220.000
IZDACI UKUPNO		10.920.000

			PRIMICI UKUPNO (6 + 7)	10.920.000
Razred/Skupina	Pod skupina	Odjeljak	Naziv	
6			Prihodi poslovanja	10.350.000
61			Prihodi od poreza	1.730.000
	611		Porez i prirez na dohodak	600.000

		6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada i samostalnih djelatnost	590.000
		6112	Porez i prirez na dohodak od ostalih djelatnosti	10.000
	613		Porezi na imovinu	1.000.000
		6131	Stalni porezi na nepokretnu imovinu (zemlju, zgrade, kuće i ostalo)	600.000
		6134	Povremeni porezi na imovinu (promet nekretnina i sl.)	400.000
		6135	Ostali stalni porezi na imovinu	
	614		Porezi na robu i usluge	130.000
		6142	Porez na promet alkoholnih i bezalkoholnih pića	90.000
		6145	Porezi na tvrtku i na korištenje dobara ili izvođenje aktivnosti	40.000
	616		Ostali prihodi od poreza	
63			Potpore	3.700.000
	633		Pomoći iz proračuna	3.700.000
		6331	Tekuće pomoći iz proračuna	100.000
		6332	Kapitalne donacije	3.600.000
64			Prihodi od imovine	1.270.000
	641		Prihodi od financijske imovine	170.000
		6411	Prihodi od kamata za dane zajmove	
		6412	Prihodi od kamata po vrijednosnim papirima	
		6414	Prihodi od zatezних kamata	10.000
		6415	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	
		6417	Prihodi od dobiti trgovačkih društava, banaka i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima	50.000
		6419	Ostali prihodi od financijske imovine	110.000
	642		Prihodi od nefinancijske imovine	1.100.000
		6421	Naknade za koncesije	800.000
		6422	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	295.000
		6423	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	5.000
65			Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	3.650.000
	651		Administrativne (upravne) pristojbe	150.000
		6512	Općinske pristojbe i naknade	20.000
		6514	Boravišna i ostale pristojbe	130.000
	652		Prihodi po posebnim propisima	3.500.000
		6523	Komunalni doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom	3.500.000
			Komunalni doprinosi	3.150.000
			Komunalne naknade	350.000
		6525	Mjesni samodoprinos	
		6526	Ostali nespomenuti prihodi	
66			Ostali prihodi	
	663		Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan opće države	
		6631	Tekuće donacije	

		6632	Kapitalne donacije	
7			Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	570.000
71			Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	570.000
	711		Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava	570.000
		7111	Zemljište	570.000
			Građevinsko zemljište	570.000
			Ostala zemljišta	
8			Primici od financijske imovine i zaduživanja	
84			Primici od zaduživanja	
	842		Primljeni zajmovi	
		8421	Primljeni zajmovi od banaka i institucija u javnom sektoru	
		8422	Primljeni zajmovi od HBOR-a	

Prihodi i rashodi te primici i izdaci po ekonomskoj klasifikaciji u Računu prihoda i rashoda te u Računu financiranja u Proračunu za 2015 g. godinu povećavaju se, odnosno, smanjuju kako slijedi:

Pregled gore prikazanih prihoda proračuna Općine Poveljana pokazuje kretanje prihoda kroz više godina, a to je važno za analizu tj koji su se prihodi smanjivali, a koji povećavali kroz vremensko razdoblje praćenih godina. Osnovna karakteristika prihoda proračuna kroz više godina jest da se prihodi dramatično smanjuju i to posebno:

- prihodi od potpora iz proračuna zbog značajnog smanjenja potpora iz državnog i županijskog proračuna
- kapitalni prihodi zbog smanjenja u svim djelatnostima vezanim za nekretnine i građevinarstvo

Veličina prihoda je od posebnog značaja za ocjenu ukupnog financijskog kapaciteta općine, a kada se od prihoda oduzmu rashodi, dolazi se do slobodnih sredstava koja se mogu angažirati u funkciji planiranog razvoja općine.

Razred/ Skupina	Pod skupina	Odjeljak	Osn. račun	Naziv	PLAN ZA 2015
3+4+5				UKUPNO RASHODI/IZDACI	10.000.000
3				Rashodi poslovanja	4.045.000
31				Rashodi za zaposlene	895.000
	311			Plaće	753.600
		3111		Plaće za redovan rad	753.600
			31111	Plaće za zaposlene	753.600
		3112		Plaće u naravi	

		31126	Dnevni obroci	
		31129	Ostale plaće u naravi	
	3113		Plaće za prekovremeni rad	
		31131	Plaće za prekovremeni rad	
312			Ostali rashodi za zaposlene	12.000
	3121		Ostali rashodi za zaposlene	12.000
		31215	Naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj	
		31219	Ostali navedeni rashodi za zaposlene	12.000
313			Doprinosi na plaće	129.400
	3132		Doprinosi za zdravstveno osiguranje	116.800
	3133		Doprinosi za zapošljavanje	12.600
32			Materijalni rashodi	1.470.000
	321		Naknade troškova zaposlenima	70.000
		3211	Službena putovanja	60.000
		32111	Dnevnice za službeni put u zemlji	40.000
		32112	Dnevnice za službeni put u inozemstvu	5.000
		32113	Naknade za smještaj na službenom putu u zemlji	5.000
		32114	Naknade za smještaj na službenom putu u inozemstvu	
		32115	Naknade za prijevoz na službenom putu u zemlji	
		32116	Naknade za prijevoz na službenom putu u inozemstvu	
		32119	Ostali rashodi za službena putovanja	10.000
	3213		Stručno usavršavanje zaposlenika	10.000
		32131	Seminari, savjetovanja i simpoziji	5.000
		32132	Tečajevi i stručni ispiti	5.000
322			Rashodi za materijal i energiju	530.000
	3221		Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	25.000
		32211	Uredski materijal	10.000
		32212	Literatura (publikacije, časopisi, glasila, knjige i ostalo)	3.000
		32213	Arhivski materijal	
		32214	Materijal i sredstva za čišćenje i održavanje	10.000
		32215	Službena, radna i zaštitna odjeća i obuća	
		32216	Materijal za higijenske potrebe i njegu	
		32219	Ostali materijal za potrebe redovnog poslovanja	2.000
	3223		Energija	375.000
		32231	Električna energija	300.000
		32234	Motorni benzin i dizel gorivo	75.000
		32239	Ostali materijali za proizvodnju energije (ugljen, drva, teško ulje)	
	3224		Materijal i dijelovi za tekuće i invest. održavanje	120.000
		32241	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje građevinskih objekata	100.000
		32242	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje postrojenja i opreme	10.000
		32243	Materijal i dijelovi za održavanje prijevoznih sredstava	5.000
		32244	Ostali materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	5.000
	3225		Sitni inventar i auto gume	10.000
		32251	Sitni inventar	2.000
		32252	Auto gume	8.000
323			Rashodi za usluge	650.000

	3231	Usluge telefona, pošte i prijevoza	80.000
	32311	Usluge telefona, telefaksa	50.000
	32312	Usluge interneta	10.000
	32313	Poštarina (pisma, tiskanice i sl.)	10.000
	32314	Rent-a-car i taxi prijevoz	
	32319	Ostale usluge za komunikaciju i prijevoz	10.000
	3232	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	150.000
	32321	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja građevinskih objekata	100.000
	32322	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja postrojenja i opreme	30.000
	32323	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja prijevoznih sredstava	15.000
	32329	Ostale usluge tekućeg i investicijskog održavanja	5.000
	3233	Usluge promidžbe i informiranja	30.000
	32331	Elektronski mediji	10.000
	32332	Tisak	5.000
	32333	Izložbeni prostor na sajmu	
	32334	Promidžbeni materijali	10.000
	32339	Ostale usluge promidžbe i informiranja	5.000
	3234	Komunalne usluge	90.000
	32341	Opskrba vodom	5.000
	32342	Iznošenje i odvoz smeća	5.000
	32343	Deratizacija i dezinfekcija	60.000
	32349	Ostale komunalne usluge	20.000
	3235	Najamnina i leasing	10.000
	3237	Intelektualne i osobne usluge	260.000
	32371	Autorski honorari	
	32372	Ugovori o djelu	
	32373	Usluge odvjetnika i pravnog savjetovanja	130.000
	32374	Revizorske usluge	
	32375	Geodetsko-katastarske usluge	110.000
	32376	Usluge vještačenja	10.000
	32379	Ostale intelektualne usluge	10.000
	3238	Računalne usluge	20.000
	32381	Usluge ažuriranja računalnih baza	10.000
	32382	Usluge razvoja software-a	
	32389	Ostale računalne usluge	10.000
	3239	Ostale usluge	10.000
	32391	Grafičke i tiskarske usluge, usluge kopiranja i uvezivanja i slično	2.000
	32392	Film i izrada fotografija	
	32393	Uređenje prostora	2.000
	32394	Usluge pri registraciji prijevoznih sredstava	7.000
	32399	Ostale nespomenute usluge	1.000
329		Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	220.000
	3291	Naknade za rad predstavničkih izvršnih tijela, povjerenstva i sl.	110.000
	32911	Naknade članovima predstavničkih i izvršnih tijela	70.000
	32912	Naknade članovima povjerenstava	15.000

		32919	Ostale slične naknade za rad	25.000
	3292		Premije osiguranja	15.000
		32921	Premije osiguranja prijevoznih sredstava	7.000
		32922	Premije osiguranja ostale imovine	3.000
		32923	Premije osiguranja zaposlenih	5.000
	3293		Reprezentacija	75.000
		32931	Reprezentacija	75.000
	3294		Članarine	2.000
		32941	Tuzemne članarine	1.000
		32942	Međunarodne članarine	1.000
	3299		Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	18.000
		32999	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	18.000
34			Financijski rashodi	180.000
	341		Kamate za izdane vrijednosne papire	1.000
		34132	Kamate za izdane obveznice u inozemstvu	
	3419		Kamate za ostale vrijednosne papire	1.000
		34191	Kamate za ostale vrijednosne papire u zemlji	
		34192	Kamate za ostale vrijednosne papire u inozemstvu	
	342		Kamate za primljene zajmove	150.000
		3422	Kamate za primljene zajmove od banaka i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	120.000
		34221	Kamate za primljene zajmove od banaka i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	120.000
		3424	Kamate od ostalih trgovačkih društava	30.000
		34241	Kamate od ostalih tuzemnih trgovačkih društava	30.000
	343		Ostali financijski rashodi	30.000
		3431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	20.000
		34311	Usluge banaka	10.000
		34312	Usluge platnog prometa	10.000
		3434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	10.000
		34349	Ostali nespomenuti financijski rashodi	10.000
35			Subvencije	350.000
		3512	Subvencije trgovačkim društvima i ustanovama u javnom sektoru	350.000
37			Naknade građanima i kućanstvima	250.000
	372		Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	250.000
		3721	Naknade građanima i kućanstvima u novcu	220.000
		37212	Pomoć obiteljima i kućanstvima	25.000
		37215	Stipendije, školarine i sufinanciranje prijevoza	175.000
		37219	Ostale naknade iz proračuna u novcu	20.000
		3722	Naknade građanima i kućanstvima u naravi	30.000
38			Ostali rashodi	900.000
	381		Tekuće donacije	300.000
		3811	Tekuće donacije u novcu	300.000
		38111	Tekuće donacije neprofitnim org. I za civilnu zaštitu	10.000

		38112	Tekuće donacije vjerskim zajednicama	20.000
		38114	Tekuće donacije udrugama građana i političkim strankama	10.000
		38115	Tek.donacije nogomet.klubu	5.000
		38116	Tekuće donacije boćarskim klubovima (Povljana i Bas)	80.000
		38117	Centar za kulturu- klapa Povljana muška i ženska, susret klapa i sl.	20.000
		38118	Udruga "Panos" Povljana	
		38119	Ostale tekuće donacije(D.V., DVD, Dom zdravlja, Škola...)	150.000
		38120	Ostale donacije	5.000
	382		Kapitalne donacije	600.000
		3821	Kapitalne donacije trgov.društvima	520.000
		3822	Kapitalne donacije neprofitnim organizacijama	80.000
		38220	Donacija za Crkvu	30.000
		38221	Kapitalna donacija Vatrogasnom društvu	50.000
	383		Kazne, penali i naknade štete	
		3831	Naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	
		38319	Ostale naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	
	384		Rashodi iz proteklih godina	
		3842	Ostali rashodi iz proteklih godina	
		38421	Ostali rashodi iz proteklih godina	
4			RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	4.100.000
41			Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	150.000
	411		Materijalna imovina - prirodna bogatstva	120.000
		4111	Zemljište	120.000
		41111	Poljoprivredno zemljište	
		41112	Građevinsko zemljište	100.000
		41113	Ostala zemljišta	15.000
		41121	Ostala prirodna materijalna imovina	5.000
	412		Nematerijalna imovina	30.000
		4122	Koncesije	
		41221	Koncesije	
		4126	Ostala nematerijalna imovina	30.000
		41261	Ostala nematerijalna imovina	30.000
42			Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	3.950.000
	421		Građevinski objekti	3.600.000
		4211	Stambeni objekti	
		42111	Stambeni objekti za zaposlene	
		42112	Stambeni objekti za socijalne skupine građana	
		42119	Ostali stambeni objekti	
		4212	Poslovni objekti	3.300.000
		42121	Uredski objekti	30.000
		42122	Objekti za socijalnu skrb	30.000
		42123	Zgrade znanstvenih i obrazovnih institucija (fakulteti, škole, vrtići i slično)	2.200.000
		42124	Zgrade kulturnih institucija (kazališta, muzeji, galerije, domovi kulture, knjižnice i slično)	

		42125	Restorani, odmarališta i ostali ugostiteljski objekti	
		42126	Sportske dvorane i rekreacijski objekti	30.000
		42127	Tvorničke hale, skladišta, silosi, garaže vatrogasni dom i slično	1.000.000
		42129	Ostali poslovni građevinski objekti	10.000
	4213		Ceste, željeznice i slični građevinski objekti	150.000
		42131	Ceste	100.000
		42132	Željeznice	
		42133	Zrakoplovne piste	
		42134	Mostovi i tuneli	10.000
		42139	Ostali slični prometni objekti	40.000
	4214		Ostali građevinski objekti	150.000
		42141	Plinovod, vodovod, kanalizacija	
		42142	Kanali i luke	50.000
		42143	Iskopi, rudnici i ostali objekti za eksploataciju rudnog bogatstva	
		42144	Energetski i komunikacijski vodovi	75.000
		42145	Sportski i rekreacijski tereni	
		42146	Spomenici (povijesni, kulturni i slično)	15.000
		42149	Ostali nespomenuti građevinski objekti	10.000
	422		Postrojenja i oprema	100.000
		4221	Uredska oprema i namještaj	50.000
		42211	Računala i računalna oprema	10.000
		42212	Uredski namještaj	30.000
		42219	Ostala uredska oprema	10.000
		4222	Komunikacijska oprema	15.000
		42221	Radio i TV prijemnici	
		42222	Telefoni i ostali komunikacijski uređaji	10.000
		42223	Telefonske i telegrafске centrale s pripadajućim instalacijama	
		42229	Ostala komunikacijska oprema	5.000
		4223	Oprema za održavanje i zaštitu	15.000
		42231	Oprema za grijanje, ventilaciju i hlađenje	5.000
		42232	Oprema za održavanje prostorija	5.000
		42233	Oprema za protupožarnu zaštitu (osim vozila)	
		42234	Oprema za civilnu zaštitu	
		42235	Policajska oprema	
		42239	Ostala oprema za održavanje i zaštitu	5.000
		42259	Ostali instrumenti, uređaji i strojevi	
		4226	Sportska i glazbena oprema	
		42261	Sportska oprema	
		42262	Glazbeni instrumenti i oprema	
		4227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	20.000
		42271	Uređaji	10.000
		42272	Strojevi	
		42273	Oprema	10.000
	423		Prijevozna sredstva	
		4231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	
		42311	Osobni automobili	

		42312	Ostala prijevozna sredstva	
	425		Nematerijalna proizvedena imovina	250.000
		4253	Projektna dokumentacija	150.000
		42531	Prostorno-urbanistički planovi	150.000
		4254	Ostala nematerijalna imovina	100.000
		42541	Ostala nematerijalna imovina	100.000
54			Izdaci za otplatu glavnice primljenih zajmova	1.855.000
	542		Otplata glavnice primljenih zajmova	1.855.000
		5421	Otplata glavnice primljenih zajmova	500.000
		5422	Otplata primljenih jamstava	1.350.000
9			Vlastiti izvori	
92			Rezultat poslovanja	
	922		Višak /manjak prihoda	220.000

Izvor: Općina Povljana, 2015 g.

Ukupne rashode Općine možemo grupirati u slijedeće grupe rashoda:

- tekući rashodi proračuna
- rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Pažnja ka osiguranju dodatnih sredstava je uglavnom usmjerena na uključivanja:

- sredstva iz raznih programa državnih institucija, a koja su namijenjena za realizaciju razvojnih projekata. Danas vodstvo lokalne samouprave ima nove mogućnosti za financiranje na raspolaganju. To su: Međunarodne financijske institucije i državni Fondovi koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj i Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) i sl. Takođe, u obzir treba uzeti povoljne kredite i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode i raznih Ministarstva i Vlade RH).
- javnog sektora i sredstava privatnog sektora za pružanje usluga vezanih za infrastrukturu lokalnih samouprava (javno-privatno partnerstvo). Javno-privatno partnerstvo je u Hrvatskoj tek u začetku, no ulaskom u EU i iskustvima koja na tom području imaju najrazvijenije države, Hrvatska će steći više saznanja o tom načinu korištenja van proračunskih sredstava, pa držimo da je to jedan od značajnih mogućih izvora za razvoj svake općine. Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju. Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo, danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna

znanja kako bi kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

- sredstva EU fondova koja su već sada prisutna kroz IPA-u (Instrument pred pristupne pomoći) i druge fondove, te koja će u većoj mjeri biti prisutna nakon ulaska Hrvatske u EU

Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja Općine, no to ne može biti dugoročni i trajni izvor jer se posuđena sredstva moraju vratiti sa dodatnim rashodima za kamate. Tako da kreditiranje u smislu financiranja treba shvatiti samo kao kratkoročni izvor za pokrivanje kratkoročnog debalansa između prihoda i rashoda, a nikako kao osnovni izvor za dugoročno financiranje kapitalnih projekata.

8.2. Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU Fondova (programa)

Poseban osvrt u prikazu mogućnosti financiranja razvojnih projekata dati ćemo na mogućnosti financiranja iz sredstava EU fondova i to:

- u mogućnosti financiranja razvojnih projekata same Općine
- u mogućnosti financiranja poduzetnika, raznih institucija i udruga, nevladinih organizaciji i organizacija civilnog društva, te samih građana

Naime, za ukupni razvoj Općine nužno je osposobiti se i usmjeravati aktivnosti na maksimalno korištenje bespovratnih sredstava koje pružaju EU fondovi:

- do sada u pred pristupnoj fazi
- kroz financiranje iz strukturnih fondova i drugih fondova EU ulaskom Hrvatske u EU

U nastavku se daje prikaz različitih fondova (programa) s intencijom da se o sustavu fondova pruži što više informacija kako bi se i na taj način olakšao put njihovog korištenja.

8.2.1. Programi predpristupnih fondova:

Europska unija je kao pomoć za pripremu zemalja srednje i istočne Europe za članstvo u Europskoj uniji osnovala tri programa PHARE, ISPA i SAPARD, tzv. predpristupne programe, a od 2007. do 2013. jedinstveni predpristupni program IPA – instrument pred pristupne pomoći.

Program PHARE se koncentrira na izgradnju institucija, sudjelovanje u programima zajednice, ekonomsku i socijalnu koheziju i industrijsko restrukturiranje. Program SAPARD se bavio modernizacijom poljoprivrede i ruralnim razvojem, a ISPA podržava infrastrukturne projekte u području prometa i zaštite okoliša.

O IPA programu

Instrument pred pristupne pomoći IPA (eng. *Instrument for Pre-Accession assistance*) novi je instrument pred pristupne pomoći za razdoblje 2007. – 2013. koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD.

Program IPA uspostavljen je Uredbom Vijeća br. 1085/2006, a 12. lipnja 2007. godine donesena je Uredba Komisije br. 718/2007 (hrv./ engl.) o provedbi Uredbe Vijeća EU o uspostavi IPA programa. Uredbom Komisije br. 80/2010 od 28.01.2010. mijenja se i dopunjuje Uredba Komisije br. 718/2007 (hrv./ engl.).

Financijska vrijednost programa IPA za sedmogodišnje razdoblje iznosi 11,468 milijardi eura.

Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Strukturnih fondova.

Republika Hrvatska korisnica je IPA programa i to od 2007. godine do trenutka stupanja u članstvo EU. Za sveukupnu koordinaciju programa IPA u RH zadužen je Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske Unije, a za sveukupno financijsko upravljanje Ministarstvo financija.

Ovaj jedinstveni predpristupni instrument za pomoć u pred pristupnom razdoblju razlikuje dvije skupine zemalja:

- Države sa statusom potencijalnog kandidata za članstvo u Uniji (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija)
- Države sa statusom kandidata za članstvo u Europskoj uniji (Hrvatska, Makedonija, Turska)

U slučaju država kandidatkinja za članstvo, Europska Unija uz navedene oblike potpore osigurava i sredstva koja financiraju projekte potpunog usklađivanja nacionalnih zakona s pravnom stečevinom Unije, pune primjene usklađenog zakonodavstva, kao i pripreme korisnica programa za provođenje kohezijske i poljoprivredne politike Unije.

Program IPA sastoji se od sljedećih pet komponenti:

IPA I - jačanje kapaciteta i izgradnja institucija

IPA II - prekogranična suradnja

IPA III - regionalni razvoj

IPA IV - razvoj ljudskih potencijala

IPA V - ruralni razvoj

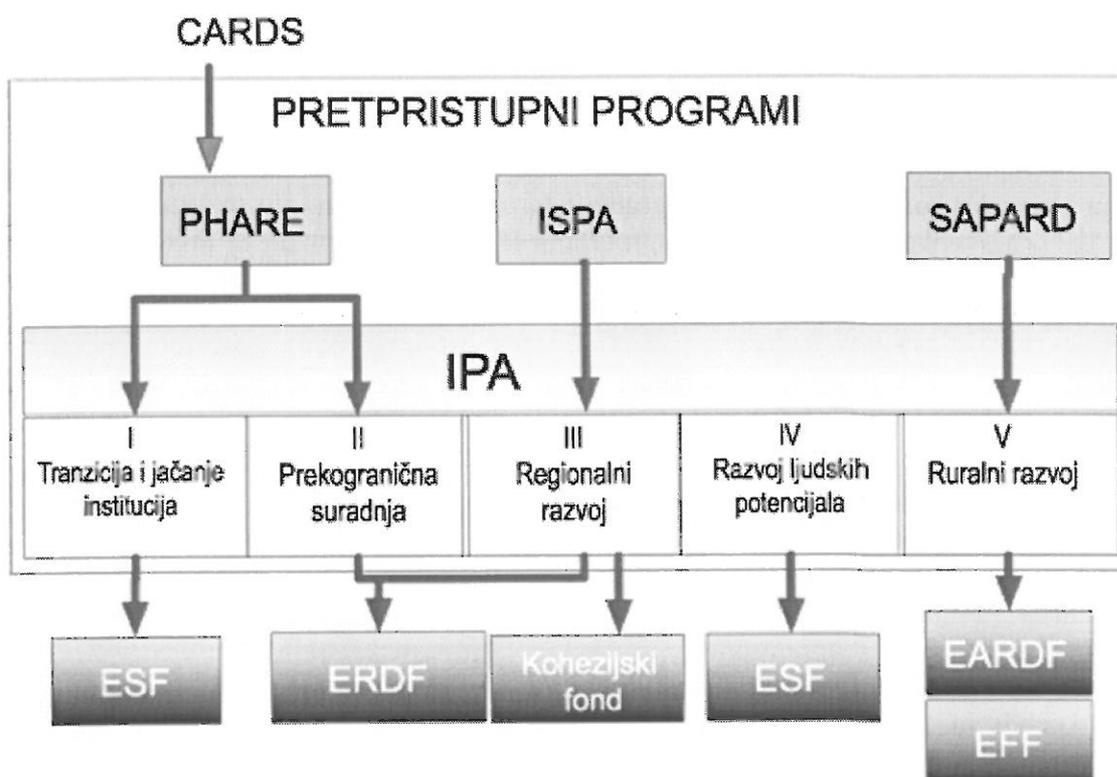
Upravljačka struktura uspostavljena je za provedbu svake od 5 komponenti programa IPA te se sastoji od Upravljačkog/ih tijela te Provedbene/ih agencija koje vrše natječajne i ugovorne procedure. Na čelu svake Operativne strukture je osoba nadležna za upravljanje programom

IPA (vidi Izmjene i dopune Odluke o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje programom IPA).

8.2.2. Programsko razdoblje 2014. – 2020.g.

Potpune mogućnosti korištenja EU fondova Hrvatska je ostvarila ulaskom u Europsku uniju postajući punopravna članica Europske unije.

Slijed dvije generacije predpristupnih fondova i sadašnjih važećih Europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje od 2014. – 2020.g. vidi se u tablici u nastavku:

Sustav potpora državama članicama EU ostvaruje kroz dvije vrste fondova (programa) i to:

- Kroz korištenje zajedničkih programa na nivou Europske unije
- Kroz korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI) po posebnim programima usvojenim od strane hrvatskih tijela i potvrđenih od strane Europske komisije (Operativni programi i Strategije)

8.2.3. Programi Unije

Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora dosadašnji naziv "Programi Zajednice" je izmijenjen te se koristi naziv "Programi Unije". Programi Unije predstavljaju integrirani niz aktivnosti koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU.

Članstvom u Europskoj uniji, Hrvatska punopravno sudjeluje u svim postojećim Programima Unije bez obzira na prethodno potpisane Memorandume o razumijevanju, te prestaje biti obvezna uplaćivati godišnje članarine.

Sa završetkom financijskog razdoblja Europske unije 2007.-2013., većina dotadašnjih Programa Unije završila je s provedbom. Europski parlament usvojio je nove zakonske okvire za Programe Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. Dok su za neke programe poduzete znatne promjene u odnosu na dosadašnji koncept. Iz ostalih osnivajućih uredbi može se vidjeti nastavak uhodane strukture i provedbe programa iz prethodnog financijskog razdoblja 2007.-2013.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 2. srpnja 2014. godine Zaključak o sudjelovanju Republike Hrvatske u Programima Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine, kojim se imenuju nadležne institucije i odgovorne osobe za koordinaciju sudjelovanja Hrvatske u programima, te imenuju tijela državne uprave koja su uključena u provedbu pojedinih programa u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine.

Svaki program ima posebnu pravnu osnovu i različita provedbena pravila, koji su određeni posebnim zakonodavnim okvirom za svaki od programa (osnivajuće uredbi EU).

Centralizirani model provedbe

Većina Programa Unije provodi se prema centraliziranom modelu provedbe u kojem su za financijsko upravljanje i provedbu odgovorna tijela Europske komisije, tj. Opće uprave zadužene za pojedini program koje odlučuju o vrsti i trajanju programa, raspoloživom proračunu te raspisuju pozive na dostavu projektnih prijedloga.

Decentralizirani model provedbe

U slučaju decentraliziranog modela, riječ je o prenošenju provedbene strukture na nacionalno tijelo. Tako u slučaju decentraliziranih aktivnosti u okviru programa Erasmus +, nacionalno tijelo predstavlja Agencija za mobilnosti i EU programe (AMPEU).

Financijski nadzor ili reviziju provode ili nadziru Europska komisija, OLAF i Europski revizorski sud.

U nastavku se navode Programi Unije koji su važeći za razdoblje 2014. – 2020.g

Obzor 2020.
Kreativna Europa
Customs 2020.
Program EU za zaštitu potrošača 2014.-2020.
Zdravlje za rast - Treći višegodišnji program EU u području zdravstva
Europa za građane
Program o pravima, jednakosti i građanstvu
Program za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća (COSME)
Erasmus +
Hercule III
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu
Fiscalis 2020.
Program za zapošljavanje i socijalne inovacije
LIFE program za zaštitu okoliša i klimatske akcije
Program za pravosuđe

8.2.4. Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI FONDOVI)

Kohezijska politika već je neko vrijeme druga financijski najznačajnija zajednička politika EU. U financijskom razdoblju 2007.- 2013. ona iznosi 308 milijardi eura od 864,3 milijardi eura ukupnog proračuna EU. S početnog naglaska na postizanju ujednačenog razvitka unutar EU, cilj kohezijske politike se s vremenom pomiče ka jačanju globalne konkurentnosti europskog gospodarstva. Taj je trend izražen i u posljednjoj reformi politike: od 2007. godine veći naglasak na istraživanju i razvoju, inovaciji, usklađenosti obuke s potrebama tržišta rada,

informacijskoj infrastrukturi, suradnji s privatnim sektorom u sufinanciranju i pripremi projekata, okolišnoj održivosti, sprječavanju prirodnih i tehnoloških rizika itd. Reformom se nastoji kohezijsku politiku staviti u službu Lisabonske strategije i učiniti ju polugom održivog gospodarskog rasta EU. Dakle, puno više od politike ujednačenog regionalnog razvoja.

EU doprinos održivom gospodarskom rastu zemalja članica ostvaruje se usmjeravanjem EU sredstava, a time i nacionalnih sredstava (sufinanciranje), na prioriteta ulaganja (ona s izraženim ekonomskim doprinosom) te uvođenjem kvalitetnijeg pristupa razmišljanja o razvoju u nacionalnu praksu zemalja članica, utemeljenog na strateškom planiranju.

Instrumenti kohezijske politike generički je termin za:

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR),
- Europski socijalni fond (ESF),
- Kohezijski fond,

Europski strukturni i investicijski fondovi naziv je za prethodno navedene fondove, te još dva fonda za poljoprivredu i ribarstvo i to:

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Osnovna je svrha financijske perspektive postavljanje sedmogodišnjih političkih prioriteta i nadziranje ukupnog porasta rashoda. To se postiže određivanjem maksimalnih razina:

- za ukupne rashode
- za svaku pojedinu proračunsku glavu (*heading*)
Prebacivanje sredstava iz jedne proračunske glave u drugu nije dozvoljeno.

Ukupna financijska alokacija za instrumente je 308 milijardi eura.
Zajednička pravna osnova im je Uredba Vijeća 1083/2006. (na engleskome jeziku)

Ciljevi instrumenata su:

- *konvergencija*
- *regionalna konkurentnost i zapošljavanje*
- *teritorijalna suradnja.*

Slijedi više podataka o ESI fondovima:

EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ

(engl. *European regional development fund –ERDF*) ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Uglavnom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Republici Hrvatskoj će ERDF biti otvoren nakon pristupanja.

Pomoć iz ovog fonda usmjerava se na statističke prostorne jedinice prema EU klasifikaciji tzv. NUTS regije. U okviru kohezijske politike EU te regije služe kako bi se utvrdila razina i vrsta pomoći kojom EU financira kohezijsku politiku tj. razvojne aktivnosti zemalja članica, sukladno strateškim smjernicama donesenim na razini EU. Cilj 'konvergencija' obuhvaća regije koje odgovaraju razini NUTS-a II i regije u kojima je BDP (eng. GDP) po glavi stanovnika ispod 75% EU prosjeka. Ima za zadatak ubrzati približavanje najslabije razvijenih zemalja članica i regija poboljšanjem uvjeta za rast i zapošljavanje, kroz povećanje i poboljšanje kvalitete investiranja u fizički i ljudski kapital, razvoj inovacija i društva znanja, prilagodljivost gospodarskih i društvenih promjena, zaštitu i poboljšanje okoliša kao i administrativne učinkovitosti. Razina sufinanciranja za ovaj cilj je do 75% ukupnih troškova pogodnih za sufinanciranje (*eligibility expenditure*). Fondom upravlja Opća uprava za Regionalnu politiku, a fond je uspostavljen Uredbama Vijeća br. 1083/2006, te br.1084/2006.

EUROPSKI SOCIJALNI FOND

Ciljevi Europskog socijalnog fonda su smanjenje razlika u životnom standardu i blagostanju u državama članicama Europske unije i njihovih regija, te time promicanje gospodarske i socijalne kohezije. Naglašava se promicanje zapošljavanja u EU, te pomoć europskim tvrtkama i radnoj snazi u što uspješnijem suočavanju s globalnim izazovima, sljedećim djelovanjima:

- sredstva se dijele u cijeloj Zajednici i u svim regijama, posebno u onima gdje gospodarski razvoj usporen.
- poboljšanje kvalitete života građana EU omogućavanjem njihovog stjecanja vještina i boljih mogućnosti zapošljavanja.
- u svrhu ostvarivanja navedenih ciljeva za razdoblje od 2010.-2013. godine državama članicama EU dodijeljeno je 75 milijardi eura.

Prihvatljiva područja ulaganja u okviru ESF-a su:

- privlačenje i zadržavanje ljudi u zaposlenosti i modernizacija sustava socijalne zaštite
- poboljšanje prilagodljivosti radnika i tvrtki te fleksibilnosti tržišta rada
- povećanje investicija u ljudski kapital kroz bolje obrazovanje i stjecanje vještina
- jačanje administrativnih kapaciteta
- pomoć u održavanju zdrave radne snage

KOHEZIJSKI FOND

Kohezijski fond je financijski mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša u svrhu postizanja gospodarske i socijalne kohezije Europske unije te poticanja održivog razvoja.

U financijskoj perspektivi 2007. - 2013. vrijednost mu je oko 55 milijardi eura. Na sufinanciranje projekata u iznosu od najviše 85% pravo imaju države članice čiji je bruto domaći proizvod ispod 90% prosjeka Europske zajednice i koje primjenjuju nacionalni program konvergencije prema gospodarskoj i monetarnoj uniji. Kohezijski fond otvoren je Grčkoj, Portugalu i Španjolskoj, te nakon proširenja u svibnju 2004. godine i novim državama članicama Unije.

Kohezijski fond financira intervencije na području:

- Okolišne infrastrukture s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša
- Učinkovito korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije
- Trans-europske transportne mreže (*Trans-European Transport Networks*)
- Transportne infrastrukture (izvan TEN-T mreže) koja doprinosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, inter-operabilnosti transportnih mreža diljem EU te potiče inter-modalne prometne sustave.

EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ - EAFRD

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja za razdoblje 2007. - 2013. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020 promicanjem održivog ruralnog razvoja u cijeloj Europskoj uniji. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor.

Za razdoblje od 2007. do 2013. godine, programu je na namijenjeno 96,4 milijarde eura. U novom financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine, planirani proračun programa trebao bi iznositi 84,93 milijarde eura.

Sredstvima programa mogu se koristiti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi.

Aktivnosti:

- Poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva
- Promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi
- Obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu
- Promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu
- Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja

EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO - EMFF

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (European Maritime and Fisheries Fund - EMFF) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti.

U razdoblju od 2007. do 2013. godine, proračun programa (Europski fond za ribarstvo) bio je 4,3 milijarde eura, a u novom proračunskom razdoblju od 2014. do 2020. godine, za program je predviđen proračun od 6,57 milijardi eura.

Gospodarski subjekti i udruge u državama članicama mogu se prijaviti za sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo prema načelu sufinanciranja omjer kojeg ovisi od same vrste projekta.

Aktivnosti:

Unutar zajedničkog upravljanja:

1. Održivi razvoj ribarstva
2. Održivi razvoj akvakulture
3. Održivi razvoj ribolovnih područja
4. Naknade za dodatne troškove u najudaljenijim regijama za ribarske proizvode i akvakulturu
5. Popratne mjere

Unutar izravnog upravljanja:

1. Integrirana pomorska politika
2. Popratne mjere

UKUPNA FINANCIJSKA ALOKACIJA EU SREDSTAVA ZA HRVATSKU ZA
RAZDOBLJE 2014-2020. PO PROGRAMIMA (FONDOVIMA) JE :

ESI fond	Alokacija (EUR)
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
Europski socijalni fond (ESF)	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	251.643.138
UKUPNO	10.675.944.270

Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.

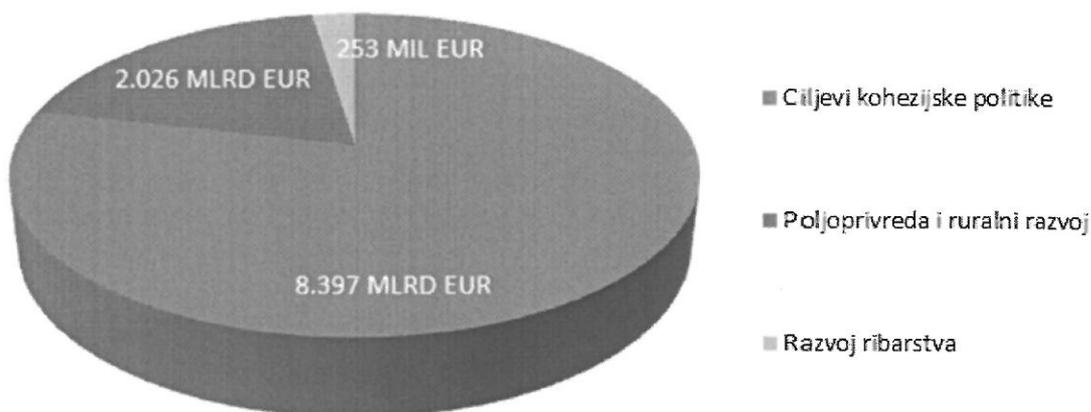
8.2.5. Operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014. – 2020.

Korištenje sredstava ESI fondova, kako za Hrvatsku tako i za svaku drugu članicu EU vrši se na decentraliziran način. To u suštini znači:

- Korištenje sredstava iz ESI fondova ne vrši se direktno već putem Operativnih programa i Programa razvoja koji se izrađuju u Hrvatskoj a potvrđuje ih Europska komisija
- Iz ESI fondova su određena sredstva za provedbu strategija, ciljeva i mjera Operativnih programa i Programa razvoja, a ta se sredstva koriste putem upravljačkih i posredničkih tijela koja se nalaze u Hrvatskoj i koja raspisuju natječajne za prijavu projekata, te koja konačno i odobravaju potpore za pojedine projekte

U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura.

Od tog iznosa 8,397 milijardi eura predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva. razvoj.

OPERATIVNI PROGRAMI 2014. - 2020.

Operativni programi za razdoblje 2014. – 2020.g. predstavljaju okvir za korištenje dodijeljenih sredstava iz ESI fondova, a donose se u Hrvatskoj, te ih potvrđuje Europska komisija. Ti su operativni programi strategije za korištenje ESI fondova na određenim područjima i s određenim ciljevima, te se na temelju tih strateških dokumenata izrađuju provedbeni dokumenti (pravilnici, upute i drugo), te se raspisuju natječaji i prihvaćenim projektima dodjeljuju bespovratna sredstva.

Operativni programi (i strategije) su slijedeći:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.g.
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.g.
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020.g.
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020.g.

Operativni programi Konkretnost i kohezija 2014.-2020. (usvojen 12. prosinca 2014.) i Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (usvojen 17. prosinca 2014.), temeljem kojih se može započeti s korištenjem dodijeljenih sredstava, usvojeni su među prvom trećinom operativnih programa država članica Europske unije. Program ruralnog razvoja RH 2014-2020. i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo su pred usvajanjem.

Na temelju tih operativnih programa Hrvatskoj je dodijeljen financijski okvir od 10,6 milijardi EUR za razdoblje od 2014. – 2020.g.

OPERATIVNI PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2014.-2020.G.

Temelj Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (OPKK) 2014. - 2020. jest analiza socioekonomskih okolnosti, utvrđenih prepreka za rast, izazova i razvojnih potreba u Hrvatskoj, u kontekstu Sporazuma o partnerstvu (SP), relevantnih strateških dokumenata Unije i država članica, njihovih povezanih ciljeva i temeljnih strateških odredaba.

Analiza ukazuje na negativne učinke gospodarske recesije uslijed koje se od 2008. godine razina BDP-a smanjila za više od 10 %. Glavni izazovi su niska konkurentnost gospodarstva, visoka nezaposlenost, raskorak između obrazovnog sustava i ekonomskih

potreba, nedostatna infrastruktura i usluge gospodarskih i javnih usluga. Regionalni nerazmjeri su također prisutni, uzrokovani zemljopisnim i raznim socioekonomskim čimbenicima. Potrebno je pozabaviti se mnogim ključnim izazovima kako bi se pridonijelo ostvarivanju ciljeva Europe 2020. i nacionalnim programima reformi (NPR) predviđenih za 2014. godinu i buduća razdoblja. U tom pogledu, Hrvatska je posvećena postizanju bržeg i naprednijeg pametnog rasta, a održivi i uravnoteženi gospodarski i društveni razvoj cijele zemlje potreban je kako bi se osigurala prihvatljiva kvaliteta življenja u svim regijama, usporediva s prosjekom Europske unije.

OPKK se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF), a njegova se strategija temelji na koncentraciji ulaganja u 9 tematskih ciljeva (TC) zajedničkog Strateškog okvira (TC 1, TC 2, TC 3, TC 4, TC 5, TC 6, TC 7, TC 9 i TC 10) i njihovim specifičnim investicijskim prioritetima (IP), s daljnjim fokusom na konkretne ciljeve (KC) koje je potrebno ostvariti. Neke aktivnosti OPKK-a dopunjene su ulaganjima u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski resursi 2014. - 2020. (OPEHR), sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda (ESF). Također će se primjenjivati načelo potpomaganja uravnoteženog regionalnog razvoja kao horizontalnog prioriteta.

Kako bi se postigli spomenuti ciljevi, raspoloživa sredstva EFRR-a i KF-a u okviru OPKK-a raspoređena su na sljedeća prioriteta područja:

- Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija
- Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije
- Poslovna konkurentnost
- Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
- Klimatske promjene i upravljanje rizicima
- Zaštita okoliša i održivost resursa
- Povezanost i mobilnost
- Socijalno uključivanje i zdravlje i
- Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje.

Slijedi više podataka o fondovima:

EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ

(engl. *European regional development fund –ERDF*) ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Uglavnom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Republici Hrvatskoj će ERDF biti otvoren nakon pristupanja.

Pomoć iz ovog fonda usmjerava se na statističke prostorne jedinice prema EU klasifikaciji tzv. NUTS regije. U okviru kohezijske politike EU te regije služe kako bi se utvrdila razina i vrsta pomoći kojom EU financira kohezijsku politiku tj. razvojne aktivnosti zemalja članica, sukladno strateškim smjernicama donesenim na razini EU. Ciljevi - kategorije intervencija EU pomoći u programskom razdoblju 2007. - 2013. su 'konvergencija', 'regionalna konkurentnost i zapošljavanje' te 'europska teritorijalna suradnja'. Prema NUTS metodologiji

Hrvatska je podijeljena na tri NUTS II regije za koje se očekuje da će najviše koristiti kategoriju intervencija iz cilja 'konvergencija'.

Cilj 'konvergencija' obuhvaća regije koje odgovaraju razini NUTS-a II i regije u kojima je BDP (eng. GDP) po glavi stanovnika ispod 75% EU prosjeka. Ima za zadatak ubrzati približavanje najslabije razvijenih zemalja članica i regija poboljšanjem uvjeta za rast i zapošljavanje, kroz povećanje i poboljšanje kvalitete investiranja u fizički i ljudski kapital, razvoj inovacija i društva znanja, prilagodljivost gospodarskih i društvenih promjena, zaštitu i poboljšanje okoliša kao i administrativne učinkovitosti. Razina sufinanciranja za ovaj cilj je do 75% ukupnih troškova pogodnih za sufinanciranje (*eligibility expenditure*). Fondom upravlja Opća uprava za Regionalnu politiku, a fond je uspostavljen Uredbama Vijeća br. 1083/2006, te br.1084/2006.

OP „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020.

Prioritetna os	Financijska alokacija (EUR)
1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	664.792.165
2. Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	307.952.676
3. Poslovna konkurentnost	970.000.000
4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	531.810.805
5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima	245.396.147
6. Zaštita okoliša i održivost resursa	1.987.360.608
7. Povezanost i mobilnost	1.310.205.755
8. Socijalno uključivanje i zdravlje	356.500.000
9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	270.914.791
10. Tehnička pomoć	236.112.612
Ukupno	6.881.045.559

OP UČINKOVITI LJUDSKI POTENCIJALI 2014.-2020.

Europska komisija odobrila je Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. 18. prosinca čime je otvoren put za korištenje novca iz Europskog socijalnog fonda.

Europski socijalni fond jedan je od temeljnih strukturnih instrumenta Europske unije kojim se državama članicama pruža potpora za ulaganje u ljudski kapital i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva. Aktivnosti financirane iz sredstava Europskog socijalnog fonda pomažu ljudima da unaprijede svoje vještine i lakše se integriraju na tržište rada, usmjerene su na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te na poboljšanje učinkovitosti javne uprave.

Osnovni cilj Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Njegova je ukupna vrijednost 1,85 milijardi eura, od čega se 1,58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih.

Operativnim su programom razrađena ulaganja u četiri temeljna područja:

- Više od trećine sredstava namijenjeno je mjerama za potporu pristupu održivom i kvalitetnom zapošljavanju nezaposlenih osoba. Naglasak je osobito stavljen na učinkovite mjere aktivne politike tržišta rada za mlade, dugotrajno nezaposlene, žene i starije radnike, kao i na preventivne mjere za smanjenje rizika od gubitka radnih mjesta u izmijenjenim gospodarskim prilikama.
- Oko 28 posto proračuna OP-a investirat će se u osiguravanje adekvatnog usklađenja znanja i vještina s potrebama tržišta rada i u tom će se smislu poticati tercijarno obrazovanje, strukovno obrazovanje i cijeloživotno učenje te poboljšanje pristupa kvalitetnom obrazovanju.
- Aktivnosti vezane uz područje socijalnog uključivanja predviđaju promicanje socijalne i ekonomske jednakosti, suzbijanje diskriminacije, prijelaz s institucionalne skrbi na skrb u zajednici, poboljšanje dostupnosti i održivosti socijalnih i zdravstvenih usluga, kao i poticanje društvenog poduzetništva.
- Potpora javnoj upravi obuhvaćena je kroz aktivnosti poboljšanja kapaciteta i usluga javne uprave, uključujući bolje upravljanje javnim financijama, razvoj e-uprave i borbu protiv korupcije. Predviđa se i promicanje javnog dijaloga, partnerstva i jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i socijalnih partnera. U pravosuđu se osobit naglasak stavlja na poboljšanje učinkovitosti i neovisnosti.

Prioriteti operativnog programa i alokacija

OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.	
Raspodjela sredstava EU-a po prioritetnim osima	
Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage	532.933.273
Socijalno uključivanje	328.000.000
Obrazovanje i cjeloživotno učenje	450.000.000
Pametna administracija	191.276.944
Tehnička pomoć	80.000.000
Ukupno	1.582.210.217

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) predstavlja jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije. Ruralni razvoj, kao drugi stup ZPP financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja 2014.-2020. iznosi 2.383 milijarde eura, od čega će se 2.026 milijardi eura financirati iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske.

Nacrt Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. poslan je na očitovanje u Europsku komisiju 16. srpnja 2014. U listopadu 2014. zaprimljeni su komentari na dostavljeni nacrt te se do kraja siječnja 2015. intenzivno radilo na usuglašavanju dokumenta sa zahtjevima Europske komisije

Dorađena inačica programa poslana je u Bruxelles 3. veljače 2015., a u međuvremenu su raspisani i prvi natječaji za dodjelu potpora. Službeno *Pismo odobrenja programa* očekuje se tijekom svibnja 2015.

Ciljevi programa

CILJ 1.	Poticati konkurentnost poljoprivrede
CILJ 2.	Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
CILJ 3.	Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

OKVIRNA RASPODJELA SREDSTAVA PO MJERAMA

Mjera	Ukupno (€)
M1 - Prenos znanja i aktivnosti informiranja	13.333.333,33
M2 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21.176.470,59
M3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7.058.823,53
M4 - Ulaganja u fizičku inovaciju	667.058.823,53
M5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118.117.647,06
M6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262.928.104,58
M7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.352,94
M8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176,47
M9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.888,89
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.290,00
M11 - Ekološki uzgoj	128.309.623,50
M13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000,00
M16 - Suradnja	8.333.333,33
M17 - Upravljanje rizicima	56.673.373,50
M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000,00
M19 - LEADER (CLLD)	67.540.725,00
M20 - Tehnička pomoć	64.746.543,59
UKUPNO 2014 - 2020	2.383.294.499,84

OPERATIVNI PROGRAM ZA POMORSTVO I RIBARSTVO RH ZA PROGRAMSKO RAZDOBLJE 2014. - 2020.

Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije ostvaruje pravo na korištenje potpore iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo doprinosi promicanju konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture, potiče provedbu Zajedničke ribarstvene politike, promiče uravnotežen i uključiv teritorijalni razvoj

ribarstvenih područja i područja u akvakulturi te potiče razvoj i provedbu Integrirane pomorske politike na način koji nadopunjuje kohezijsku politiku i Zajedničku ribarstvenu politiku.

Jedinstveni dokument koji će sadržavati odabrane prioritete i ciljeve koji se trebaju ostvariti uz pomoć mjera strukturne politike u ribarstvu sufinanciranih sredstvima potpore iz EFPR-a je Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.–2020.

7.1 Opis okvira za procjenu ostvarenja postignuća sustava (u skladu s člankom 22. I Prilogom II Uredbe (EU) br. 1303/2013)

Prioritet Unije	I. Poticanje okolišnog održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	31.090.000,00	69.086.814,00
Trajna obustava (Broj projekata)	50	60
Promicanje ljudskog kapitala i socijalnog dijaloga, diversifikacije i novih oblika prihoda, pokretanja poduzeća za ribare i zdravlja/sigurnosti (Broj projekata)	71	141
Dodana vrijednost, kvaliteta, korištenje neželjenog ulova i ribarske luke, iskrcajna mjesta, burze riba i zakloništa (Broj projekata)	6	20

Prioritet Unije	II. Poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	13.117.000,00	37.476.000,00
Inovacije, savjetodavne usluge (broj projekata)	15	32
Produktivna ulaganja u akvakulturu (Broj projekata)	86	219

Prioritet Unije	III. Poticanje provedbe ZRP-a	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	13.237.000,00	44.124.207,00
Podupiranje prikupljanja podataka, upravljanja podacima i njihova korištena (Broj projekata)	1	2
Provedba kontrole Unije, sustav inspekcija i provedbe (Broj projekata)	19	70

Prioritet Unije	IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	4.460.000,00	22.298.877,00
Odabrane lokalne razvojne strategije (Broj strategija odabranih)	7	7

Prioritet Unije	V. Poticanje stavljanja na tržište i prerade	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	11.174.000,00	29.333.333,00
Prerada proizvoda ribarstva i akvakulture (Broj projekata)	28	80

Prioritet Unije	VI. Poticanje provedbe IPP-a	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	134.000,00	1.333.334,00
Zaštita pomorskog okoliša i poboljšanje znanja o njemu te održivo korištenje morskim i priobalnim resursima (Broj projekata)	0	8

8.2.6. Teritorijalna suradnja za razdoblje 2014.-2020.

Europska teritorijalna suradnja, uz ujednačen regionalni razvoj kao drugi cilj kohezijske politike za razdoblje 2014.-2020., odnosi se na stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na lokalnoj, regionalnoj i središnjoj državnoj razini s partnerima iz susjednih zemalja i ostalih regija Europske unije. Time bi se kroz zajednički pristup na odgovarajućoj administrativno-teritorijalnoj razini smanjio negativan utjecaj granica i promovirala društveno-gospodarska kohezija.

Republika Hrvatska u ovom razdoblju može punopravno sudjelovati u sva tri dijela europske teritorijalne suradnje:

<u>Prekogranična</u> <u>suradnja</u>	<u>Transnacionalna</u> <u>suradnja</u>	<u>Međuregionalna</u> <u>suradnja</u>
---	---	--

8.3. Partnerstvo privatnog i javnog sektora

Kako je područje prostora otoka Paga relativno malo razvojno ograničeno, a politika razvoja otoka Paga može se temeljiti prije svega na razvoju turizma i propadajućim djelatnostima, ali i na prodaji zemljišta investitorima, te posebno na modelu partnerstva privatnog i javnog sektora (JLS) u kojem se dugoročno može zadržati vlasništvo nad zemljištem i nekretninama. Naime, s obzirom na mali teritorij općine resursi, posebno zemljište su ograničeni i potrebno je zato u razvoju koristiti i modele koji će sačuvati te resurse u općinskom vlasništvu.

Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.

U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Važni „sastojci“ uspješnog javno-privatnog partnerstva su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. To nije lako postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha javno-privatnog partnerstva.

Socijalni dijalog omogućuje identifikaciju zajedničkih problema i stvaranje zajedničkih strategija za razvoj na državnoj ili lokalnoj razini. Potreba za javno-privatnom suradnjom vjerojatno je izraženija na lokalnoj razini. Globalni trendovi (globalizacija, decentralizacija) postavljaju široki niz zahtjeva pred lokalne dionike. Na primjer, mnoga lokalna gospodarstva trebaju održavati svoju konkurentnost na globalnom tržištu. Poduzeća ne mogu sama podnijeti taj izazov te će se za podršku poslovnom okruženju i investicijskoj klimi trebati osloniti na lokalne vlasti i davatelje usluga. Također organizacije civilnog društva mogu doprinijeti nastojanjima održivog lokalnog ekonomskog razvoja kroz svoje aktivnosti usmjerene zaštitu isključenih grupa ili zaštitu okoliša. Uspješno javno-privatno partnerstvo tako doprinosi socijalnim i ekonomskim aspektima i zaštiti okoliša. JPP omogućava i/ili olakšava udruživanje resursa, znanja i ekspertize. Tako JPP može značajno povećati pristup širokom nizu osnovnih komunalnih usluga, servisa i proizvoda, pogotovo u siromašnim područjima.

Javno-privatno partnerstvo ili "JPP" je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- posluje i imovinom javnog sektora za komercijalno korištenje
- preuzima financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i korištenja imovine javnog sektora, ali taj rizik djelom i dijeli sa javnim sektorom
- ima korist od korištenja imovine javnog sektora uz uvjet maksimiziranja ekonomske i financijske koristi za javni sektor

Motivi javnog sektora za JPP su:

- dodatni izvori financijskih sredstva za pokretanje novih investicija
- učinkovitija realizacija projekata
- zajednički rizik i njegova podjela između javnog i privatnog sektora
- poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- ekonomska i financijska korist

Bit javno-privatnog partnerstva leži u raspodjeli rizika jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Javno privatno partnerstvo nije jednostavno partnerstvo i treba se pojaviti široko prepoznata kriza - npr. ne postojanje određene usluge ili gubljenje resursa - prije nego li su partneri prisiljeni odlučiti se na suradnju kako bi riješili problem. Iako se nadamo da do napretka može doći i bez pojavljivanja krize, u praksi, inercija koja postoji prekida se najčešće nužnom potrebom za zajedničkim radom. Katkad će (čak i kad nema ozbiljne krize) pojedinac, grupa ili organizacija shvatiti da se odvojenim, nekoordiniranim akcijama propuštaju prilike za optimiziranje korištenja nedostatnih resursa. U stvarnom životu, čak i kad je očito da postoji kriza te postoji interes za suradnjom, partnerstvo neće uspjeti bez poticaja i opredijeljenosti širega kruga ljudi koji odlučuju, a posebno se to odnosi na javni sektor, uvažavajući način odlučivanja u javnom sektoru i komunikacije sa javnošću u vezi donošenja odluka o važnim projektima.

Čimbenici koji omogućuju uspješnost modela JPP

Kompatibilni ciljevi

Da bi javno-privatno partnerstvo bilo uspješno u svom djelovanju razni kriteriji moraju biti zadovoljeni. Za početak, javni i privatni sektor moraju imati *kompatibilne ciljeve*.

Npr. i javni i privatni sektor žele podići opći standard života. Vlasti i zajednice žele raditi na tome kako bi se smanjilo siromaštvo, a poslovni svijet želi da se to postigne kako bi više ljudi moglo kupiti njihove proizvode. Oba sektora također žele poboljšati veze na lokalnoj razini, naročito na rastućim tržištima - poslovni sektor u cilju rasta tržišta, a vlasti i zajednice u cilju promoviranja razvoja i razmjene ideja. Dodatno, oba sektora žele osigurati dostatne usluge - vlade i zajednice kako bi održali niske troškove te povećali pokrivenost uslugama, a poslovni sektor jer to povećava profit.

Sve strane se moraju usredotočiti na šire, komplementarne ciljeve koji se trebaju postići. Važno je da shvate da javni i privatni sektor ne trebaju nužno biti isti da partnerstvo funkcionira - moraju biti približno kompatibilni.

Podržavajuća okolina

Slijedeći ključni čimbenik u održavanju javno-privatnog partnerstva je podržavajuća okolina. Podržavajuća regulatorna, pravna i politička okolina predstavlja kamen temeljac za održivo uključivanje privatnog sektora.

Regulatorni okvir čak i ako je jasno postavljen sa strane vlade, ne garantira učinkovito reguliranje. Obzirom da su lokalne samouprave različite, javni i privatni sektori će se susresti sa problemima kad budu pokušavali definirati i regulirati svoj međusobni odnos te svoje uloge u pružanju usluga. Posebno javni sektor treba definirati jasnu raspodjelu odgovornosti između

nacionalne vlade i lokalne samouprave te javno iskazati svoju ulogu kao onoga koji pruža i regulira. Privatna poduzeća radije žele da ugovor služi kao glavni regulatorni mehanizam te da lokalna samouprava ima vrlo ograničeno pravo na regulatornu diskreciju nakon što je ugovor potpisan. Detaljno specificirane odredbe koje određuju dužnosti, ciljeve koji se trebaju postići, pravila za mijenjanje cijena i načine rješavanja nesporazuma, dozvoljavaju privatnom sektoru bolju mogućnost predviđanja profitabilnosti pothvata te odlučivanja žele li se ili ne žele natjecati za dobivanje ugovora. Imajući to u vidu, vlasti moraju donijeti važnu odluku o stupnju regulatorne diskrecije koje su se spremne odreci, naročito kod dugoročnih ugovora.

Pravni okvir vrlo je bitan za ugovaranje i provođenje javne nabave te za investiranje privatnog sektora. Vrlo je važno uvesti odgovarajuće mehanizme kako bi se smanjila mogućnost za korupciju u bilo kojem procesu nabave, jer se korupcijom smanjuje politička prihvatljivost i interes mnogih privatnih investitora.

Na posljetku, političko okruženje lošom političkom klimom može stvoriti barijere za početak ili održavanje javno-privatne suradnje. Pritisci izbornih ciklusa, potencijalna nestabilnost novih demokracija, posebne agende vladinih dužnosnika te poseban status nekih usluga (npr. pristup vodi) mogu uvelike smanjiti interes privatnog sektora. Vlasti bi trebale, kako bi

potakle javno-privatno partnerstvo, dati jamstvo privatnim partnerima da politički faktori neće dovesti do prekidanja ugovornog partnerstva.

Političko i društveno prihvaćanje

Da bi javno-privatno partnerstvo kao model uspjelo, javni i privatni sektor ne mogu graditi partnerstvo sami, stoga je političko i društveno prihvaćanje uključivanja privatnog sektora slijedeći čimbenik uspješnosti modela JPP. Javnost mora vidjeti sudjelovanje privatnog sektora kao korisno, ako se želi da partnerstvo potraje. Javno prihvaćanje uključivanja privatnog sektora kroz duže vrijeme, ovisit će prvenstveno od pružanja obećanih usluga i ostvarene koristi po prihvatljivim cijenama. Zbog toga, vrlo je važno razviti mehanizme kako bi se osiguralo da organizacija koja pruža uslugu, bilo da se radi o organizaciji iz javnog ili privatnog sektora bude odgovorna prema svojim korisnicima.

Javna podrška će također ovisiti o mogućnosti partnerstva da zadovolje potrebe svih dionika. Npr. službenici u javnim službama mogu biti izvor velikog otpora povećanom uključivanju privatnog sektora u pružanju usluga. Ugovori trebaju osigurati zapošljavanje ili zbrinjavanje javnih službenika i lokalnih stanovnika u najvećoj mogućoj mjeri.

Kredibilitet i transparentnost

Učinkovitu suradnju između lokalne vlasti, poslovnog svijeta i zajednice nije lako postići, jer je uključeno mnogo različitih sudionika, često postoji nizak stupanj povjerenja među potencijalnim partnerima te nedostaje predvidljivost u procesu. Stoga kao bitan čimbenik navodimo i kredibilitet podržavatelja i drugih uključenih lidera, kao i **transparentnost** procesa kritične su odrednice dugoročnog uspjeha. Iskustvo govori da istinsko partnerstvo mora uključivati principe pravičnosti, transparentnosti u postupanju te zajednički interes odnosno korist. Za uspješno partnerstvo u bilo kojem projektu potrebno je povjerenje i sigurnost.

Čimbenici koji pridonose trajnom partnerstvu

Vlasti jasno iskazuju interes za javno-privatno partnerstvo koje će se održati kroz dulje vrijeme.

Bitni elementi za trajno javno-privatno partnerstvo su: uključivanje resursa, razvoj kapaciteta, uloge i odgovornosti, fleksibilnost, vrijeme, strpljenje i društvena odgovornost. Svaki od elemenata je obrazložen u nastavku.

1. Uključivanje resursa

Svi bi se uključeni partneri trebali obvezati da će uključiti svoje resurse (financijske, ljudske, kapital) kako bi povećali svoj interes za stvaranje uspješnog partnerstva. To uključuje dijeljenje rizika i nagrade.

2. Razvoj kapaciteta

Projekti koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili velika kapitalna ulaganja zahtijevaju razvoj kapaciteta svih grupa dionika. Npr. razvoj kapaciteta potrošača o prirodni usluga koje su im namijenjene i u pogledu troškova za pružanje usluga; pružatelja usluga,

naročito lokalnih organizacija, u pogledu poduzetničkih vještina vlasti, u pogledu usvajanja potrebnih okvira za pružanje usluga te za nadgledanje kvalitete pružanja usluga.

3. Uloge i odgovornosti

Određivanje uloga i odgovornosti još je jedan element potreban za razvoj učinkovitih partnerstva. Bitno je da se partnerstva organiziraju kroz usuglašavanje, u cilju najučinkovitije upotrebe resursa obiju strana.

Individualne odgovornosti moraju biti jasno razgraničene i određene od početka, kako ne bi došlo do dvosmislenih, nejasnih zadataka koji se očekuju da ih svaki od partnera provede. Nadalje, te odgovornosti treba realistično definirati, s jasnim razumijevanjem jakih i slabih strana svakog pojedinog partnera.

4. Fleksibilnost

Svi su partneri vezani uz kontekst i lokalno se razlikuju. Partnerstvo bi se trebalo koristiti postojeća iskustava, ali u isto vrijeme trebalo bi voditi računa o korištenju komparativnih prednosti lokalnih resursa. Ako se radi o duljem vremenu, bit će najvjerojatnije potrebno provesti promjene u plan investiranja, izboru tehnologija te planu aktivnosti, kao odgovor na nepredviđene okolnosti.

Uključivanje jasnih procedura za uvođenje takvih promjena tijekom životnog ciklusa projekta, smanjit će šanse za stvaranje negativnog utjecaja na partnerstvo.

5. Vrijeme

Partnerstvo zahtijeva vrijeme. Proces razumijevanja problema koje treba rješavati i učinka na potencijalne partnere, kao i potreba partnera, zahtijeva vrijeme. Napredak se sigurno može događati kako se projekt odvija, ali proces zadobivanja i održavanja prihvaćanja među korisnicima, provoditeljima i regulatorima je kontinuiran - suradnički dijalog u cilju zadovoljavanja zajedničkih potreba mora se održavati kroz cijeli projekt.

6. Strpljenje

Za projekte koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili kapitalne investicije potrebno je dosta vremena. Pažnja mora biti posvećena balansu između brzog odgovaranja na najhitnije krize i razvijanja integriranih rješenja koja će potrajati. Politički ciklusi i želja za brzim poboljšanjima u kriznim situacijama često dovode do postavljanja prekratkih vremenskih okvira. Takve kratkoročne agende i ograničeni horizonti vode nerealnim očekivanjima i neodrživim rješenjima.

I krupne institucionalne promjene (npr. razvoj regulatornih kapaciteta) i velika privatna ulaganja zahtijevaju vrijeme. Nije realistično očekivati da će uključivanje privatnog sektora brzo prebroditi nedostatke u javnim institucijama i aktivnostima, niti da će odmah kompenzirati dotadašnje nedostatke u resursima i financiranju sa strane javnog sektora.

7. Društvena odgovornost

Javne usluge osiguravaju javnu dobrobit- drugim riječima dobrobit koja bi trebala biti dostupna svima. Poboljšanje pružanja takvih usluga zapravo se odnosi na poboljšavanje življenja ljudi, naročito siromašnih u gradovima. Vlade bi trebale uvijek osigurati da promjene koje usvajaju dovode do povećanja pristupa i boljoj kvaliteti u pružanju usluga. Naglasak na društvenoj odgovornosti povećat će političku korist, jer bolje usluge vode prema većem političkom prihvaćanju od strane javnosti.

Okružena je otočnim skupinama Ličko-senjske, Primorsko-goranske i Šibensko-kninske županije, te Zagorom i planinskim lancima Dinarida.

Područje Županije obuhvaća Sjevernu Dalmaciju i Liku. Posebnost županijskog područja je brojnost otoka, kanala, morskih prolaza, duboko uvučene morske površine u kopno, razvedena obala, plodna zona Ravnih kotara i krš brdsko-planinskog prostora.

Prostorni plan Zadarske županije kao osnovni prostorno-planski dokument Županije

Prostorni plan Zadarske županije (u daljnjem tekstu: Plan) polazi od ustrojstva sustava prostornog uređenja i dokumenata prostornog uređenja utvrđenih Zakonom o prostornom uređenju i Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora .

Plan polazi od ustrojstva Županije utvrđenog Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj prema kojem Zadarska županija obuhvaća 6 gradova i 28 općina, ukupno 34 jedinice lokalne samouprave:

- Gradovi: Benkovac, Biograd na Moru, Nin, Obrovac, Pag i Zadar

- Općine: Bibinje, Galovac, Gračac, Jasenice, Kali, Kolan, Kukljica, Lišane Ostrovičke, Novigrad, Pakoštane, Pašman, Polača, Poličnik, Posedarje, Poveljana, Preko, Privlaka, Ražanac, Sali, Stankovci, Starigrad, Sukošan, Sveti Filip i Jakov, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi i Zemunik Donji.

Plan polazi od ustroja lokalne samouprave i uprave prema kojem:

1. Općina u okviru samoupravnog djelokruga, ako propisima nije drugačije određeno:

- osigurava uvjete za razvitak gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od važnosti za područje općine,
- osigurava uvjete za uređenje prostora i urbanističko planiranje te zaštitu čovjekova okoliša,
- vodi brigu o uređenju naselja, kvaliteti stanovanja, komunalnim objektima, obavljanju komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti te lokalnoj infrastrukturi,
- osigurava lokalne potrebe stanovnika u oblasti brige o djeci, obrazovanju i odgoju, javnom zdravlju (ambulante, domovi zdravlja i sl.), zdravstvenoj zaštiti životinja i zaštiti bilja, socijalnoj skrbi, kulturi, tjelesnoj kulturi i sportu (ako zakonom nije drugačije određeno),
- upravlja općinskom imovinom,
- osniva javne ustanove i druge pravne osobe, u skladu sa zakonom, radi ostvarivanja određenih gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih socijalnih interesa i potreba stanovništva,
- uređuje druga pitanja u skladu sa zakonom,
- može i odlukom Općinskog vijeća pojedine poslove iz samoupravnog djelokruga općine prenijeti na Županiju odnosno mjesnu samoupravu.

2. Grad u okviru svog samoupravnog djelokruga, pored poslova koji se odnose na Općinu obavlja i sve druge poslove koji su u neposrednoj svezi s interesom gradske zajednice u smislu njezinog gospodarskog, kulturnog i socijalnog napretka, a nisu u nadležnosti drugih tijela, s tim da pojedine poslove može odlukom Gradskog vijeća prenijeti na Županiju, odnosno mjesnu samoupravu.

3. Županija u okviru samoupravnog djelokruga:

- usklađuje interese i poduzima aktivnosti radi ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka općina i gradova u sastavu Županije i Županije kao cjeline,
- usklađuje stajališta općina i gradova o pitanjima o kojima odlučuju tijela državne vlasti u Republici Hrvatskoj, odnosno usklađuje uređivanje pitanja od zajedničkog interesa o kojima odlučuju tijela općina i gradova u sastavu Županije,
- određuje uvjete uređenja i zaštite prostora Županije ako zakonom nije drugačije određeno,
- usklađuje razvitak i mrežu odgojnih, prosvjetnih, kulturnih, zdravstvenih, socijalnih, komunalnih i drugih institucija i objekata, te infrastrukture od važnosti za područje Županije kao cjeline,
- obavlja poslove koje su općine i grad prenijele iz svog samoupravnog djelokruga na Županiju,
- osniva javne ustanove i druge pravne osobe, u skladu sa zakonom, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva općina, gradova i Županije kao cjeline,
- uređuje i druga pitanja od zajedničkog interesa

Prostorni planovi na području Županije moraju biti usklađeni sa Strategijom prostornog razvoja i Programom prostornog uređenja Države, kao i onim prostornim planovima područja posebnih obilježja koje donosi Sabor RH, a u postupku donošenja prostornog plana Županije i prostornih planova područja posebnih obilježja koje donosi predstavničko tijelo Županije obvezujuću suglasnost izdaje ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja.

Prostorni planovi koje donose predstavnička tijela gradova / općina moraju biti usklađeni i s prostornim planovima koje donosi predstavničko tijelo Zadarske županije.

Strateški ciljevi i prioriteti razvoja zadarske županije

Zadarska županija je, temeljem članka 14. Stavka 4. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine broj 153/'09.), Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (Narodne novine broj 53/'10.) i Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011.-2013. (donesenoj na 59. sjednici Vlade Republike Hrvatske, 4. lipnja 2010.), pokrenula postupak izrade Županijske razvojne strategije za razdoblje 2011.-2013. Tijelo zaduženo za koordinaciju procesa izrade je Razvojna agencija Zadarske županije – ZADRA NOVA. Županijska razvojna strategija je planski dokument politike regionalnog razvoja, odnosno, planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave kojim se određuju osnovni smjerovi razvoja, odnosno strateški ciljevi i prioriteti održivog društveno-gospodarskog razvoja jedinice područne (regionalne)

samouprave, pripremljen na načelu partnerstva. Županijska razvojna strategija je sredstvo za usmjeravanje financijskih sredstava namijenjenih razvoju županija.

Županijska razvojna strategija je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi ŽRS posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru. Lisabonski ugovor jasno navodi ciljeve Europske unije i vrijednosti mira, demokracije, poštivanja ljudskih prava, pravde, vladavine prava i održivosti.

Strateški ciljevi razvoja Zadarske županije u skladu su s gore navedenim ciljevima Europske unije, a treba naglasiti i da su ujedno usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast“ Ova je strategija, kao nasljednica Lisabonske strategije, usvojena slijedom potreba da se politike preusmjere s upravljanja krizom na uvođenje srednjoročnih i dugoročnih reformi koje bi trebale promicati rast i zapošljavanje, a istodobno osiguravati održivost javnih financija.

Strateški ciljevi razvoja Županije su konzistentan i sažet opis namjeravanih ishoda razvoja, jasno izraženih i mjerljivih, a vremenski su povezani s razdobljem trajanja ŽRS-a. Kvaliteta strateških ciljeva ovisi o tome koliko oni odražavaju trendove i procese u Županiji i široj regiji.analizi.

Zadarska županija ima četiri strateška cilja:

CILJ 1.: USPOSTAVA UČINKOVITOG SUSTAVA UPRAVLJANJA POTENCIJALIMA I RESURSIMA

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.1. Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva

Mjera 1.1.1. Poticanje formiranja novih i jačanje postojećih organizacija civilnog društva i njihove suradnje s javnim sektorom u realizaciji razvojnih prioriteta ŽRS

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.1. Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva

Mjera 1.1.2.Poticanje umrežavanja organizacija civilnog društva u realizaciji razvojnih prioriteta ŽRS

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.2. Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora

Mjera 1.2.1. Razvoj i jačanje e-uprave u svrhu podizanja učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pruženih usluga građanima i poslovnom sektoru

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.2. Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora

Mjera 1.2.2. Jačanje međusobne koordinacije tijela regionalne/lokalne samouprave i njihove suradnje s građanima i ostalim stručnim tijelima

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.2. Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora

Mjera 1.2.3. Unapređenje sustava zemljišnog registra i katastarskog sustava

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.2. Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora

Mjera 1.2.4. Jačanje kapaciteta JLS i regionalne samouprave te javnog sektora za upravljanje i izradu razvojnih projekata.

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.3. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora

Mjera 1.3.1. Poticanje formiranja i razvoj zadruga i klastera

Cilj 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Prioritet 1.3. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora

Mjera 1.3.2. Usklađivanje razvoja ljudskih resursa s potrebama gospodarstva

CILJ 2: RAZVOJ KONKURENTNOG PODUZETNIŠTVA , TURIZMA , POLJOPRIVREDE I RIBARSTVA

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

Mjera 2.1.1. Okrupnjavanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta s poticanjem korištenja poljoprivrednog zemljišta

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

Mjera 2.1.2. Razvoj infrastrukture za potrebe poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

Mjera 2.1.3. Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture uvođenjem novih tehnologija i poticanjem razvoja regionalizacije poljoprivrede

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

Mjera 2.1.4. Unapređenje marketinga, zaštite i certificiranja poljoprivrednih, ribarskih te proizvoda akvakulture

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.2. Razvoj ruralnih područja

Mjera 2.2.1. Razvoj diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.2. Razvoj ruralnih područja

Mjera 2.2.2. Razvoj ruralnog turizma i tradicijskih obrta u ruralnim područjima

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma

Mjera 2.3.1. Razvoj poslovne i turističke infrastrukture

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma

Mjera 2.3.2. Unapređenje turističke ponude i razvoj selektivnih oblika turizma

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma

Mjera 2.3.4. Poticanje izvozne orijentacije gospodarstva

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma

Mjera 2.3.5. Unapređenje uvjeta za privlačenje investitora

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma

Mjera 2.3.6. Poticanje „zelenog“ poduzetništva

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.4. Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo

Mjera: 2.4.1. Razvoj tehnologijske i razvojno-istraživačke infrastrukture i usluga

Cilj 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva

Prioritet 2.4. Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo

Mjera: 2.4.2. Poticanje korištenja znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvu

CILJ 3.: PREPOZNATLJIVOST I OČUVANJE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE

Cilj 3 Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.1.1. Održivo korištenje i učinkovito upravljanje, valorizacija i interpretacija prirodne baštine, zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000

Cilj 3 Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.1.2. Očuvanje i održivo korištenje kulturno-povijesne baštine

Cilj 3 Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Prioritet 3.2. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine

Mjera 3.2.1. Očuvanje i promocija identiteta županije kroz brendiranje odredišta

Cilj 3 Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Prioritet 3.2. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine

Mjera 3.2.2. Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenirna

CILJ 4.: UNAPREĐENJE ZAŠTITE OKOLIŠA I KVALITETE ŽIVOTA

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.1.1. Razvoj sustava vodoopskrbe

Cilj 4. Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.1.2. Razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.1.3. Plinifikacija Zadarske županije

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.1.4. Razvoj male komunalne infrastrukture

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.2. Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.2.1. Izgradnja, obnova i opremanje društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture važne za povećanje kvalitete života i razvoj zajednice

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.2. Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.2.2. Poboljšanje razine kvalitete zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.2. Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga

Mjera 4.2.3. Unapređenje socijalne skrbi i zdravstvene zaštite starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga

Mjera 4.3.1. Razvoj cestovne i željezničke infrastrukture i usluga

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga

Mjera 4.3.2. Razvoj zračnog prometa

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga

Mjera 4.3.3. Razvoj pomorske infrastrukture i usluga

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

Mjera 4.4.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

Mjera 4.4.2. Sanacija onečišćenih lokacija, razvoj sustava i unapređenje infrastrukture i usluga za gospodarenje otpadom

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

Mjera 4.4.3. Unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša

Cilj 4 Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

Mjera 4.4.4. Unapređenje sustava zaštite okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata

9.3. Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije

Strategija razvoja turizma

Razvoj turizma ovisi o ekonomskim i društvenim kretanjima u nacionalnim i međunarodnim okvirima. Stoga njegov razvoj treba biti usklađen s dugoročnom nacionalnom politikom, politikama srodnih područja i sektora, ali i politikama Europske unije čija punopravna članica Hrvatska je postala 1. srpnja 2013. godine. S dobro artikuliranom vizijom, prepoznatim

strateškim područjima i jasnim planom djelovanja, hrvatski turizam se treba, inicijalno, uklopiti u postojeće strateške smjernice, te postupno utjecati na kreiranje budućih nacionalnih i europskih politika. Istodobno, vizija i strateški ciljevi hrvatskog turizma moraju odražavati nacionalne prioritete i biti zasnovani na vlastitim snagama i vrijednostima.

Republika Hrvatska je donijela Strategiju razvoja turizma do 2020. koja polazi od analize ključnih pokazatelja dostignutog razvoja, sagledava razvojna ograničenja i razvojne mogućnosti koje se očitavaju iz relevantnih razvojnih trendova u globalnom okruženju te prepoznaje ključne činitelje uspjeha na koje se hrvatska turistička politika mora usredotočiti u razdoblju do 2020. godine. Nova vizija razvoja hrvatskog turizma temelji se na sustavu vrijednosti kojim se odgovara na tri bitna pitanja:

- kakav bi hrvatski turizam trebao biti ?
- koji su ključni preduvjeti razvoja hrvatskog turizma ?
- čime će hrvatski turizam privlačiti potražnju ?

Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije (GP) je ujedno i glavni strateški, razvojni dokument kojim se usmjerava turistički razvitak Županije u dužem razdoblju. Ključna pitanja na koja bi Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije trebao odgovoriti su sljedeća:

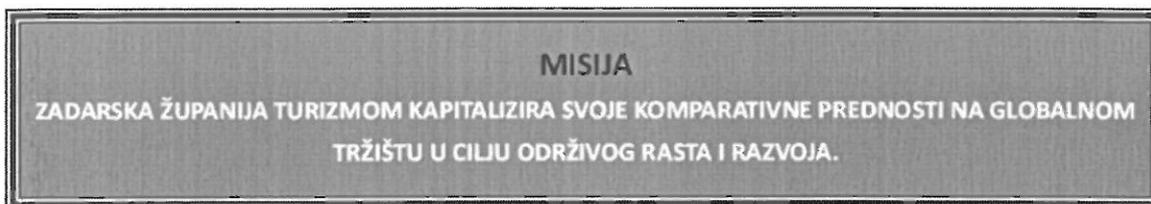
- Kakav se turizam želi razvijati i koji su optimalni i prihvatljivi razvojni modeli?
- Kakva će biti uloga turizma u ekonomskom i društvenom razvoju Županije te kako će dobiti veći stupanj financijske i političke podrške?
- Kakva će biti uloga turizma u razvoju Zadarske županije te kako osigurati ravnomjerniji turistički razvoj na području cijele Županije?
- Kako razvijati turizam s obzirom na posebnosti mikro regija unutar Županije?
- Kako učinkovito upravljati prostorom uzimajući u obzir negativne utjecaje turizma na prostor?
- Kako unaprijediti razvoj turizma, smanjiti sezonalnost i povećati konkurentnost turizma Zadarske županije?
- Kako potaknuti domaće i strano, malo, srednje i veliko poduzetništvo na ulaganje u razvoj novih turističkih projekata u Zadarskoj županiji?
- Kako planirati, uskladiti i poticati razvoj ljudskih resursa i inovacija sukladno potrebama turističkog sektora i tržišta?
- Kako iskoristiti pristupanje Europskoj uniji za financiranje ključnih turističkih projekata Zadarske županije?

Koncepcija razvoja turizma Zadarske županije

Misija

Turizam, kao društveni i gospodarski fenomen suvremenog čovječanstva, podlozan je izvanjskim utjecajima. Naime, tržišni mehanizam ne osigurava dugoročni održivi razvoj. Unutar sustava u turizmu velik je broj ključnih faktora različitih interesa.

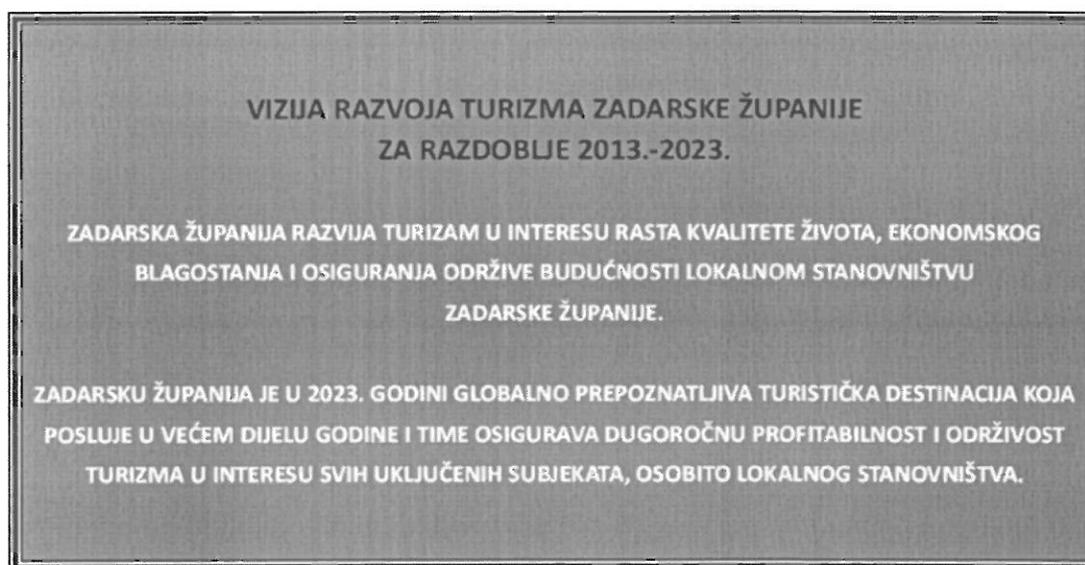
Iznimno je važno u cilju razvoja turizma poduzimati brojne usklađene aktivnosti svih dionika u turizmu koji će djelovati i na cjelokupni razvoj Županije

Vizija

U globalizacijskim procesima i kao članica Europske unije ovim je razvojnim dokumentom aktualizirano pitanje osmišljavanja slike turističke budućnosti Zadarske županije. Na temelju analize i rasprava o dijagnozi stanja, postignuta je opća suglasnost o potrebi definiranja i prihvaćanja nove vizije turizma Zadarske županije kao dogovorenog okvira za nadolazeće procese promjena.

Nakon pedeset godina razvoja i oslanjanja na tradicionalni turistički proizvod „sunce i more“, Zadarska županija želi razviti nove turističke proizvode, atrakcije, usluge i iznad svega poslovnu kulturu u turizmu područja koja prihvaćaju globalne izazove i globalnu konkurenciju. Dugoročni održivi rast i strategija izgradnje visokih vrijednosti, uz uvažavanje osobitosti lokalnog ambijenta i stanovništva, temeljna je misao i vodilja izgradnje turističke budućnosti Zadarske županije.

Strateški ciljevi, prioriteti i mjere

Zadarska županija oslanja se na turizam zbog investicija te bržeg aktiviranja gospodarskog rasta, potom zapošljavanja te napose stvaranja kvalitetnih profesionalnih karijera zaposlenih u ovom sektoru. Kvaliteta strateških ciljeva ovisi održivosti trendova i procesa u turizmu Županije i široj Regiji. Ti ciljevi doprinose ostvarenju vizije, a temelje se na izvršenim istraživanjima i analizama.

Zadarska županija u razvoju turizma ima tri strateška cilja:

STRATEŠKI CILJ 1

Cilj 1. Uspostava održivog učinkovitog sustava upravljanja resursima i potencijalima turizma

Prioritet 1.1 Unapređenje sustava upravljanja destinacijom

Mjera 1.1.1. Jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem turističke destinacije na razini
Županije

Mjera 1.1.2. Umrežavanje dionika turističkog sustava

Mjera 1.1.3. Unaprjeđenje sustava sigurnosti u županiji

Mjera 1.1.4. Stvaranje preduvjeta za aktiviranje državne imovine u turističke svrhe

Prioritet 1.2 Jačanje ljudskih potencijala za potrebe turizma

Mjera 1.2.1. Stvaranje kurikuluma prilagođenog potrebama turističkog tržišta

Mjera 1.2.2. Izgradnja, obnova i opremanje kapaciteta za obrazovanje u turizmu

Mjera 1.2.3. Razvoj sustava cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama turističkog
tržišta

Mjera 1.2.4. Provođenje promocije o važnosti turizma i potrebi interkulturalnog
komuniciranja

STRATEŠKI CILJ 2

Cilj 2. Smanjenje sezonalnosti razvojem konkurentnog turističkog sektora

Prioritet 2.1 Smanjenje sezonalnosti

Mjera 2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenje specifičnih oblika turizma

Mjera 2.1.2. Razvoj programa lojalnosti destinaciji

Mjere 2.1.3. Poticanje zabavno-kulturnih događanja od rujna do svibnja

Prioritet 2.2 Razvoj poduzetničkog okruženja

Mjera 2.2.1. Jačanje poduzetničkih kompetencija

Mjera 2.2.2. Unaprjeđenje uvjeta za privlačenje investitora u sektoru turizma

Mjera 2.2.3. Uvođenje financijskih instrumenata za razvoj turizma

Prioritet 2.3 Uvođenje znanja ,novih tehnologija i inovacija u turizam

Mjera 2.3.1. Razvoj tehnologijske i razvojno-istraživačke infrastrukture i usluga u turizmu

Mjera 2.3.2. Poticanje znanja, razvoja novih tehnologija i inovacija u turizmu

Prioritet 2.4 Unapređenje kvalitete turističkih objekata

Mjera 2.4.1. Podizanje razine kvalitete turističke ponude

Mjera 2.4.2. Poticanje pretvorbe privatnog smještaja u male boutique hotele

Mjera 2.4.3. Razvoj difuznih hotela

Prioritet 2.5 Razvoj ruralnih područja turizmom

Mjera 2.5.1. Razvoj turističkih proizvoda prilagođenih ruralnom prostoru

Mjera 2.5.2. Integriranje ekološke proizvodnje i turizma

Prioritet 2.6 Stvaranje turističke destinacije izvrsnosti

Mjera: 2.6.1. Razvoj vlastitog sustava kategorizacije

Mjera: 2.6.2. Sinergijsko umrežavanje marketinških aktivnosti

Mjera: 2.6.3. Upravljanje i unaprjeđenje komunikacije s turistima

Mjera: 2.6.4. Stvaranje autohtone destinacije kroz održivu valorizaciju ukupnih turističkih resursa

STRATEŠKI CILJ 3

Cilj 3. Unaprjeđenje turističke infrastrukture i usluga, te zaštita okoliša

Prioritet 3.1 Razvoj turističke infrastrukture i usluga

Mjera 3.1.1. Upravljanje i podizanje razine kvalitete plaža

Mjera 3.1.2. Razvoj sustava turističkih informativnih centara

Mjera 3.1.3. Poboljšanje kolnog i pješačkog prometa, te prometa u mirovanju

Mjera 3.1.4. Razvoj i unaprjeđenje ostale javne i privatne turističke infrastrukture

Mjera 3.1.5. Unaprjeđenje studentskog standarda

Mjera 3.1.6. Poboljšanje učinkovitosti i umrežavanje rada komunalnih i javnih službi

Prioritet 3.2 Poboljšanje prometne povezanosti županije

Mjera 3.2.1. Jačanje međunarodne povezanosti Zadarske županije tijekom cijele godinu zračnim i pomorskim prometom

Mjera 3.2.2. Stvaranje preduvjeta za razvoj luke Gaženica u luku za kružna putovanja

Mjera 3.2.3. Poboljšanje prometne povezanosti unutar Županije

Prioritet 3.3 Unaprjeđenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

Mjera 3.3.1. Stalno praćenje pokazatelja nosivosti kapaciteta i kvalitete okoliša

Mjera 3.3.2. Unaprjeđenje svijesti dionika turističke ponude i lokalnog stanovništva o potrebi zaštite okoliša

Mjera 3.3.3. Stvaranje sustava nagrađivanja za uređenje destinacije

Mjera 3.3.4. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti u turizmu

Mjera 3.3.5 Razvoj ekološkog poslovanja u svim oblicima

Pokazatelji intenzivnosti turističke receptivnosti Zadarske županije

U nastavku su podaci ostvarenih dolazaka i noćenja Zadarske županiji

Broj gostiju u Zadarskoj županiji

Broj gostiju od siječnja do prosinca 2014/12/13

	I - XII 12.	I -XII 13.	I - X 14.	14./12.	2014/13.
UKUPNO	1.286.811	1.377.077	1.468.306	114	107
Domaći	234.817	226.042	235.600	100	104
Strani	1.051.994	1.151.035	1.232.706	117	107

Broj ostvarenih noćenja u Zadarskoj županiji

Broj noćenja od siječnja do prosinca 2014/12/13

	I - XII 12.	I -XII 13.	I - X 14.	14./12.	2014/13.
UKUPNO	9.209.069	9.619.873	10.082.650	109	105
Domaći	2.102.025	1.986.938	2.077.354	99	105
Strani	7.107.044	7.632.935	8.005.296	113	105

Izvor: TZ Zadarske županije, 2015-01-19.

9.4. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja Zadarske županije

Planom se određuju ciljevi prostornog uređenja Zadarske županije na temelju utvrđenih ciljeva iz Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, (u daljnjem tekstu: Strategija) kao osnovnog dokumenta prostornog uređenja države, te drugih relevantnih dokumenata važnih za prostorni razvoj Županije

Razvijanje gradova u sustavu gradova Države:

- Koncept gospodarskoga razvitka Zadarske županije treba sustavno težiti uvođenju Zadra u krug primarnih razvojnih središta, što mu prema značenju i veličini prostora pripada, jer u mreži velikih gradova na prostoru trokuta Zagreb-Rijeka-Split nema većega razvojnog središta od Zadra. To će se ostvariti:

- putem uspješnih gospodarskih programa iz domene tercijarnih i kvartalnih djelatnosti potaknutih industrijama naprednih tehnologija.
- razvojem agrikulture i marikulture usmjerenih prema turističkom proizvodu ekoloških atributa.
- afirmativnom politikom demografske obnove Županije.
- osmišljenom politikom protoka kapitala.

-Biograda na Moru i Benkovca kao manjih razvojnih središta, radi postizanja uravnoteženog sustava na razini Države.

-Općinskog središta Gračac, u gradsko središte obzirom na njegov geostrateški položaj u prostoru Županije i Države.

-Ostalim gradovima Županije (Pag, Nin, Obrovac) osigurati stupanj održivog razvoja koji im omogućava obavljanje funkcija centralnih mjesta gravitacijskog područja.

Razvijanje u područjima od strateške važnosti za Državu:

- Obalnog područja donošenjem dokumenata prostornog uređenja na razini Države.
- Sustava otoka, a temeljem Nacionalnog programa razvitka Otoka (u daljnjem tekstu: Program) s ciljevima:
- održivog razvitka, optimalne naseljenosti, raznovrsne gospodarske strukture i dostupnosti
- tretmana svakog otoka kao zasebnog sustava i programiranja aktivnosti koje će mu očuvati identitet.
- poticanja ulaganja koja su ekološki, gospodarski, tehnološki i društveno održiva.
- Područja uz državnu granicu: integracijom, obnovom naselja i revitalizacijom čitavog prostora.

Razvijanje velike infrastrukture:

- planiranjem koridora Jadranske autoceste, kao dijela budućeg Jadransko-jonskog cestovnog smjera;
- razvijanjem cestovno-trajektnih otočkih i trans jadranskih smjerova
- poboljšanjem prometno-tehničkih elemenata postojeće željezničke pruge - Ostalim gradovima Županije (Pag, Nin, Obrovac) osigurati stupanj održivog razvoja koji im omogućava obavljanje funkcija centralnih mjesta gravitacijskog područja.
- osiguranjem prostornih pretpostavki za koridor brze željezničke pruge (Rijeka-Zadar-Split);
- planiranjem Zadarske luke kao luke međunarodnog značaja (unapređivanjem rulnih staza te prateće infrastrukture);
- planiranjem koridora TK kablova međunarodne i državne razine;
- osiguranjem prostornih pretpostavki za potrebne granične prijelaze;
- osiguranjem prostornih pretpostavki za izgradnju jednog elektroenergetskog proizvodnog objekta na području Županije;
- izgradnjom vodoopskrbnih sustava te razvojem temeljnog regionalnog sustava vodoopskrbe;
- izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda uz primjenu važećih kriterija;
- zbrinjavanjem posebnog i opasnog otpada s područja Županije

Globalnim ciljevima prostornog razvoja županijskog značaja smatraju se:

- porast dohotka u cjelini i po stanovniku uz očuvanje barem postojeće razine kvalitete prirodnih eko-sustava, spomeničke i druge baštine, te kvalitete života što pretpostavlja efikasno korištenje prirodnih i proizvodnih resursa raspoloživih za razvoj;
- ostvarivanje skladnog demografskog razvoja;
- osiguranje prostornih pretpostavki za manja i mala razvojna središta;
- repozicioniranje Županije kao turističke destinacije;
- unapređenje kvalitete života

Ostvarivanju navedenih ciljeva, putem koncepta održivog razvitka, pretpostavljeno je:

- definiranje mjera demografskog razvoja;
- povoljan odabir prostorne i gospodarske strukture;
- podizanje standarda javnih usluga;
- razvijanje društvene infrastrukture;
- razvijanje tehničke infrastrukture;
- poboljšavanje svih oblika komunikacije;
- poboljšavanje stambenih uvjeta;
- zaštita krajobraznih vrijednosti;
- zaštita prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora;
- poboljšavanje režima zaštite okoliša. - maksimalno korištenje geoprometnog položaja Županije

9.5. Prostorni planovi Općine Poveljana

Razvoj i urbanizacija

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Zadarske županije razvoj i urbanizacija područja Općine Poveljana temelji se na:

- 1) gospodarskim planovima i mogućnostima razvoja
- 2) nastavku demografskog rasta koji se očekuje
- 3) raznim vidovima zaštite prostora
- 4) budućoj boljoj prometnoj povezanosti

S rečenim u svezi, vjerojatno je za očekivati da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije će se ograničiti u okviru građevinskih područja. Obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, bez obzira na tijek razvoja, ne će biti velikog utjecaja. Njeno sudjelovanje će se očitovati, razmjerno najviše, kroz participaciju u poljoprivrednom, dijelom industrijskom i izletničko-turističkom gospodarstvu i raznim oblicima smještaja u ruralnom prostoru.

U prostoru, koji se u okviru Općine brzim ritmom urbanizira, a naselja poprimaju gradska obilježja nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Često spontani procesi širenja i građenja nastojati će se usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu izgradnju) i mogućnosti prostora da apsorbira želje. Prostornim rješenjima, koliko je to njima moguće, ostvaruju se i pretpostavke za razvoj svih područja, time i naselja Općine.

Prostorne pretpostavke razvoja, odnose se na:

- a) određivanje više lokacija za gospodarske zone;
- b) određivanje lokacija za izletnički turizam, poradi mogućeg širenja ponude ove djelatnosti
- c) planiranje izgradnje lokalnih i županijskih cesta zbog rješavanja prometnih problema i zbog bolje integracije prostora Općine;
- d) predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu s razinom središnje važnosti planirane Strategijom i Programom razvoja Republike Hrvatske i prijedlogom županijskog prostornog plana;

- e) uspostavu složenog sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, osobito krajobraza i s time u svezi relativno restriktivan odnos prema širenju građevinskih područja;
- f) planiranje poboljšanja infrastrukturne opremljenosti naselja u prostoru općine (osobito izgradnje kanalizacijskog sustava, izgradnje sustava plinoopskrbe, poboljšanje elektroopskrbe i vodoopskrbe i sl);

POVRŠINE NASELJA - GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA (GPN)

Novim teritorijalnim ustrojstvom Republike Hrvatske formirana je u okvirima bivše Općine Pag nova jedinica lokalne samouprave - Općina Poveljana (kao jedna od tri novonastale jedinice lokalne samouprave unutar područja otoka Paga i bivše Općine Pag), a sve u okvirima Zadarske županije. Po svom prostornom položaju unutar Županije, Općina Poveljana zauzima sjevero-zapadni dio Županije.

Općina Poveljana ima kopnenu granicu s Gradom Pagom, a morsku granicu ostvaruje s Gradom Ninom te Općinama Privlakom i Virom.

Prolaz državne ceste D106 u neposrednoj blizini Općine osigurava relativno visoko standardnu cestovnu prometnu vezu prema županijskom središtu preko kojeg se promet preko postojećeg mosta može odvijati konstantno. Glavna okosnica prometne mreže ovog dijela županije (D106) omogućava približavanje područja Općine (preko drugih državnih cesta) s okolnim makro regionalnim središtima (Rijeka, Split), te središtem države gradom Zagrebom. Osim preko ceste D106, veza s ostalim državnim cestama postiže se i preko trajektnog prometa.

U odnosu na prostor Županije s veličinom od 3641,91 km², Općina Poveljana s površinom od 38,24 km² čini tek 1,1 % površine Županije. Zadarska županija sastoji se od 32 jedinice lokalne samouprave (6 gradova i 26 Općina) pri čemu je Općina Poveljana jedna od čak 8 jedinica sa samo jednim naseljem, a u odnosu na veličinu površine drugih jedinica lokalne samouprave jedanaesta je po redoslijedu veličine.

Govoreći o značaju Općine Poveljana važno je istaknuti njezine prirodno-spomeničke kvalitete i vrijednosti, očuvanost visoke kvalitete prirodnog okoliša, kako u odnosu na prirodni prostor kopna, tako i u odnosu na akvatorij, što sve skupa predstavlja značajnu osnovu za budući gospodarski razvitak Otoka, ali i Županije. Kod toga, veliki značaj ima do sada sačuvana i neizgrađena obala koja treba poslužiti kao važan gospodarski resurs za profiliranje specifične turističke izgradnje unutar kvalitetnog prirodnog okoliša, te na takav način postati značajan dio ukupne turističke ponude Zadarske županije. Radi toga se posebno naglašavaju vrijednosti poluotoka Prutne kojeg je kao osobito vrijedan prirodni predjel-prirodni krajobraz potrebno zaštititi, kao i područje ornitološkog rezervata. Ovi dijelovi razmatranog prostora jedinice lokalne samouprave - Općine Poveljana po svom značaju prelaze okvire njegovih granica, te predstavljaju dio ukupnih prirodnih vrijednosti Zadarske županije.

Prostornim planom Zadarske županije dane su smjernice i ciljevi razvoja i gospodarenja prostorom Općine Poveljana kao dijelom prostorno-razvojne cjeline užeg priobalnog prostora. Priobalni urbani teritorij definiran je kao nositelj glavnih razvojnih potencijala Županije, te je kod definiranja detaljne namjene prostora osnovni kriterij poštivanje svih bitnih vrijednosti zaštite i očuvanja okoliša. Neizgrađeni obalni prostor je definiran kao nositelj karakteristika autohtonog pejzaža te po svojim prirodnim karakteristikama nema preduvjete korištenja za lociranje bilo kakvih urbanih funkcija.

Prostorni plan uređenja Općine Poveljana donesen je 2003. god. (Službeni glasnik Zadarske županije br. 10/03), a utvrdio je uvjete za uređenje Općinskog područja, odredio svrhovito

korištenje i namjenu građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša te zaštitu spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode na području Općine.

Nakon toga, Usklađenjem Prostornog plana županije izvršeno je Usklađenje s „Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora“ (NN 128/04) tehnički i normativno, te je na odgovarajućim kartografskim prikazima ucrtana granica ZOP - a. U elaboratu „Usklađenje Prostornog plana uređenja Općine Poveljana s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora“ (Službeni glasnik Zadarske županije br. 14/05) izvršeno je usklađenje s odredbama Uredbe o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora i Prostornim planom Županije. Za područje Općine Poveljana na snazi je Prostorni plan uređenja Općine Poveljana (Službeni glasnik Zadarske županije broj br.10/03, 11/03, 14/05, 16/07, 01/09 i 12/11).

2003. godine - Prostorni plan uređenja Općine Poveljana - osnovni plan

- utvrđivanje uvjeta za uređenje općinskog područja, određivanje svrhovitog korištenje i namjene građevinskog i drugog zemljišta, zaštita okoliša te zaštita spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode na području Općine.

- tehničko i normativno Usklađenje s „Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora“, te ucrtavanje granice ZOP - a na odgovarajućim kartografskim prikazima

- Usklađenje Prostornog plana uređenja Općine Poveljana s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora i Prostornim planom Zadarske županije

Izrađene su tri izmjene osnovnog plana i to:

2007. godine - I. Izmjene i dopune

- potrebe za detaljnijim prostorno-planskim sagledavanjem općinskog područja, a temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru

2009. godine - II. Izmjene i dopune

- usklađenje s odredbama novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine", br. 76/07) i redefiniranje granica obvezne izrade urbanističkih planova uređenja

2011. godine - III. Izmjene i dopune

- usklađenje sa Zakonom o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine", br. 38/09) u dijelu o ograničenju zahvata u ZOP-u

13. lipnja 2014. donešena je Odluka o izradi IV. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Poveljana.

Razlozi za pokretanje su:

- usklađenje s izmjenama i dopunama Prostornog plana Zadarske županije

- korekcije GP (naselja, proizvodne zone Prutna, mjesnog groblja i sl.) u skladu sa mogućnostima prostora i Zakonskom regulativom

- analiza potrebe izrade provedbenih planova i granica obuhvata istih

- usklađenje postojeće i planirane infrastrukture
- izmjena uvjeta gradnje unutar GP naselja
- definiranje namjene mora

Poseban značaj dan je uređenju obalnog prostora i namjene mora.

Naime, Poveljana unatoč dugoj obalnoj crti ima nekvalitetan kontakt s morem, stoga se Planom odredio prostor za luku otvorenu za javni promet i komercijalnu marinu s više od 200 vezova i pratećim sadržajima. Ovim rješenjem planira se uz luku otvorenu za javni promet i novi centar Porat za koji postoje prostorne mogućnosti. Sadržaji bi bili javni komercijalno-turistički, s mogućnošću korištenja za razna događanja. Luka nautičkog turizma predstavlja marinu s više od 200 vezova sa pratećim sadržajima. Izgradnja marine na istočnom dijelu gdje je prisutna abrazija obale - klif, potrebno je koristiti za izgradnju pratećih sadržaja, s tim da visina objekata ne smije prijeći kotu vrha klifa.

Unutar ukupnih površina naselja predviđa se pretežito stambena izgradnja niske gustoće s pratećim sadržajima za osiguranje standarda života u naselju, te površinama za ostale namjene i djelatnosti koje ne ugrožavaju temeljnu stambenu namjenu naselja. Građevinska područja naselja obuhvaćaju postojeće izgrađene dijelove i neizgrađene dijelove – površine za razvoj naselja. Prateći sadržaji ugostiteljsko-turističke namjene (ugostiteljski, trgovački, uslužni, sportsko-rekreacijski, zabavni i sl. sadržaji) mogu se graditi na površinama mješovite (M) i ugostiteljsko-turističke namjene (T) čak i unutar 70 m od obalne linije pod sljedećim uvjetima:

- sve građevine moraju se graditi na udaljenosti većoj od 25 m od obalne linije;
 - svim građevinama mora biti omogućen slobodan pristup (zabranjeno je ograđivanje pojedinih građevinskih čestica);
 - za gradnju pratećih ugostiteljskih građevina (restorana, barova, i sl.) uvjet je da građevinska čestica mora imati najmanje 500 m²;
- građevine se mogu graditi isključivo kao prizemnice (P) s ravnim ili kosim krovom, ali bez mogućnosti uređenja potkrovlja; najveći dopušteni koeficijent izgrađenosti iznosi $k_{ig}=0,1$, uz uvjet da tlocrtna površina građevine na pojedinoj građevinskoj čestici ne prelazi 100 m²; najmanje 50% građevinske čestice mora se urediti kao parkovna površina.

Razvoj naselja, posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Općina Poveljana sastoji se od samo jednog naselja te je razvoj teritorija Općine u sustavu Zadarske županije vezan isključivo za razvoj naselja Poveljana i to:

1. Razvoj Poveljane kao općinskog središta;
2. Razvijanje Općine kao turističke destinacije;
3. Razvoj agrikulture i marikulture u svrhu obogaćivanja turističke ponude;
4. Osmišljenom politikom osigurati stupanj održivog razvoja.

Razvijanje infrastrukture:

1. Planiranje nastavka koridora državne ceste D108 kao spoja D106 i Vira;
2. Planiranje mosta između Paga i Vira;

3. Osiguranje prostora za izgradnju elektrane na UNP;
4. Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda uz primjenu važećih kriterija;
5. Zbrinjavanje otpada.

Racionalno korištenje prirodnih izvora

Ciljevi zaštite osobito vrijednih resursa su:

1. Očuvanje podzemnih voda u području vodocrpilišta Veliko Blato i bušotina Dole;
2. Očuvanje čitavog prostora voda i mora od svih negativnih utjecaja i zagađivača koji bi mogli negativno utjecati na biološku ravnotežu podmorja;
3. Očuvanje čitavog prostora zraka od svih negativnih utjecaja i zagađivača koji bi mogli negativno utjecati na stabilnost atmosfere;
4. Zaštita i očuvanje svih poljoprivrednih i šumskih prostora.

Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Ciljevi zaštite i očuvanja ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša su:

1. Ornitološki rezervat Veliko Blato kao posebni rezervat;
2. Osobito vrijedni predjel - prirodni krajobraz (neizgrađen dio površine Općine Poveljana).

Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Na području općine Poveljana predviđena je sljedeća namjena prostora:

A) Površine za razvoj i uređenje naselja (GP):

- izgrađeni dio građevinskog područja naselja
- neizgrađeni dio građevinskog područja naselja
- uređeno građevinsko zemljište.

B) Površine za razvoj i uređenje izvan naselja:

- poslovna namjena / uslužna i komunalno-servisna (K)
- ugostiteljsko turistička namjena / turističko naselje (T2), autokamp (T3)
- sportsko-rekreacijska namjena/ sportsko-rekreacijski centar (R1), Aquapark (R2)
- površine infrastrukturnih sustava (IS) - potencijalna lokacija za izgradnju termoelektrane na plin, luka Poveljana – luka otvorena za javni promet i luka nautičkog turizma- marina.

C) Površine za razvoj i uređenje izvan naselja na kojima nije predviđeno građenje:

- poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene/vrijedno obradivo tlo (P2)
- poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene/ostala obradiva tla (P3)
- šuma isključivo osnovne namjene/gospodarske namjene (Š1)
- šuma isključivo osnovne namjene/posebne namjene (Š3)
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)
- vodne površine (V)
- marikultura- zona za uzgoj školjkaša (H1)
- površine infrastrukturnih sustava
- područje posebnog ornitološkog rezervata Velo i Malo Blato.

Na površinama naselja, područjima na kojima se predviđa stambena gradnja, odnosno proširenje postojećeg naselja smještaju se osim stanovanja sve spojive namjene, kao: javna, gospodarska (proizvodna, poslovna, ugostiteljsko-turistička i sl.), sportsko-rekreacijska, javne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava, groblja, posebne namjene (interes obrane), itd. Na površinama rezerviranim za izdvojene namjene izvan naselja smještavaju se specifične

funkcije koje se svojom veličinom, strukturom i načinom korištenja razlikuju od naselja, te koje funkcioniraju u prostoru kao autonomne prostorne cjeline (industrijske, poslovne, komunalne, turističke i rekreacijske zone, te površine za iskorištavanje mineralnih sirovina). U površinama izvan naselja ne može se planirati novo stanovanje.

U Planu je za trgovačke, uslužne i komunalno-servisne sadržaje predviđena zona na ulazu u Povljana koja će se uređivati na osnovu urbanističkog plana uređenja i smjernica ovog Plana. Turističke zone određene su vršnim kapacitetima te ostalim mjerama prema odredbama za provođenje ovog Plana, a osobito smjernica iz Prostornog plana Zadarske županije.

Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)

Naselje	Površine (unutar naselja)	Oznaka	Izgrađeni dio(ha)	Neizgrađeni dio (ha)	Površina ukupno (ha)	% površine Općine	Gustoća stanovništva (st./ha)
POVLJANA	Centar	Na	73,53	35,29	105,60	2,74	5,94
	Jug	Na	0,78	12,17	12,95	0,31	
	turist. zona	T1	---	4,04	4,04	0,11	
GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA		UKUPNO	74,31	51,50	122,59	3,16	
1.2.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZVAN NASELJA						
1.2.1.	Gospodarska namjena – uslužna, trgovačka, komunalno-servisna (K)						
		K	0,19	8,39	8,58	0,22	5,32
GOSPODARSKA NAMJENA UKUPNO			0,19	8,39	8,58	0,22	
1.2.2.	Ugostiteljsko- turistička namjena (T)						
	TZ Bas	T2	-	30,00	30,00	0,83	5,32
	TZ Punta Rastovac	T2,T3	-	10,00	10,00	0,26	
UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA UKUPNO			-	40,00	40,00	1,09	
1.2.3.	Športsko- rekreacijska namjena (R1)						
	Jug	R1	0,08	4,37	4,45	0,12	5,32
	Aquapark	R2	-	5,00	5,00	0,13	
	Dubrovnik	R1	-	2,46	2,46	0,06	
	Jug 2	R1	-	1,59	1,59	0,04	
	Rastovac	R1	-	10,25	10,25	0,26	
	St. Povljana	R1	-	11,81	11,81	0,30	
ŠPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA UKUPNO			0,08	35,46	35,56	0,81	

1.2.4.	Groblje (G)					
	Groblje	+	0,28	2,46	2,74	0,07
GROBLJE UKUPNO			0,28	2,46	2,74	0,07
1.2.5.	Infrastrukturalna namjena (IS)					
	Prutna	IS	-	50,67	50,67	1,27
	Luka otvorena za javni promet, luka nautičkog turizma Poveljana			14,22	14,22	0,37
INFRASTRUKTURNA NAMJENA UKUPNO			-	50,67*	64,89	1,64
GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZVAN NASELJA		UKUPNO	0,55*	92,00*	151,77	3,83
1.3.	POVRŠINE IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA					
	Predio	Oznaka	Površina (ha)	Površina ukupno (ha)	% površine od	Gustoća (ha/st.)
1.3.2.	Poljoprivredne površine (P)					
	vrijedno obradivo tlo	P2	198,51	198,51	5,19	0,37
	ostala obradiva tla	P3	63,94	63,94	1,67	
POLJOPRIVREDNE POVRŠINE UKUPNO			262,55	262,55	6,86	
1.3.3.	Šumske površine (Š)					
	gospodarske	Š1	54,14	54,14	1,42	0,30
	posebna namjena	Š3	159,33	159,33	4,17	
ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO			213,47	213,47	5,59	
1.3.4.	Ostale poljoprivredno – šumske površine (PŠ)					
POLJOPRIVREDNO-ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO		PŠ	2801,64	2801,64	73,26	3,93
1.3.5.	Vodne površine (V)					
VODNE POVRŠINE UKUPNO		V	149,25	149,25	3,90	0,21
1.3.6.	Ostale površine					
OSTALE POVRŠINE UKUPNO		IS	101,78	101,78	2,66	0,14
OPĆINA UKUPNO (kopneni dio)				3824,00	100	5,36*

Izvor: Općina Poveljana – Prostorni plan, 2015.

9.6 LAG „ MENTORIDES „

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi uređuju se jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, njihov djelokrug i ustrojstvo, način rada njihovih tijela, nadzor nad njihovim aktima i radom, te druga pitanja od značenja za njihov rad. Jedinice lokalne samouprave su općine i gradovi. Općina je jedinica lokalne samouprave koja se osniva, u pravilu, za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva. Tako je i Općina Kolan u cijelosti otočna JLS.

Lokalna akcijska grupa LAG „, OTOK PAG „, obuhvaćom Grada Paga; Grada Novalje; Općine Kolan i Općine Poveljana osnovan (4.8.2014 god.) s ciljem pripreme jedinica lokalne samouprave otoka Paga na primjenu LEADER procedura za ruralni razvoj, ali i sveopćeg održivog ruralnog razvoja. Osnovan je kao organizacija civilnog društva, čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave, lokalne javne ustanove i poduzeća, predstavnici lokalnog poslovnog sektora te udruge građana. Na skupštini 20.2.2015. nakon osnivanja, u sastav LAG-a pristupili su i Grad Rab i Općina Lopar pri čemu je LAG 14.5.2015 promijenio ime u

LAG „MENTORIDES“ ,površinom od 379.04 km²,18.387 stanovnika, te gustoćom od 48.50 st./km² sa sjedištem u Gradu Pagu. Lokalna razvojna strategija LAG-a (u nastavku: LRS). LRS je izrađena sukladno metodologiji LEADER programa, odnosno primjenom „*bottom up*“ načela, koji podrazumijeva uključivanje svih dionika, iz sva tri razvojna sektora, u pripremu ovakvog strateškog dokumenta. Tijekom procesa izrade strategije, sudionici su se vodili načelima LEADER pristupa:

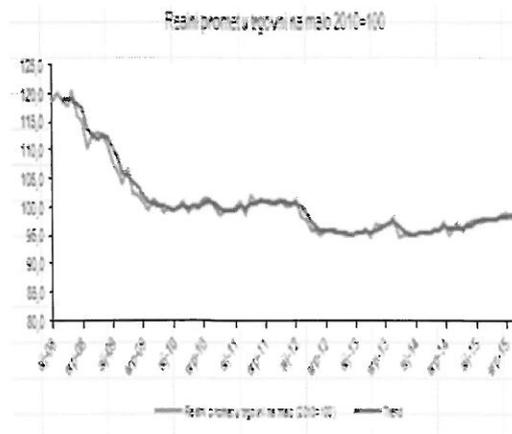
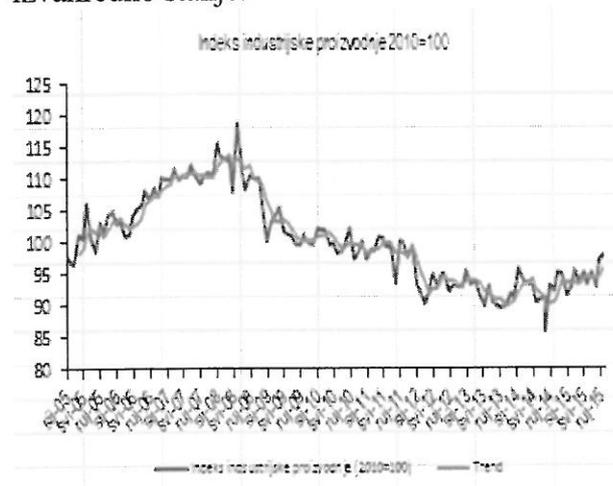
- Održivi ruralni razvoj
- Pristup temeljen na osobitostima.
- Pristup odozdo prema gore
- Uspostavljanje lokalnih partnerstva
- Inovativnost
- Integralan i višesektorski pristup razvoju
- Umrežavanje
- Suradnja

10. DRUŠTVENO- EKONOMSKA KRETANJA U RH

10.1. Ekonomska aktivnost

Rast industrijske proizvodnje 6,4% u listopadu. BDP u 3.kv. raste 2,8% najviše u 7 zadnjih godina. Visoki fiskalni rizici i moguća pogoršanja vanjskih uvjeta prijete rastu BDP-a u 2016.

Indeks industrijske proizvodnje u listopadu 2015. u usporedbi sa listopadom 2014. u Hrvatskoj je na +6,4%, i raste već 9 mjeseci za redom, tromjesečni rast preko 4% , smanjenje zaposlenosti i pad proizvođačkih cijena. Na strani potražnje realni promet u trgovini na malo nastavio je rasti 15. mjesec za redom, najdulji niz od 2007. pa je u rujnu veći za 1.5% na godišnjoj razini, za prvih 10 mjeseci za oko 2,1% , dok se nominalno u listopadu na godišnjoj razini bilježi rast 0,5% .BDP je u 3.kvartalu porastao za 2, 4% najviše od 2. kv. 2008. dok je na mjesečnoj razini +1,0%. Ostvareni je rast industrijske proizvodnje i nadalje segmentiran, diferenciran po granama, a počiva na vrlo niskoj osnovici ,uz daljnje doprinosima industrije, turizma i trgovine. Brzina uspostave Vlade i artikuliranja jasnih cjelovitih političkih ciljeva pored zamaha reformi važna je jer je teško procijeniti koliko će još dugo pojedini povoljni vanjski uvjeti i okolnosti potrajati. Mogući rast BDP-a za 2016.-2018. u razini 1/4-1/2 iznosa kamata za otplate dugova, uz daljnji visoki proračunski deficit, potiče fiskalnu neizvjesnost i neodrživost kao i rizike mogućeg postupnog tonjenja ekonomije u izvanredno stanje.

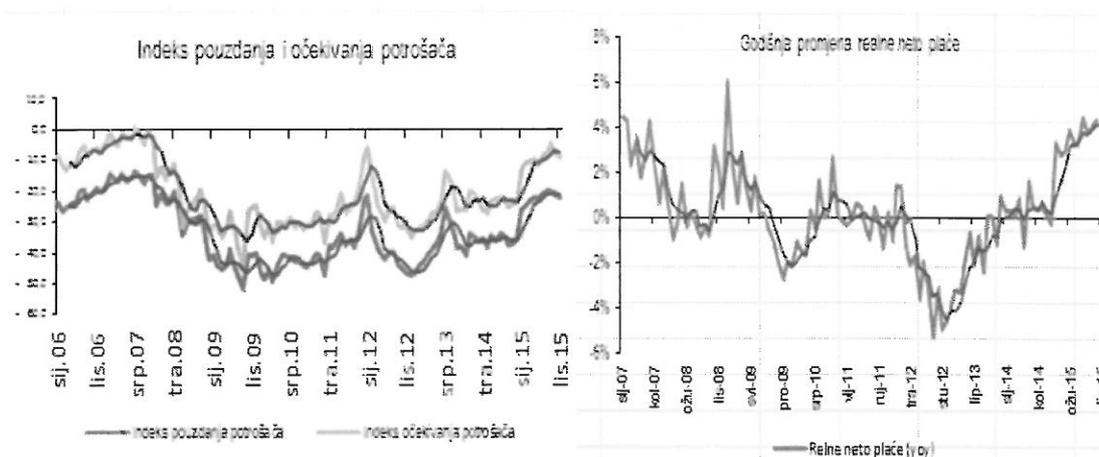

10.2. Životni standard i raspoloženje potrošača

Realne neto plaće nastavljaju dinamično rasti 4,4% na godišnjoj razini. Indeksi pouzdanja i očekivanja potrošača u listopadu pogoršani na mjesečnoj ali poboljšani na godišnjoj razini.

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama u rujnu u 2015. u odnosu na isti mjesec prošle godine zadržala je pozitivni ovogodišnji trend rasta i bila je viša za 4,4% realno, te za realno prema kolovozu 2015.

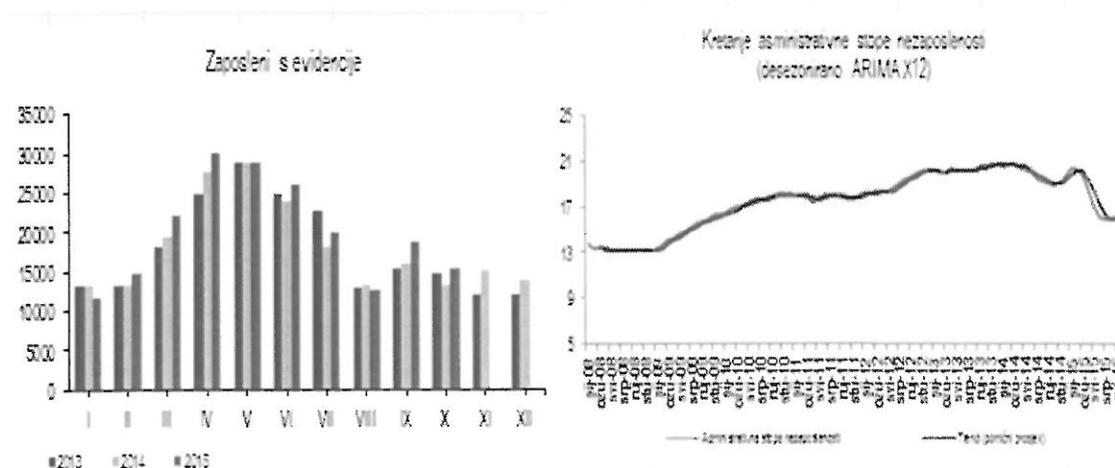
Najviša prosječna neto plaća od 10641 isplaćena je u zračnom prijevozu, a najniža od 3103 u proizvodnji odjeće. U listopadu indeks očekivanja potrošača (IOP) i indeks pouzdanja potrošača (IPP) na godišnjoj razini nastavljaju bilježiti poboljšane vrijednosti, dok na 3,6% nominalno i iznosila je 5.640 kn ili 196 kn više nego u istom mjesecu 2014. dok je na mjesečnoj razini neto plaća nominalno manja za 76 kune odnosno manja je za 1,3% nominalno te manja 1,7% mjesečnoj razini drugi mjesec za redom bilježe pogoršanje. Pogoršanje primarno potiču pogoršana očekivanja financijskom situacijom unutar kućanstva, ekonomskom situacijom u Hrvatskoj kao i očekivanja u pogledu mogućnosti štednje kućanstva, a pozitivni doprinos dolazi od očekivanja na tržištu rada te kretanja broja nezaposlenih.

10.3. Tržište rada

Povećanje stope registrirane nezaposlenosti na 17,2% u listopadu. Jačaju problemi neusklađenosti ponude i potražnje za strukovna zanimanja i profesionalce iz naprednih tehnologija

U Hrvatskoj je prema podacima DZS u rujnu 2015. bio 1.605.141 aktivni stanovnik (0,8 % manje nego u kolovozu) a ukupno 1.345.682 zaposlene osobe (manje je za 1,1 % u usporedbi sa kolovozom). U HZZ-a krajem listopada 2015. bilo evidentirano 275.813 nezaposlene evidencije nezaposlenih izašle su 25.324 osobe, a to je 8,2 % manje nego u listopadu 2014., pri čemu je zaposleno 15.436 osoba, najviše 13.723 na temelju radnoga odnosa (4,4% manje nego u listopadu 2014.), a unutar toga 89,2% na određeno vrijeme. Pri blagom vrlo neujednačenom gospodarskom oporavku, uz osobe, što je za 16.354 osobu više nego prethodnoga mjeseca, te 30.357 osoba manje nego u listopadu 2014. odnosno 6,3 % više nezaposlenih u usporedbi s prethodnim mjesecom, a 9,9 % manje u usporedbi s istim mjesecom 2014. godine. Iz Vladinu restriktivnu politiku zapošljavanja non-EU granana, intenziviraju se na tržištu rada neskladi i problemi , strukturni i prostorni, ponude i potražnje, poglavito za pojedina strukovna zanimanja, primjerice u brodogradnji, te profesionalcima iz područja naprednih tehnologija. Stopa registrirane nezaposlenosti porasla je 2. mjesec sa 16,2% na 17,2 % u 10. 2015.

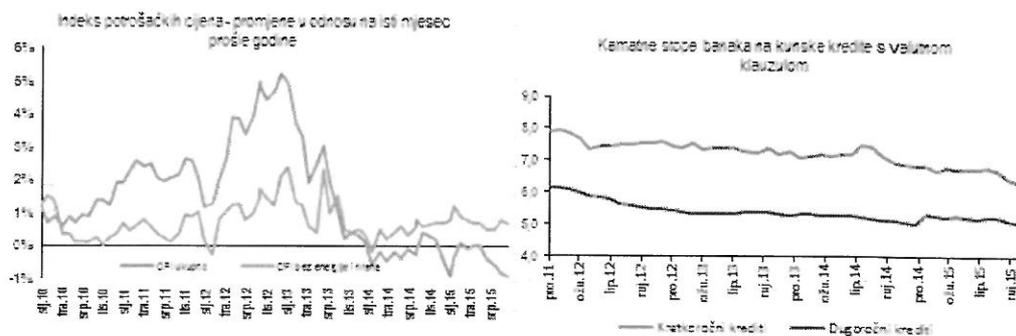

10.4. Financijsko tržište i inflacija

Indeks potrošačkih cijena na -0,9% u listopadu. Nastavlja se razduživanje sektora poduzeća u HR uz povećanje zaduživanja vani. Za Vladu fiskalna konsolidacija prioritet i nužnost u 2016.

Prema podacima DZS indeks potrošačkih cijena u listopadu 2015. je -0,9%, u negativnom teritoriju četvrti mjesec za redom na godišnjoj razini , u rujnu na -0,6% , a u listopadu na

mjesečnoj razini povećanje CPI je +0,1%, u rujnu je godišnjoj razini) te cijene derivata nafte (30% niže na godišnjoj razini) i još relativno slabi impulsi domaće potražnje. Nastavlja se trend razduživanja poduzeća iz svibnja 2012, pada ukupnih kredita nefinancijskim društvima za 4,4% u rujnu, a obrtnih sredstava za 3,0% na godišnjoj razini, dok se HR poduzeća boljeg boniteta nastavljaju zaduživati u bio pad -0,2%, dok promatrano na godišnjem prosjeku cijene su niže za -0,4%. Budući da temeljna inflacija u listopadu i nadalje bilježi rast +0,7%, u rujnu +0,6%, na godišnjoj razini, deflatorne pritiske u listopadu potiču i nadalje cijene prirodnog plina (6.6% niže na EU. U uvjetima rastućih fiskalnih neravnoteža, prioritet za novu vladu je restriktivna fiskalna politika sa postizanjem proračunskog primarnog suficita u svakoj godini od minimalno 1%, sa težištem na promjenama veličine i strukture rashoda, da bi se stvorio prostor za kreiranje produktivnih radnih mjesta u privatnom sektoru, te umjereno ekspanzivne monetarne politike.

Država	4.5.2015	5.6.2015	30.6.2015	10.7.2015	rujan 2015.	listopad 2015	2.12.2015
Hrvatska	278	267	271	271	281	294	292
Češka	48	48	50	51	47	50	51
Mađarska	137	140	160	163	166	167	158
Poljska	58	66	76	80	74	73	72
Rumunjska	111	116	130	133	126	129	131

10.5. Vanjska trgovina i svijet

Hrvatski robni izvoz posustaje u kolovozu. Gospodarska aktivnost poboljšana u EU u 3. kvartalu 2015. U očekivanju FED-ova povećanja primarne kamatne stope i ECB dodatnih stimulansa u prosincu 2016.

Početak 2016. moguće snažnije jačanje dolara i slabljenje eura

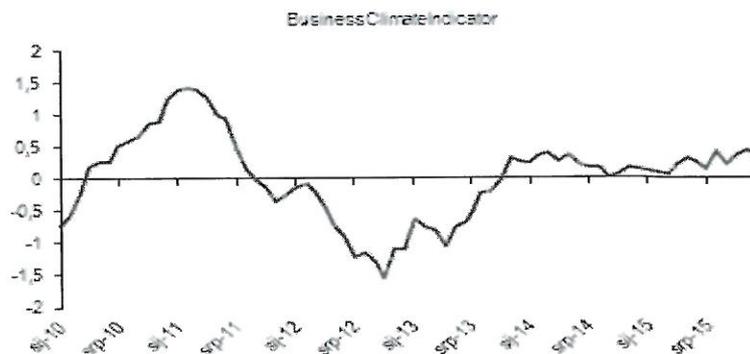
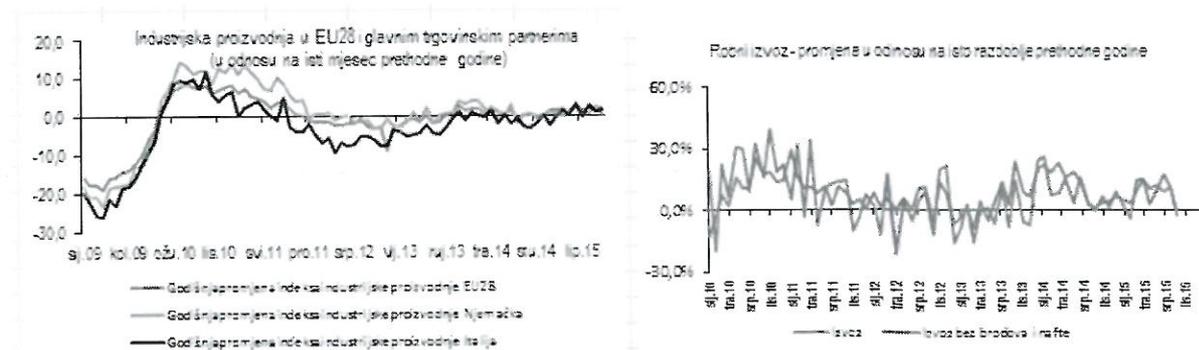
Prema raspoloživim podacima o robnoj razmjeni, ukupan robni izvoz (izraženo u eurima) desezonirano je u kolovozu 2015. na godišnjoj razini po prvi put pao za -2,4%. Ukoliko se izvoz korigira za vrijednost izvoza brodova i nafte može se pretpostaviti da je tako

prilagođeni pokazatelj zabilježio stagnaciju u kolovozu na godišnjoj razini. U EU19 u 3.kv BDP je u ubrzan rast na 1,7% na godišnjeg razini dok je na mjesečnoj razini ista pala u EU28 za 0,1% odnosno 0,3% u EU19. Među zemljama važnim trgovačkim partnerima Hrvatske, u Njemačkoj je u rujnu 2015. ostvareno

značajno usporavanje industrijske proizvodnje 0,2%, dok je u Italiji godišnji rast ubrzan na 1,7% na odnosu na 2. kv porastao za (sezonski prilagođenih) 0,3% (sedmi uzastopni rast na kvartalnoj razini), a u odnosu na isto lanjsko

razdoblje za 1,6% , peti uzastopni kvartal jačanja na godišnjoj razini i ujedno najveći u zadnje 4 godine. Podaci o kalendarski prilagođenoj industrijskoj proizvodnji pokazuju da je u rujnu 2015. u EU28 nastavljen dinamični rast za 1,8%, a u EU19 godišnjoj razini. Očekivani početak rasta kamata u SAD u prosincu, te paralelno mogući pad kamata od ECB, jača dolar,

potiče vraćanje kapitala u SAD, a za tržišta u nastajanju donosi nepovoljne učinke. Investitorsko povjerenje u EU19 na čekanju u ozračju rasta političkih rizika. U EU 19 pokazatelj poslovne klime , blago je pogoršan na 0,36 poena u studenom 2015.

11. STRATEGIJA RAZVOJA

U prethodnim poglavljima izvršena je analiza stanja svih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je Općina suočena. Prikupljen je čitav niz podataka, održani su okrugli stolovi i radionice. Posebno su bile iscrpne rasprave oko glavnih prednosti, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analiza koja karakterizira pojedina područja). Tijekom diskusije sudionici su se složili oko vizije razvoja, što znači kako bi oni željeli da Općina izgleda i po čemu bi voljeli da ona bude poznata. Sudionici su također postigli dogovor oko glavnih razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera.

11.1. Elementi vizije i razvojni ciljevi Zadarske županije

Program ukupnog razvoja Općine Povljana je usklađen s razvojnim dokumentima višeg reda, prvenstveno s Regionalnim operativnim programom Zadarske županije (ROP) koji je usvojen 2007. godine. ROP Zadarske županije prati razdoblje do 2010, godine nakon čega ga je prema Zakonu o regionalnom razvoju zamijenio dokument Županijske razvojne strategije.

Izrađivači strategije razvoja Općine vodili su se između ostalog, vizijom i ciljevima Zadarske županije kako bi slijedili smjer razvoja regije.

Vizija Zadarske županije

Zadarska županija je:

- Moderna, otvorena i gospodarski konkurentna Regija,
- Visokog je društvenog standarda u okvirima uravnoteženog razvoja,
- Prepoznatljive kulturne i prirodne baštine.

Strategija Zadarske županije sadrži četiri strateška cilja putem kojih se želi ostvariti zadana Vizija:

CILJ 1. Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

CILJ 2. Razvoj konkurentnog poduzetništva , turizma , poljoprivrede i ribarstva

CILJ 3. Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

CILJ 4. Unapređenje zaštite okoliša i kvalitete života

11.2. Ekonomski potencijal i kočnice razvoja Općine

Analizom stanja resursa i potencijala istaknuti su pozitivni elementi snage i mogućnosti, a isto tako i negativni (slabosti) i prijetnje.

Ocjena ekonomskog potencijala Općine temeljila se na ispitivanju pozitivnih elemenata Općine. Da bi se realizirao ekonomski potencijal, Općine, mora se svladati niz razvojnih prepreka ili kočnica. Glavne razvojne prepreke istaknute su kroz ispitivanje negativnih elemenata općine.

Ekonomski potencijal

Vrlo važni prirodni resursi koji uključuju poljoprivredno zemljište, dovoljno vode, bogatu vegetaciju, strateški položaj. Ovakvi resursi naglašavaju potencijal za razvoj poljoprivrede, malog poduzetništva i turizma .

Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom podupire mogućnost iskorištenja prirodnih resursa, ali jednako tako i razvoj drugih djelatnosti. Uzimajući u obzir važan zemljopisni položaj Općine, globalno gledajući blizinu Europi te poziciju na Otoku, pa bi kombinacijom ovih prednosti, Općina mogla u budućnosti privući značajne investicije.

Kratkoročni i srednjoročni ekonomski potencijal Općine najvjerojatnije će se temeljiti na rastu sljedećih sektora:

1)Turizma: uzimajući u obzir određenu tradiciju bavljenja turizmom karakterističnim za ruralni prostor, postojeće prirodne resurse koji bi se mogli iskoristiti za daljnji razvoj, postoji vjerojatnost daljnjeg razvoja (posebno kvalitativno). Mogućnost dodatne (stalne) potražnje za uslugama ove vrste mogle bi dati poticaj razvoju malog i srednjeg poduzetništva na području turizma.

2) Poljoprivredi: izrazito povoljni uvjeti za razvoj poljoprivrede u Općini (plodno tlo, čist okoliš, klimatološki uvjeti) te velike površine podobne za poljoprivrednu proizvodnju ukazuju na postojanje prilike za razvoj ovog sektora. Osim osnaženja postojeće poljoprivredne proizvodnje, postoji i potencijal za razvoj organske poljoprivrede za kojim postoji sve veća potražnja. Postoji potreba za modernizacijom poljoprivrede, stimuliranjem okrupnjavanja zemljišta, te jačanjem administrativne podrške ovom sektoru kako bi poljoprivredna proizvodnja postala atraktivna za mlađe stanovništvo i omogućavala solidan izvor prihoda poljoprivrednim domaćinstvima.

3) Razvoj malog i srednjeg poduzetništva pretežno u funkciji razvoja prva dva pravca razvoja, te potreba mještana i šireg područja.

Kočnice razvoja

Mogu li se i hoće li se gore opisane prilike realizirati u velikoj mjeri ovisi o mogućnosti uklanjanja niza razvojnih kočnica. Te se kočnice mogu prikazati na slijedeći način:

- Nedovoljno kvalitetna valorizacija prostora
- Institucionalna ograničenja

- Neriješen u potpunosti komunalni sustav
- Loša struktura smještaja, nerazvijena turistička ponuda (događaji) i ugostiteljska ponuda
- Nedovoljna povezanost poljoprivrednih proizvođača
- Nedovoljno razvijene društvene djelatnosti (predškolski odgoj zdravstvene zaštite)
- Nedovoljna pripremljenost za ulazak u EU

Rezultat ovih razvojnih kočnica jest nedovoljno visok BDP po stanovniku, nedovoljno visok životni standard, te niska razina investicija. Od bitne je važnosti da se PUR izravno usmjeri na te negativne aspekte sadašnjeg stanja. PUR mora osigurati uvjete koji će omogućiti tvrtkama i građanima da realiziraju postojeće ekonomske prilike, time povećaju prihode i BDP po stanovniku, povećaju gospodarsku aktivnost, privuku daljnja ulaganja, te smanje sezonski karakter poslovanja.

11.3. Globalna društveno-ekonomska kretanja

Recesija i gospodarska kriza u Svijetu i Europi, ostavljaju svoj trag na kretanja u RH u zaoštrenoformi. Vrlo je teško egzaktno prognozirati kretanja u budućnosti. Međutim, bilo bi krajnje neodgovorno zanemariti ovo stanje, a i kretanja u budućnosti. S toga smo se opredijelili predviđati utjecaj globalnih ekonomskih i tržišnih trendova na razvoj u RH i Općini Poveljana

U razmatranje smo uzeli tri moguća scenarija, svjesni rizičnosti u koju se upuštamo, smatrajući da je to manje pogrešno nego ne uzimati u obzir SLJEDEĆE podatke.

SCENARIJ 1:

(BEZ STOPE RASTA ILI NISKA STOPA RASTA)

- U EU-minimalna stopa rasta (par godina), a poslije povećana
 - U RH- negativna stopa rasta ili bez rasta (par god.) a poslije niska stopa rasta
 - U Zadarskoj županiji i bližem okruženju
 - Pretpostavka je da će turizam imati kontinuirano povećanje potražnje (2-3% godi.)
- Pretpostavka je da će poljoprivreda, uslužna djelatnost, malo i srednje poduzetništvo dijeliti sudbinu globalnih kretanja (bez stope rasta)

- Zadarska županija i bliže okruženje Općine u turizmu (koji je ujedno i glavno tržište poljoprivrede, trgovini te malom i srednjem poduzetništvu) mogli bi imati nešto povoljnije trendove:

- U takvom okruženju (uže i šire) moguće je planirati u prvih par godina stopu rasta 1% , a poslije toga u par godina stopa rasta bi mogla biti 2%.

SCENARIJ 2:

(SREDNJA STOPA RASTA (U GRANICAMA 3-4%))

- U EU- prve dvije godine stopa rasta 2-3 %,poslije 4-5 %
 - RH- dvije godine niska stopa rasta, poslije 3-4%
 - U Zadarskoj županiji i bližem okruženju
- Turizam, povećanje potražnje 3-4%, i kvalitativno
- Poljoprivreda, povećanje stope rasta godišnje 3-4%
- Trgovine, usluge, mali i srednji poduzetnici prati razvoj osnovne djelatnosti, povećanje 3-4%

U ovakvom okruženju (šire i uže) moguće je planirati stopu rasta do 3%.

Smatramo da bi ovo mogao biti realni scenarij, te smo ga uzeli u obzir u našem planiranju.

SCENARIJ 3:

(VISOKE STOPE RASTA)

- U EU – prve dvije godine stopa rasta 3-4%, a poslije 4-5%
 - U RH- prve dvije godine stopa rasta 2%, a poslije 4-5%
 - U Zadarskoj županiji i bližem okruženju:
- Turizam- povećanje stope rasta 4-5%
- Poljoprivreda- povećanje stope rasta 3-4%
- Trgovina, usluga, malo i srednje poduzetništvo- povećanje stope rasta 5-6%

U takvom okruženju moguće je planirati stopu rasta do 4-5%.

11.4. Vizija razvoja Općine i najvažniji ciljevi

Kad se uzme u obzir gornja ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, te šira društveno-ekonomska i tržišna kretanja, smatramo da bi se vizija trebala usredotočiti na podizanje životnog standarda mještana putem promicanja gospodarskih aktivnosti koje se temelje na održivom korištenju prirodnih resursa i tradiciji, te partnerskih međusektorskih odnosa:

Vizija Općine Poveljana (elementi)

1. Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka (5 godina)
2. Razvijeno gospodarstvo prvenstveno turizam, poljoprivreda, ribarstvo i malo i srednje gospodarstvo
3. Razvijati sustav brendiranja (baza ruralni prostor i turizam)
4. Naglašeni razvoj (dinamičan) i to uravnotežen, održiv, ekološki itd.
5. Usklađeno funkcioniranje javnog, poslovnog i civilnog sektora

Na temelju Vizije za Općinu Poveljana određena su tri strateška cilja i 10 prioriteta.

1. STRATEŠKI CILJ- Visoka kvaliteta života i standarda

- PRIORITETI:
1. Infrastruktura
 2. Društvene djelatnosti
 3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci

2. STRATEŠKI CILJ- Razvoj gospodarstva

- PRIORITETI:
1. Razvoj turizma
 2. Razvoj poljoprivrede i ribarstva
 3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

3. STRATEŠKI CILJ: - Visoki standardi razvoja

- PRIORITETI:
1. Održiv i uravnotežen razvoj
 2. Prepoznatljiv lokalni identitet
 3. Razvoj dobrih odnosa javnog, poslovnog i civilnog sektora
 4. Brendiranje

Iz ovakvog opredjeljenja nedvojbeno proizlazi zaključak da je zapravo strateški cilj visoka kvaliteta života mještana općine, a da su druga dva cilja u toj funkciji.

11.5 Strateški ciljevi, prioriteta i mjere

U ovom Poglavlju izložen je Program ukupnog razvoja koji se sastoji od strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Detaljnije PUR se sastoji od:

- Strategije: (strateški ciljevi) će se provoditi kroz prioritete i mjere koje će voditi javni sektor. Ti zadaci omogućavati će rast poslovnog sektora i civilnog društva. Poslovni sektor stvara „blagostanje“ u Općini, dok civilno društvo vodi poboljšanoj participacijskoj demokraciji.

- Prioriteta i mjera: Prioriteti u skladu sa Strategijom predstavljaju žarišta aktivnosti koje bi trebalo provoditi ostvarenjem mjera.

Osim nabrojanog, PUR će se baviti i važnim razvojnim temama Europske unije (tzv. Horizontalne EU teme ili principi) koje Europska unija podržava i koji bi trebali biti uključeni u svim segmentima PUR-a. Ključne razvojne teme uključuju promociju informacijske tehnologije, održivo upravljanje okolišem i brigu za osiguranjem jednakosti spolova, ljudskih prava i učinkovite demokracije.

1. STRATEŠKI CILJ-Visoka kvaliteta života

- ***PRIORITET: 1. Infrastruktura***

- ***MJERE:***

1. Prometna infrastruktura
2. Parkirališta
3. Pročišćavanje otpadnih voda
4. Građevinski i kućni otpad
5. Uređenje naselja (fasade, površine)
6. Hortikulturno rješenje
7. Poticanje korištenja alternativnih izvora energije

1. STRATEŠKI CILJ-Visoka kvaliteta života

- ***PRIORITET: 2. Društvene djelatnosti***

- ***MJERE:***

1. Socijalna skrb za starije i nemoćne
2. Valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti(program turis. valorizacije)
3. Društveni život (strategija)
4. Tradicijske vrijednosti, identitet (zaštita)
5. Zdravstvene usluge (viši nivo)
6. Dodatni sadržaji za mještane i turiste
7. Sportski sadržaji i dječja igrališta

1. STRATEŠKI CILJ-Visoka kvaliteta života

- ***PRIORITET: 3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci***

- ***MJERE:***

1. Cjelogodišnje zaposlenje
2. Cijeloživotno učenje
3. Poticanje obrazovanja

2. STRATEŠKI CILJ-Razvoj gospodarstva

- ***PRIORITET: 1. Razvoj turizma***

- ***MJERE:***

1. Konceptija razvoja i funkcioniranje turizma (marketing pristup i upravljanje)
2. Prepoznatljiva turistička destinacija
3. Turističke manifestacije i atrakcije
4. Program ugostiteljske ponude (autohtona)
5. Produženje turističke sezone

6. Destinacija kvalitete (4 zvjezdice)

2. STRATEŠKI CILJ-Razvoj gospodarstva

• **PRIORITET 2: Razvoj poljoprivrede i ribarstva**

MJERE:

- 1.Strategija razvoja poljoprivrede i ribarstva
- 2.Udruživanje u poljoprivredi
- 3.Stimulacija razvoja poljoprivrede
- 4.Potporna poljoprivrednim proizvođačima

2. STRATEŠKI CILJ-Razvoj gospodarstva

• **PRIORITET: 3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva**

MJERE:

1. Podrška i poticanje poduzetničke inicijative
2. Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija
3. Savjetodavno tijelo (neki vid)
4. Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)

3.STRATEŠKI CILJ -Visoki standard razvoja

• **PRIORITET: 1. Održivi i uravnotežen razvoj**

MJERE:

1. Poštivanje zakonskih odredbi i prostorno planske dokumentacije
2. Zaštita autohtonih objekata i arhitekture
3. Zaštita krajobraza i autohtonih biljnih vrsta
4. Program kvalitete i upravljanje kvalitetom

3.STRATEŠKI CILJ -Visoki standard razvoja

• **PRIORITET: 2. Prepoznatljiv lokalni identitet**

MJERE:

1. Odnos kulture i običaja
2. Hrana i piće
3. Arhitektura, uređenje naselja i sl.

3.STRATEŠKI CILJ -Visoki standard razvoja

• **PRIORITET: 3. Dobri odnosi javni, poslovni i civilni sektor**

MJERE:

1. Javni sektor i informiranost
2. Razvoj (kontinuiran) partnerskih odnosa
3. Civilna društva- poticanje razvoja i podrška

3.STRATEŠKI CILJ -Visoki standard razvoja

• **PRIORITET: 4. Brand**

MJERE:

1. Program brendiranja
2. Vizualni identitet

STRATEGIJA PUR-a

PUR-a će stvoriti okruženje koje omogućuje i olakšava:

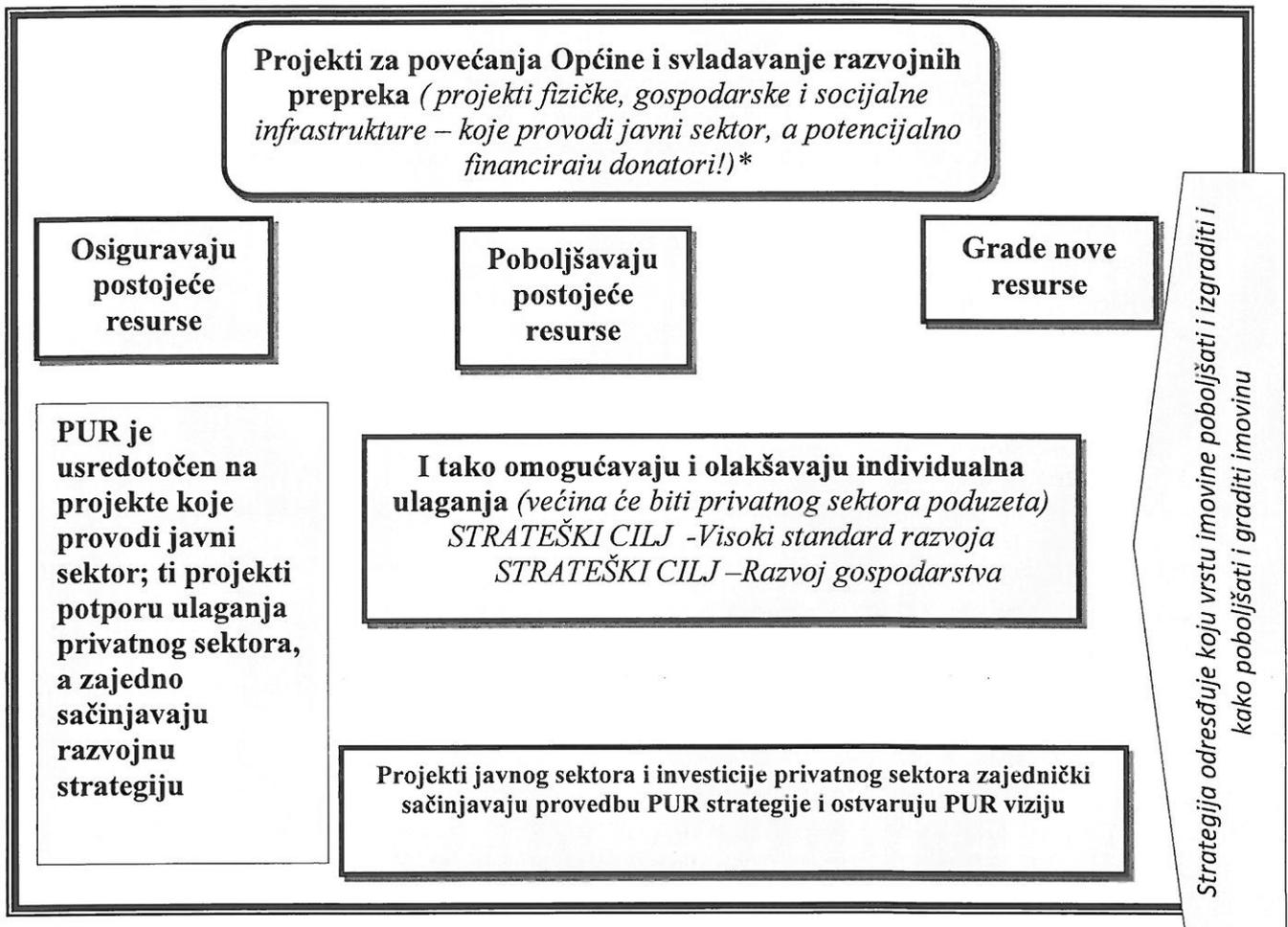
- Razvoj privatnog sektora – dovodi do „ekonomskog blagostanja“
- Rast civilnog društva – koji podupire „participacijsku demokraciju“

Do tako povoljnog okruženja PUR će dovesti kroz realizaciju koje je povezana s fizičkim, gospodarskim i društvenim infrastrukturnim projektima koji su potrebni za svladavanje prepoznatih razvojnih prepreka (kočnica) kako bi se privatnom sektoru i civilnom društvu omogućilo i olakšalo realiziranje utvrđenih prilika za razvoj. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata obuhvaćaju širenje sustava za vodoopskrbu, razvoj mreže cesta, poboljšanja u sustavu odgoja i obrazovanja, pružanje pomoći u razvoju najvažnijih nevladinih organizacija te savjetodavnu pomoć poslovnoj zajednici. Namjera je da se realizacijom tih projekata poveća imovinska osnova općine i izmijeni struktura te imovine čime će se potaknuti evolucija (razvijanje) novog poslovnog modela općine. Općenitije rečeno, cilj je povećati relativne prednosti općine koje će podupirati veću konkurentnost privatnog sektora i učinkovitost civilnog društva. PUR će, barem u prvim godinama njegovog postojanja, provoditi javni sektor. Njegova pažnja bit će usredotočena na pružanje pomoći tvrtkama u razvijanju poslovnih aktivnosti koje uvećavaju ukupan prihod. PUR će se također fokusirati na pomaganje civilnom društvu u unapređenju strukture participacijske demokracije i razvoju socijalno potpornih sistema koji jačaju društveno blagostanje.

Projekti Općine Poveljana :

1. Solarna elektrana
2. Vatrogasni dom
3. Zaobilaznica
4. Šetnica sa sanacijom obalnog pojasa
5. Marina i komunalni vezovi
6. Turistička zona sa hotelima i turističkim naseljem, eventualno kamp
7. Izgradnja vodovodne mreže i sustava odvodnje i pročišćavanje sanitarno fekalnih otpadnih voda naselja Poveljana – jug, turističke zone Rastovac, zone Poveljana i Poveljana Lazi
8. Izgradnja sustava navodnjavanja poveljanskog polja
9. Rekonstrukcija kanala za odvodnju Poveljanskog polja
10. Izgradnja vodospreme, spojnog i tlačnog cjevovoda – Poveljana Vrdijan

Slika pristup PUR-a u naravi

Temeljni (početni, osnovni) podaci predstavljaju ključnu ulaznu vrijednost u sustavu praćenja (monitoringa) i evaluacije (ocjenjivanja). Oni moraju biti dovoljno pouzdani da omoguće prosudbu output-a i učinaka projekta, te dovoljno precizni da bi osigurali da devijacije od očekivanog napretka mogu biti brzo identificirane i naglašene, a primjerene izmjene učinjene što je ranije moguće. Osnovna analiza od iznimnog je značaja prema osiguranju skupa početnih podataka, no ograničena je na postojeće i donekle kontradiktorne skupove podataka.

Ovo će morati biti poboljšano te će biti potrebno definiranje, testiranje i prilagođavanje sustava pokazatelja vezanih uz svako pojedino prioritetno područje PUR-a, kao i prilagodba istih postojećem okruženju. Ovakav pristup predstavlja zahtjevnu trajnu zadaću, a Odjel za upravljanje projektima i Općina moraju biti pokretači njenog provođenja za vrijeme ranog stadija provedbe PUR-a. To će podrazumijevati dodatne studije i ispitivanja kako bi se izradili važni i mjerljivi početni podaci za procjenjivanje napretka PUR-a.

Prilikom praćenja i procjenjivanja, Europska komisija koristi sljedeću tipologiju pokazatelja:

- **Pokazatelji ulaza** mjere financijske, administrativne i regulatorne resurse (koji se često nazivaju „procesom“) koje osiguravaju Država i donatori. Radi procjene uspješnosti provedenih akcija potrebno je uspostaviti vezu između sredstava koja se koriste i postignutih rezultata.
Na primjer: udio proračuna namijenjen izdacima za obrazovanje, definiranje strategije sektora
- **Pokazatelji izlaza** mjere neposredne i konkretne posljedice poduzetih mjera i iskorištenih sredstava.
Na primjer: broj izgrađenih škola, broj educiranih nastavnika
- **Pokazatelji rezultata** mjere rezultate na razini korisnika.
Na primjer: upis u školu, postotak djevojčica koje se upisuju u prvi razred osnovne škole
- **Pokazatelji učinka** mjere posljedice rezultata. Oni mjere opće ciljeve u smislu razvoja države i smanjenja siromaštva. Za njihovo shvaćanje potrebno je mnogo vremena, teško ih je mjeriti, a ovise osim o vladinim programima i o mnoštvu drugih faktora.
Na primjer: stope pismenosti, stope nezaposlenosti.

Vjerojatno najvažniji evaluacijski okvir za korištenje je „logički okvir“. Matrica logičkog okvira važan je alat za postizanje praćenja programa i njegovog napretka. Međusobno povezuje ciljeve, aktivnosti i rezultate s njihovim pokazateljima. U ovom su slučaju rezultati PUR-a izravno izvedeni iz prioriteta navedenih u Strategiji. Navedeni elementi predstavlja jusemo okvir potrebnih mjerenja, a svaki cilj i prioritet treba biti razložen na slične jedinice. Ipak, osnovna je referenca ova matrica logičkog okvira.

Ovakav pristup ne znači da se projekti ne mogu provoditi prije utvrđivanja početnih podataka, ali znači da će se skup početnih podataka morati stalno usavršavati i razvijati ukoliko PUR želi primjereno procjenjivati. Zasiurno želimo biti u mogućnosti odgovoriti na slijedeće pitanje- Jesu li PUR projekti pravi projekti za Općinu ili su možda kriva vrsta projekata? Opći okviri praćenja i evaluacije morati će se temeljiti na tom pitanju.

Evaluacija će trebati biti neovisna i mora se obaviti planirano, unaprijed, srednjoročno i naknadno. Ono će presuditi je li izrađeni mehanizam doveo do očekivanih rezultata, a ako nije, što se mora promijeniti kako bi se postigli rezultati koji su bili navedeni u strategiji. Mora se temeljiti na praćenju podataka te širim kriterijima gospodarskog i društvenog razvoja koje je potrebno razraditi u provedbenoj fazi.

Praćenje i evaluacija mogu biti iznimno složeni u slučajevima kada jednostavni odnosi između ulaza (input-a) i izlaza (output-a) nisu jasno identificirani i definirani. Često se dešava da što se pomnije promatraju učinci, to je teže donijeti precizne prosudbe. Pa ipak, točne su prosudbe ono što se očekuje od procesa praćenja i evaluacije. One moraju biti donesene na donekle različit način za svakog pojedinog dionika koja slijedi:

Očekivana glavna područja uspješnosti/pokazatelji odgovarajućih interesnih skupina prilikom praćena i evaluacije

Nositelj interesa	Područja interesa	Glavna područja uspješnosti/ Područja pokazatelja za praćenja i procjenjivanje
<i>Vlada RH</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gospodarski razvoj</i> • <i>Smanjenje siromaštva</i> • <i>Kooperativna uprava/ među upravni odnosi funkcioniraju</i> • <i>Rezultati provedbe</i> • <i>Razmjer je županijski ili makro te usporediv s drugim županijama</i> • <i>Aktiviranje novih programa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Standardi za njihovo mjerenje</i> • <i>Pokazatelji uglavnom na razinama output-a s naglaskom na kvantitativnim mjerama</i> • <i>U manjoj mjeri, pokazatelji rezultata</i> • <i>Institucionalna uspješnost u pravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva</i>
<i>Županijska uprava</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rezultati provedbe</i> • <i>Poboljšana koordinacija svih uprava</i> • <i>Korištenje raspoloživih sredstava</i> • <i>Bolje prometne veze i povezanost područja u široj regiji</i> • <i>Aktiviranje novih programa</i> • <i>Otvaranje novih radnih mjesta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Standardi kojima se mjere</i> • <i>Pokazatelji input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd.</i> • <i>Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama</i> • <i>Institucionalna uspješnost u pravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva</i>
<i>Lokalna uprava</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rezultati provedbe: opipljivi i vidljivi znaci</i> • <i>Bolja koordinacija među upravama</i> • <i>Korištenje raspoloživih sredstava</i> • <i>Sve veća pažnja na blažim aspektima i kvalitativnim pitanjima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Standardi kojima se mjere</i> • <i>Pokazatelji input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd.</i> • <i>Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama</i>
<i>Nevladine i lokalne organizacije (udruge)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proces</i> • <i>Kvaliteta razvoja definirana više u smislu ovlašćivanja</i> • <i>Sudjelovanje nositelja interesa</i> • <i>Sigurnost osnovnih sredstava za život</i> • <i>Socijalne potpore</i> • <i>Ovlašćivanje osjetljivih skupina</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvalitativni pokazatelji unutar pitanja o sigurnosti osnovnih sredstava za život</i> • <i>Razvojni proces i pokazatelji sudjelovanja</i> • <i>Pažnja na rezultatima i djelovanjima (implikacijama)</i> • <i>Povezani razvoj</i> • <i>Fokus na siromaštvu i pravima</i> • <i>Pokazatelji output-a i djelovanja (implikacija)</i>
<i>Poslovanje</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proizvodnost i bolji dostup tržištima</i> • <i>Smanjeni kriminal, društvena stabilnost</i> • <i>Smanjene administrativne prepreke</i> • <i>Dostup kreditima</i> • <i>Smanjeni troškovi tranzicije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pokazatelji output-a na programu i javnom ulaganju koji se fokusiraju na:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Smanjenje zakonskih odredbi o poslovanju</i> ○ <i>Kriminal i strateški locirana područja za ekonomske prilike</i> • <i>Rezultati koji mjere inicijativu javnog sektora koja omogućuje poslovne prilike</i>
<i>Donatori</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Smanjenje siromaštva</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pokazatelji rezultata u odnosu na siromaštvo i gospodarski rast</i> • <i>Pokazatelji djelovanja (implikacija)</i>

Ovo su uobičajena područja interesa. Nositelji interesa mogu u danom vremenu odlučiti dati prioritet i drugim pokazateljima.

PUR je također osmišljen u cilju unapređenja kapaciteta i sposobnosti općine za provedbu i implementaciju zacrtani ciljevi. Nužno je izgraditi institucionalni i tehnički kapacitet i kompetentnost u Općini I kako bi ona (kao i sva eventualna dobrovoljna regionalna grupiranja općina do kojih može doći), i pridružene jedinice lokalne samouprave, mogle efektivno i učinkovito koristiti dostupna financijska sredstva (sredstva koja sami generiraju, i dobivene subvencije, pri čemu potonje uključuje sredstva izravno dobivena od središnje državne uprave i ona dobivena od niza donatora) što će vjerojatno uključivati predpristupne i strukturne fondove EU.

Proces implementacije PUR-a također će uključivati izmjene institucionalnog ponašanja Općine (primjerice: izvršavanje cjelokupnih studija izvedivosti projekta te upravljanje i praćenje [monitoring] primjene sredstava značajno većih od onih koja su do tada bila dostupna). Očekuje se kako će efektivno institucionalno jačanje biti povezano s implementacijom PUR-a što će zajamčiti da u narednim godinama Općina bude u bitno jačoj poziciji po pitanju upravljanja vlastitim poslovima nego li je bilo u nedavnoj prošlosti.

Sažeto, strategija PUR-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji kreira prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja. Doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti općini da u budućnosti efektivno i učinkovito upravljaju razvojem i s vremenom unapređuju PUR. Svakako se očekuje da razvojni plan (ili poslovni plan) doživljava učinkovite revizije, obnove i unapređenja po dovršetku implementacije prvog kruga projekta.

11.6. PUR u budućnosti

PUR nije jedinstven, „dovršeni“ plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i zahtijevati prilagodbe, odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. PUR zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar Općine i njezinim razvojem. Stoga će se PUR vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Općina će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da PUR i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina koje se odnose na razvojne kočnice i prilike. S obzirom na sve predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

- Godišnju kontrolu napredovanja - valja obavljati prije utvrđivanja općinskog proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta PUR-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjena bi se trebala zaključiti s preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za Općinsko vijeće kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu

godinu, tako da odražavaju promjene u prioritetnim procjenama, odnosno raspoloživosti sredstava.

- Trogodišnju procjenu-PUR će trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekta, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini Općina radi procjene, a rezultati procjene bit će dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali formalna odluka Općinskog vijeća mora postojati oko toga što se odbacuje, a što prihvaća, a na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovaj proces poslužiti će sljedećim važnim ciljevima:

1. Ažuriranje PUR-a znači da PUR dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom dokumentu, uz formalne evidencije o odlučivanju.
2. Povećanje skupa osnovnih podataka. Znači sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se PUR poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje na ovaj dokument i razvojnu politiku. To će također osigurati da ovaj plan ostane relevantan u Općini, istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim županijama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama kako bi se razvoj Općine kretao u smjeru koji je formuliran u viziji Općine.

12. PLAN PROVEDBE PUR-a

PUR Općine Poveljana sastoji se od niza razrađenih projekata s razvojnim učincima koji se mogu dokazati. Područje projekata proteže se od intervencija unutar fizičke infrastrukture do mjera za pružanje potpore poslovanju te djelovanja koja mogu biti poduzeta radi poticanja rasta jednog aktivnog civilnog društva.

Međutim, uspješnost projekata PUR-a ovisi ne samo od vrijednosti samih izabranih projekata, nego i od načina na koji će se ti projekti provoditi i kako će se njima kasnije upravljati. Uspješna provedba od bitne je važnosti. Doista, iskustvo nam je pokazalo da „dobri“ projekti mogu doživjeti neuspjeh ukoliko je njihova provedba loša. Isto tako i same strategije i cjelokupan proces PUR-a može se ugroziti slabom provedbom, neodgovarajućim strategijama financiranja i/ili lošim upravljanjem tijekom trajanja projekta.

12.1. Uvod

U ovom Poglavlju objašnjeni su predloženi provedbeni mehanizmi, strategija financiranja te postupci za evaluaciju i praćenje (monitoring) projekata i programa.

Institucionalni ustroj – izložen je opis predložene institucionalne pripreme radi provedbe PUR-a. Najvažnija uloga predložena je za Općinu čiji se institucionalni kapacitet mora ojačati putem osnivanja Jedinice za provedbu projekata koja će vršiti nadzor nad provedbom PUR-a.

- Strategija financiranja – PUR je instrument koji će Općina koristiti kako bi prezentirala strateški i suvislo strukturirani razvojni plan raznim izvorima financiranja, uključujući Vladu RH, Europsku komisiju i brojne bilateralne i multilateralne donatore.
- Procedura praćenja (monitoringa) i evaluacije – PUR je „promjenjiv“ razvojni plan i sastoji se od niza razrađenih projekata. Okolnosti se mogu promijeniti pa bi se sukladno tome morali promijeniti PUR strategija, njena provedba i pripadajući projekti. Učinkovita promjena moguća je same ukoliko su prikladne opsežne procedure za praćenje i evaluaciju uspostavljene na početku.
- Budućnost PUR-a – način na koji se PUR može u budućnosti razviti i ojačati skiciran je u sljedećem odjeljku. Kao što je već rečeno, PUR je "promjenljiv" razvojni plan, kojeg je potrebno nanovo razmatrati, mijenjati i poboljšavati svakih nekoliko godina. Odnosno, kad god to okolnosti nalažu.
- Sljedeći koraci – u ovom odjeljku dan je pregled potrebnih koraka kako bi se PUR pretočio iz teorije u stvarnost.

12.2. Institucije i mehanizmi provedbe

Općinsko vijeće i načelnik nalaze se u središtu provedbe PUR-a. To su izabrani zastupnici i donositelji odluka koji imaju zadaću promicati razvoj Općine. Unutar Općine osnovat će se Jedinica za provedbu projekata (JPP) koja će organizirati (koordinirati) provedbu PUR-a i pripremati odluke Općinskom vijeću. Jedinica za provedbu projekata nalaziti će se unutar Općine, a osnovat će je Općinsko vijeće.

Jedinica za provedbu projekata

Ova Jedinica važna je zbog toga što osigurava kontinuitet kako sadržaja, tako i duha. Očekuje se da će Jedinica za provedbu projekata poštivati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se do sada temeljila priprema PUR-a.

Glavna zadaća Jedinice za provedbu projekata je utvrditi odgovarajuće postupke za upravljanje i koordinaciju, te osigurati da profunkcioniraju mehanizmi nabave u skladu s hrvatskim odredbama, odredbama EU-a, odnosno odredbama potencijalnog donatora. Sukladno tome, Jedinica za provedbu projekata (JPP) bit će zadužena za učinkovito komuniciranje između Općinskog vijeća, Partnerskog odbora te drugih interesnih skupina u ovom procesu.

Partnerski odbor Općine

Osim Općinskog vijeća, Partnerski odbor („Partnerstvo“) je najvažnije tijelo unutar sustava za provedbu PUR-a. Partnerstvo je novo sredstvo osnovano kao dio procesa pripreme PUR-a i ostaje jedno od najvažnijih karakteristika u provedbi PUR-a.

Partnerstvo nije osnovano izborima, već se temelji na nizu propisa. Partnerstvo je savjetodavna skupina koja preporučuje odnosno odbacuje prijedloge sastavljene unutar PUR-a. Ono ne donosi izvršne odluke, već sastavlja preporuke za općinsko vijeće kako bi se osiguralo veće i kvalitetnije uključivanje zainteresiranih strana. Partnerstvo se sastaje redovito, kako bi se osigurala primjena odgovarajućih postupaka i procesa prilikom njegovog odabira.

Civilni i privatni sektor

Nevladine organizacije su krajnje vrijedni sudionici u provedbi PUR-a, budući da imaju iskustva u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. Njihova prisutnost u Partnerstvu snažna je i takva mora ostati, kako bi se osiguralo da tek nedavno započeti dijalog između ovih i vladinih organizacija dovede do još većeg ulaganja u regiju.

Privatni sektor glavni je pokretač održivog generiranja blagostanja i otvaranja novih radnih mjesta. To je najteža zadaća u Općini i najveći pojedinačni izazov koji se mora rješavati u okvirima ovog PUR-a. Privatnom sektoru bit će potrebna pomoć da to postigne: bit će mu potrebna odgovorna i djelotvorna potpora države koja, prije svega, povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva. Konkurentno gospodarstvo zatim se mora staviti u položaj da otvara nova radna mjesta na temelju konkurentnosti, a ne na temelju programa za otvaranje novih radnih mjesta.

Privatni sektor, kao i civilni sektor, nije dobro organiziran u ovoj regiji. Međutim, oba ova sektora potpuno su zastupljena u Partnerstvu, pa se smatraju glavnim partnerima u provedbi PUR-a, unatoč tome što možda u ovom trenutku nisu potpuno institucionalizirani.

Oko projekata se izgrađuju provedbeni mehanizmi koji imaju za rezultat razvoj Općine na način koji je naveden i poželjan u razvojnoj strategiji. Stoga je upravo razvojna Strategija glavni mehanizam koji je dostupan za uspješnu provedbu. Unutar toga, kriteriji za odabir

projekata predstavljaju mehanizam kojim će se odabirati odgovarajući projekti i osigurati suglasje s obrazloženjem strategije, pravilima donatora te prioritetima odabranih sektora.

Organizacijske odgovornosti vezane uz PUR.

<i>Organizacija</i>	<i>Pregled trenutnih djelovanja</i>	<i>Prijedlog djelovanja u implementaciji SR-a; uloge i odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir; potrebni resursi</i>
<i>Općina</i>	<i>Općinsko vijeće.</i>	<i>Usvaja nacrt i konačnu verziju SR-a. Odgovara za cjelokupnu implementaciju.</i>	<i>Konačna verzija 30. Siječnja 2016.g.</i>
<i>Jedinica za provedbu projekata</i>	<i>Formiranje predstoji.</i>	<i>Koordinacija SR-a i podnošenje izvješća Općinskom vijeće te djelatna komunikacija s Partnerstvom i pojedinačnim dionicima.</i>	<i>Formiranje 30. Siječnja 2016.g.</i>
<i>Partnerski odbor</i>	<i>Osnovan je redovito se sastaje u cilju pružanja pomoći u izradi SR-a.</i>	<i>Savjetodavno tijelo Općinskog vijeća</i>	<i>Neznatna dodatna sredstva</i>
<i>Privatni sektor</i>	<i>Trenutno ulaže kada se za to ukaže prilika..</i>	<i>Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mjesta.</i>	<i>Pitanje unapređenja organizacije i voljnosti za komunikaciju između općinskog i privatnog sektora.</i>
<i>Nevladine organizacije</i>	<i>Trenutno su aktivnije no što je u početku procijenjeno.</i>	<i>Ključni dionici uz privatni sektor..</i>	<i>Potrebno uspostaviti platformu za konstruktivan dijalog.</i>
<i>Nadležna tijela Županije i Ministarstva</i>	<i>Upravljaju procesom kroz osnovne smjernice i regulativnu podršku.</i>	<i>Koordinacija raznih izvora financiranja u cilju postavljanja učinkovitog djelatnog sučelja između projekata temeljenih na Pur-u i vanjskim sredstvima.</i>	<i>Nema dovoljno sredstava za izvršavanje ove zadaće</i>

12.3. Pribavljanje sredstava i financiranje

Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima te praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe ŽRS. Za financiranje provedbe razvojnih projekata u cilju ostvarenja strateških ciljeva ŽRS predviđeni su sljedeći izvori:

1. Sredstva iz domaćih izvora:

- proračunska sredstva Zadarske županije i jedinica lokalne samouprave;
- sredstva Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva RH (predviđena u sklopu Nacionalne strategije regionalnog razvoja) i drugih

ministarstava;

- sredstva iz drugih domaćih izvora (fondovi, nevladine udruge, privatni izvori).

2. Sredstva iz međunarodnih izvora:

- sredstva dostupna temeljem pred pristupnih te nakon priključenja RH u EU sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i kohezijskog fonda;
- sredstva međunarodnih financijskih institucija;
- sredstva temeljem bilateralne/multilateralne suradnje (međuregionalne suradnje);
- sredstva temeljem suradnje na projektima iz Programa zajednice.

S obzirom na nedostatna financijska sredstva u županijskom proračunu, kao i lošu financijsku situaciju većine jedinica lokalne samouprave u županiji, strategija financiranja povezana je, prvenstveno, s pristupom međunarodnim izvorima financiranja (poput EU fondova, fondova Svjetske banke, EBRD-a i drugih bilateralnih izvora financiranja). S tog aspekta ključno je ojačati kapacitete za pribavljanje i upravljanje tim sredstvima u cilju postizanja najvišeg stupnja učinkovitosti korištenja dostupnih fondova Vlade RH i drugih multilateralnih i bilateralnih fondova. Županija i JLS moraju osigurati dodatni dio sredstava u novcu ili materijalnom obliku.

Svaki domaći i inozemni nositelj financiranja ima vlastite zahtjeve koji se moraju zadovoljiti prije nego se financiranje potvrdi. Stoga projekti predloženi tim nositeljima moraju biti i prihvatljivi te poželjni za financiranje. Projektni prijedlozi moraju biti potpuno usklađeni sa Županijskom razvojnom strategijom u kojoj se projekt realizira, te imati pozitivnu procjenu izvedivosti. Jedan od zadataka provedbenih tijela ŽRS je osigurati da se projektni prijedlozi u sklopu ŽRS na pravilan način podnose domaćim i međunarodnim izvorima financiranja. Financijski okvir za razdoblje provedbe ŽRS temelji se na analizi baze projektnih ideja. Kako je objašnjeno u poglavlju VI. Baza projektnih ideja, analizom su zastupljene samo projektne ideje koje su najviše rangirane, tj. njih 180 s područja čitave Županije koje su u procesu vrednovanja ocjenjene kao najspremnije za početak provedbe u planiranom razdoblju.

Prikazane financijske projekcije za razvojne projektne prijedloge razvrstane su po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama. Iste predstavljaju financijski okvir, odnosno, procjenu za razdoblje provedbe, budući da sve pristigle projektne ideje nisu i sve postojeće u Zadarskoj županiji. Analiza baze projektnih ideja daje tek približnu informaciju/ocjenu usklađenosti između ŽRS-a i svih postojećih projektnih ideja u Zadarskoj županiji, no obzirom na partnerski pristup u izradi ŽRS, moguće je pretpostaviti da se na poziv za prijavu projektnih ideja prijavila većina najkvalitetnijih i najaktivnijih sudionika budućeg razvoja.

Bez odgovarajućeg praćenja i izvještavanja nije moguće pratiti učinke provedbe Županijske razvojne strategije i osigurati sustav odgovornosti za poduzete aktivnosti, odnosno za rezultate različitih mjera i projekata.

Razvojna agencija Zadarske županije imenovana je regionalnim koordinatorom te je prema Pravilniku o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave, između ostalog, odgovorna za praćenje provedbe Županijske razvojne strategije, kao i za koordinaciju poslova vezanih uz središnju elektroničku bazu razvojnih projekata.

12.4. Praćenje (monitoring) i evaluacija

Mehanizmi za praćenje i evaluaciju (ocjenu) su važni mehanizmi koji omogućuju nesmetanu, pravilnu i transparentnu provedbu programa. Također su važni kako bi proces izrade PUR-a postao „proces učenja“ u kojem Općina i njezini dionici razvijaju kapacitete za učenje i prilagođivanje PUR-a promjenjivim okolnostima kad se za to ukaže potreba. Da bi se to moglo, potrebno je osigurati:

- Dostupnost podataka o uspješnosti – važno je da provedbeni program PUR-a generira podatke koji pokazuju koji su projekti pridonosili razvoju općine, u kojoj mjeri i u kojem vremenskom razdoblju.
- Kreirane i dogovorene ciljeve i rezultate – povezano s cjelokupnim PUR programom i individualnim projektima važno je kreirati i dogovoriti ciljeve i rezultate među svim dionicima (s procijenjenim datumima do kojih trebaju biti dostignuti).
- „evaluacijski“ okvir – unutar kojeg se prikupljenim podacima može upravljati i procjenjivati ih. Uobičajen, često korišten okvir je „logički okvir“.

Podaci i ciljevi :

Osnovna analiza dala je neke „početne podatke“ po kojima se mjeri napredak PUR-a (upravo to je i jedna od njenih funkcija) i po kojima se određuju ciljevi i rezultati. Ipak, proces izrade osnovne analize pokazao je da Općina nije u položaju da može u ovom trenutku pouzdano procjenjivati status i potrebe vlastitog razvoja. Dio osnovnih podataka nedostaje, neki statistički podaci nisu pouzdani, a sposobnost analiziranja dostupnih i pouzdanih podataka je ograničena. To znači da Općina možda neće biti u stanju utvrditi što su u ovome trenutku dobri, a što loši projekti. Međutim, napredak se može postići jedino ako se uspjeh ili neuspjeh PUR-a može učinkovito mjeriti i procjenjivati.

Evaluacijski okvir:

Pomaže da se shvati na kojem je stupnju mjerenje značajno za utvrđivanje uspjeha ili neuspjeha projekata i programa. Moraju se utvrditi resursi koji se koriste za provedbu programa i projekata, te na koji način to utječe na životne prilike individualaca i gospodarskih okolnosti poslovnih subjekata. Cilj je stvoriti odgovarajuće resurse koji mogu utjecati na porast prihoda i stvaranje radnih mjesta. Proizvodnost i konkurentnost trebaju se povećati, a da se ekološka i društvena sredina ne izlažu pritiscima većim od onih koje te sredine mogu uspješno podnijeti.

ANALIZA LOGIČKOG OKVIRA OPĆINA POVLJANA

Intervencijska logika

Objektivni promjenjivi

pokazatelji

Izvori verifikacije

Pretpostavke

Intervencijska logika	Objektivni promjenjivi pokazatelji	Izvori verifikacije	Pretpostavke
<p>VIZIJA OPĆINA POVLJANA (ELEMENTI)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka (5 godina) 2. Razvijeno gospodarstvo prvenstveno turizam poljoprivrede, ribarstvo, malo i srednje gospodarstvo 3. Razvijati sustav brendiranja 4. Naglašeni razvoj (dinamičan) i to uravnotežen, održiv, ekološki itd. 5. Usklađeno funkcioniranje javnog, poslovnog i civilnog sektora 	<ul style="list-style-type: none"> • Pобољшanje ukupne infrastrukture i životni standard – približno EU prosjek • Visoke stope rasta gospodarstva (poljoprivrede, turizam i malo i srednje poduzetništvo) • Razvijeni sustav brend Općine Poveljana • Održiv razvoj i ekologija • Odnosi-javni, civilni i privatni sektor 	<p>Statistički podaci</p> <p>Ocjena partnerskog odbora i Općinskog vijeća</p> <p>Ocjena Općinskog vijeća</p>	<p>Funkcioniranje EU</p> <p>Gospodarski rast i razvoj u EU, RH</p> <p>Mogućnost usklađenja interesnih skupina</p>

<p>Ciljevi i prioriteti</p> <p>1. STRATEŠKI CILJ- Visoka kvaliteta života i standarda</p> <p>PRIORITETI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura 2. Društvene djelatnosti 3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci <p>2. STRATEŠKI CILJ- Razvoj gospodarstva</p> <p>PRIORITETI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj turizma 2. Razvoj poljoprivrede i ribarstva 3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva <p>4. STRATEŠKI CILJ: - Visoki standardi razvoja</p> <p>PRIORITETI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Održiv i uravnotežen razvoj 2. Prepoznatljiv lokalni identitet 3. Razvoj dobrih odnosa javno poslovnog i civilnog sektora 4. Brand 	<p>Ostvarenje mjera 1 - 7 Ostvarenje mjera 1 - 7 Ostvarenje mjera 1 - 3</p> <p>Ostvarenje mjera 1 - 4 Ostvarenje mjera 1 - 6 Ostvarenje mjera 1 - 4</p> <p>Ostvarenje mjera 1 - 4 Ostvarenje mjera 1 - 3 Ostvarenje mjera 1 - 3 Ostvarenje mjera : 1 - 2</p>	<p>Ocjena Općinskog vijeća</p> <p>Ocjena Partnerski odbor</p> <p>Ocjena Općinskog vijeća</p>	<p>Dostupne informacije (statistika na razini RH) Praćenje na razini grada</p> <p>Usklađenost Programa RH i Primorsko-goranske županije</p> <p>Ostvarenje planiranog razvoja RH i Primorsko-goranske županije</p>
--	--	--	---

<p>I. STRATEŠKI CILJ-VISOKA KVALITETA ŽIVOTA</p> <p>PRIORITET 1. INFRASTRUKTURA MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prometna infrastruktura • Parkirališta • Pročišćavanje otpadnih voda • Građevinski i kućni otpad • Uređenje naselja (fasade, površine) • Hortikulturno rješenje • Poticanje korištenja alternativnih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> • Program (dinamika, izvori) • Program (dinamika, izvori) • Dinamika realizacije • Lokacija, organizacija • Analiza, mogućnosti i koncepcija, dinamika • Projekcija, organizacija, izvori • Stimulacija investitora 	<ul style="list-style-type: none"> • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće i Partnerski odbor • Komunalno poduzeće • Općinsko vijeće 	<p>Mogućnosti financiranja</p>
<p>PRIORITET 2. DRUŠTVENE DJELATNOSTI MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Socijalna skrb za starije i nemoćne • Valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti (program turist. valorizacija) • Društveni život (strategija) • Tradicijske vrijednosti, identitet (zaštita) • Zdravstvene usluge (viši nivo) • Dodatni sadržaji za mještane i turiste • Sportski sadržaji i dječja igrališta 	<ul style="list-style-type: none"> • Napraviti program • Napraviti studiju • Program, razvoj, dinamika • Koncepcija, stimulacija • Program, razvoja • Program, dinamika, izvori • Analiza stanja, program razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> • Općinsko vijeće • Partnerski odbor • Općinsko vijeće i Partnerski odbor • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće i Partnerski odbor • Općinsko vijeće 	<p>Organiziranost uprave</p> <p>Općinske</p>
<p>PRIORITET 3. POTPUNA ZAPOSLENOST I VISOKI STANDARD MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cjelodnišnje zaposlenje • Cijeloživotno učenje • Poticanje obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja, program mjera • Program i dinamika • Kontinuiran proces 	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerski odbor • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće 	<p>Funkcioniranje odbora</p> <p>Partnerskog</p> <p>Funkcioniranje TZ</p>

<p>2. STRATEŠKI CILJ-RAZVOJ GOSPODARSTVA</p> <p>PRIORITET 1. RAZVOJ TURIZMA MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konceptija razvoja i funkcioniranje turizma (market. pristup i upravljanje) • Prepoznatljiva turistička destinacija • Turističke manifestacije i atrakcije • Program ugostiteljske ponude (autohtona) • Produženje turističke sezone • Destinacija kvalitete (4 zvjezdice) 	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada koncepta razvoja i funkcioniranje turizma • Konceptija (program) • Sustav manifestacija i atrakcija • Izrada programa i realizacija • Analiza i ocjena mogućnosti • Izrada standarda 	<p>Turi.zajed i Općin. vijeće</p> <p>Turi.zajed i Općin. vijeće Partn odbor , Opći vijeće i Turistička zajed nica TZ i i Općin.vijeće</p> <p>Partn.odbor i opći.vijeće Općinsko vijeće</p>	<p>Organiziranost Općinske uprave</p>
<p>PRIORITET 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategija razvoja poljoprivrede i ribarstva • Udruživanje u poljoprivredi • Stimulacija razvoja poljoprivrede • Potpora poljoprivrednim proizvođačima 	<ul style="list-style-type: none"> • Program, koncepcija, mjere • Prijedlog modela i inicijativa • Program mjera • Izrada programa mjera 	<p>Partn odbor i Opći vijeće Partn odbor i Opći vijeće Partn odbor i Opći vijeće Partn odbor i Opći vijeće</p>	<p>Mogućnost financiranja</p>
<p>PRIORITET 3. RAZVOJ MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podrška i poticanje poduzetničke inicijative • Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija • Savjetodavno tijelo • Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuiran proces • Izrada programa razvoja • Definirati tijelo i organizaciju • Strategija i koncepcija edukacije 	<p>Partnerski odbor Partnerski odbor Općinsko vijeće Općinsko vijeće</p>	<p>Funk. Partnerskog odbora Funkcioniranje TZ</p>

<p>1. STRATEŠKI CILJ-VISOKI STANDARD RAZVOJA PRIORITET 1. ODRŽIV I URAVNOTEŽEN RAZVOJ</p> <p>MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poštivanje zakonskih odredbi i prostorno planske dokumentacije • Zaštita autohtonih objekata i arhitekture • Zaštita krajobraza i autohtonih biljnih vrsta • Program kvalitete i upravljanje kvalitetom 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana kontrola • Kontinuirana kontrola • Kontinuirana kontrola • Izrada programa i primjena 	<ul style="list-style-type: none"> • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće • Općinsko vijeće i Partner. odbor 	<p>Mogućnosti financiranja</p>
<p>PRIORITET 2. PREPOZNAVANJE LOKALNI IDENTITET</p> <p>MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odnos kulture i običaja • Hrana i piće • Arhitektura, uređenje naselja 	<ul style="list-style-type: none"> • Program-lokalni identitet • Program-lokalni identitet • Program-lokalni identitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Turist. zajednica • Turist.zajednica • Općinsko vijeće 	<p>Organiziranost Općinske uprave</p>
<p>PRIORITET 3. RAZVOJ DOBRIH ODNOSA, JAVNI, POSLOVNI I CIVILNI SEKTOR</p> <p>MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Javni sektor i informiranost • Razvoj (kontinuiran) partnerskih odnosa • Civilna društva- poticanje razvoja i podrška 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja, razvoj odnosa • Stalni razvoj sa privat. sektorom • Stalni razvoj odnosa 	<ul style="list-style-type: none"> • Općinsko vijeće • Partnerski odbor • Partnerski odbor 	<p>Funkcioniranje partnerskog odbora</p>
<p>PRIORITET 4. BRAND</p> <p>MJERE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brandiranje (Program) • Vizualni identitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada programa brandiranja • Izrada projekta vizu. identiteta 	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerski odbor • Partnerski odbor 	<p>Funkcioniranje TZ</p>

PREGLED PROJEKATA OPĆINE POVLJANA SA MOGUĆIM IZVORIMA FINANCIRANJA

NAZIV PROJEKTA	Opsj projekta	PROGRAM/FOND KOJI SE MOŽE KORISTITI ZA FINANCIRANJE	UVJETI FINANCIRANJA ZA KORISNIKA
1 Solarna elektrana	Obnovljivi izvori energije	Operativni program Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 4 - Energetska učinkovitost. Ukoliko bi Solarna elektrana bila dio vodoopskrbnog sustava mogla bi se prijaviti u Podmjeri 7.2. Programa ruralnog razvoja.	Visina i intenzitet bespovratnih sredstava iz OP KK još nije poznat. U Podmjeri 7.2. bespovratna sredstva mogu biti do 1 mil EUR 100% bespovratno.
2 Izgradnja i opremanje vatrogasnog doma	Ulaganje u izgradnju i opremanje vatrogasnog doma	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4.	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava
Izgradnja i opremanje vatrogasnog doma	Ulaganje u izgradnju i opremanje vatrogasnog doma	Fond za sufinanciranje EU projekata	Financira se 60% vlastitog učešća u prihvaćenom projekt koji iznosi 20%. To iznosi dodatnih 12% pa je ukupno sufinanciranje vatrogasnog doma moguće sa 92% ukupno.
3 Zaobilaznica Povljane	Mala infrastruktura - nerazvrstane ceste	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2.	100% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava
4 Šetnica sa sanacijom obalnog pojasa	Izgradnja šetnice - izgradnja prometnih površina (trgovi, pješačke zone, pješačke staze)	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4.	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava
Šetnica sa sanacijom obalnog pojasa	Izgradnja šetnice - izgradnja prometnih površina (trgovi, pješačke zone, pješačke staze)	Fond za sufinanciranje EU projekata	financira se 60% vlastitog učešća u prihvaćenom projekt koji iznosi 20%. To iznosi dodatnih 12% pa je ukupno sufinanciranje vatrogasnog doma moguće sa 92% ukupno.

5	Marina i komunalni vezovi	Izgradnja marine komercijalnog karaktera i komunalnih vezova u gradskoj lučici.	Predlažemo da se projekt razvoji na dva potprojekta: a) dio koji bi mogao biti u Podmjeri 7.4. Programa ruralnog razvoja i b) dio koji bi mogao biti u okviru Operativnog programa pomorstva i ribarstva (Prioritet unije I. - ulaganje u ribarske luke i iskrcajna mjesta)	80% bespovratne potpore za Podmjeru 7.4. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava. Za Operativni program pomorstvo i ribarstvo uvjeti još nisu utvrđeni. Za komercijalni dio marine za razmisлити je o izgradnji iste u nekoj vrsti javno privatnog partnerstva općine i građana i lokalnih poduzetnika koji bi bili ulagači u malim udjelima (IPO ili sl.).
6	Turistička zona sa hotelima i turističkim naselje, eventualno kamp	Izgradnja turističkog kompleksa.	Predlažemo izgradnju u fazama na način da se cijeli projekt podjeli na podprojekte.	Izvor sredstava su isključivo sredstva investitora. Za razmisлити je o izgradnji djela projekta (npr. kampa) u nekoj vrsti javno privatnog partnerstva općine i građana i lokalnih poduzetnika koji bi bili ulagači u malim udjelima (IPO ili sl.) po modelu kampova San Polo i Kolone u Općini Bale u Istri.
7	Izgradnja vodovodne mreže i sustava odvodnje i pročišćavanje sanitarno fekalnih otpadnih voda naselja Poveljana – jug, turističke zone Rastovac, zone Poveljana i Poveljana Lazi	Mala infrastruktura - vodovod i odvodnja	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2. Projekt je potrebno podijeliti na faze i provoditi u fazama kako se osiguraju bespovratna sredstva. Mogućnost financiranja djela projekta kroz Operativni program konkurentnost i kohezija, Prioritetna ods 6.	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR po projektu u Podmjeri 7.2. Programa ruralnog razvoja. Dodatna mogućnost financiranja biti će kroz sredstva Hrvatskih voda. Također u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija Prioritetna os 6 biti će mogućnost financiranja ulaganja u vodoopskrbu i odvodnju pa projekte treba pripremiti na način da se koristi više različitih izvora.
8	Izgradnja sustava navodnjavanja Poveljanskog polja	Izgradnja sustava navodnjavanja kao javnog sustava za sve korisnike	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 4.3.	Po projektu moguća su bespovratna sredstva do 15 mil EUR 100% bespovratno.
9	Rekonstrukcija kanala za odvodnju Poveljanskog polja	Mala infrastruktura - odvodnja	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2.	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR po projektu u Podmjeri 7.2. Programa ruralnog razvoja.
10	Izgradnja vodospreme, spojnog i tlačnog cjevovoda – Poveljana Vrdijan	Mala infrastruktura - vodoopskrba	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2.	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR po projektu u Podmjeri 7.2. Programa ruralnog razvoja.

<p>Neki od projekata Općine Povljana ili drugih korisnika (vodovod, odvodnja, komunalno poduzeće i sl.) u cjelini ili u nekim dijelovima (i u fazi realizacije i u fazi korištenja) moći će se prijavljivati i u različitim programima transnacionalne i prekogranične suradnje koji su sljedeći:</p>	<p>Transnacionalne suradnje Srednja Europa 2014-2020. Prekogranične suradnje BiH– Hrvatska 2014.–2020 Prekogranične suradnje Italija – Hrvatska 2014.–2020 Transnacionalne suradnje Mediteran Transnacionalne suradnje Dunav 2014. – 2020. Transgranična jadransko-jonska suradnja Transgranična suradnja Balkan - Mediteran</p>
<p>Neki od projekata Općine Povljana ili drugih korisnika (vodovod, odvodnja, komunalno poduzeće i sl.)u cjelini ili u nekim dijelovima (i u fazi realizacije i u fazi korištenja) moći će se prijavljivati i u različitim Zajedničkim programima (fondovima) EU koji su sljedeći:</p>	<p>Obzor 2020, Kreativna europa, Europa za građane, COSME, Erasmus+; Program za zapošljavanje i socijalne inovacije; Life</p>
<p>Principi koje treba uvažavati i primjenjivati vezano za mogućnosti provedbe projekata Općine Povljana putem sredstava iz različitih EU Fondova:</p>	
<p>Mogućnosti korištenja sredstava EU fondova su samo okvir mogućnosti a koliko će se i dali će se taj okvir djelom ili u većoj mjeri iskoristiti zavisi od aktivnosti koje će se provoditi, velikim djelom od pravovremene pripreme projekata.</p>	
<p>Uz naznačene izvore financiranja vrlo je važno razmotriti mogućnosti financiranja i iz drugih izvora kao što su značajne mogućnosti financiranja iz izvora kao Hrvatske vode, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i sl. a po potrebe koristiti treba u skladu sa mogućnostima i povoljne namjenske kredite HBOR-a.</p>	
<p>Da bi se aktivnosti kontinuirano provodile potrebno je usvojiti poseban akcijski plan provođenja projekata Općine Povljana putem EU Fondova.</p>	
<p>U akcijskom planu nužno je definirati nositelje pojedinih projekata sa odgovornim voditeljima projekata i timom za provedbu projekata i dinamiku realizacije pojedinih projekata.</p>	
<p>Za pripremu i provođenje projekata potrebno je osigurati kvalitetno vođenje projekata unutrašnjim kadrovskim potencijalima ali i vanjskim stručnjacima za EU fondove i vođenje projekata.</p>	

<p>Također u akcijskom planu provođenja projekata Općine Povljana sredstvima EU fondova treba predvidjeti početnu fazu od koje svaki projekt počinje a to je priprema projekata.</p>
<p>Priprema projekata u principu sastoji se od: utvrđivanja nositelja projekta i tima za provedbu sa voditeljem tima, rješavanja imovinsko-pravnih poslova, izrade tehničke dokumentacije kao što su glavni projekti i troškovnici i izrada studije izvodljivosti.</p>
<p>Pripremu projekata mora pratiti jasna politika opredjejenja za provedbu projekata i osiguranje početne količine sredstava za nužnu pripremu projekata.</p>

12.5. SLIJEDEĆI KORACI: PROVEDBA PUR-A

Slijedeći koraci koje je potrebno poduzeti pri provedbi PUR-a su:

KORAK 1: Usvajanje dokumenta Programa ukupnog razvoja od strane Općinskog vijeća 30.01. 2016.g.

KORAK 2: Formalno uspostavljanje Jedinice za provedbu projekta (JPP) 30.01. 2016.g.

KORAK 3: Priprema projekta kontinuirano

KORAK 4: Jedinica za provedbu projekta koordinira provedbu PUR-a 30.03.2016.g.

13.IZVORI

Službeni glasnik grada Paga 23.12.2013

Županijska razvojna strategija Zadarske županije 2011-2013

Regionalni operativni program Zadarske županije 2007-2010 revidiran 2006

Prostorni plan Zadarske županije – sl.glasnik Zadarske županije 2006

Program ruralnog razvoja Zadarske županije 2012-2014

Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije 2013-2023

TZ Zadarske županije

TZ Općine Poveljana

Općina Poveljana službene starnice

Općina Poveljana(Izmjene i dopune prostornog plana uređenja prijedlog plana 2015 g.)

Proračun Općine Poveljana 2015

